

TOMASIK
PAKOSIEWICZ
GROELE

A DWOKACI I RADCOWIE PRAWNI
SPÓŁKA PARTNERSKA

INSTYTUT ALLERHANDA

MGDF

Ochrona praw własności intelektualnej na rynku niemieckim, brytyjskim i amerykańskim

Projekt współfinansowy przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Robert Mężyk, Ariel Mucha, Paweł Tomczyk

INSTYTUT ALLERHANDA

2015

Spis treści

Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na rynku niemieckim przez polskich przedsiębiorców – formy prowadzenia działalności gospodarczej

I.	Wykaz skrótów wykorzystanych w niniejszej publikacji.....	11
II.	Uwagi wstępne	12
1.	Polski przedsiębiorca na niemieckim rynku	12
2.	Wybór formy działalności prawnej.....	13
III.	Poszczególne formy działalności prawnej.....	14
1.	Działalność gospodarcza - Gewerbe.....	14
1.1.	Charakterystyka ogólna Gewerbe	14
1.2.	Regulacja prawna Gewerbe.....	14
1.3.	Obowiązek rejestracji Gewerbe	14
1.4.	Procedura rejestracji Gewerbe.....	14
1.5.	Rejestracja Gewerbe w Berlinie:	14
1.6.	Odpowiedzialność majątkowa przedsiębiorcy	15
1.7.	Opodatkowanie Gewerbe	15
3.	Spółka prawa cywilnego – Gesellschaft bürgerlichen Rechts – GbR.....	16
3.2.	Ogólna charakterystyka.....	16
3.3.	Przeznaczenie GbR jako formy działalności prawnej	16
3.4.	Regulacja prawna	16
3.5.	Cel działalności GbR.....	16
3.6.	GbR a profesjonalna działalność handlowa.....	16
3.7.	Brak wymogu posiadania kapitału zakładowego	17
3.8.	Osobowość prawna	17
3.9.	Firma.....	17
3.10.	Odpowiedzialność majątkowa wspólników	17
3.11.	Powstanie GbR i umowa spółki	17
3.12.	Rejestracja GbR	18
3.13.	Prowadzenie spraw spółki.....	18
3.14.	Reprezentacja spółki.....	18
3.15.	Prawa i obowiązki wspólników.....	19
3.16.	Opodatkowanie GbR	19
3.17.	Księgowość GbR.....	19

3.18.	Dalsze źródła informacji na temat GbR	19
4.	Spółka jawna - Offene Handelsgesellschaft, OG	21
4.2.	Ogólna charakterystyka	21
4.3.	Przeznaczenie OHG, jako formy działalności gospodarczej.....	21
4.4.	Cel działalności OHG.....	21
4.5.	Regulacja prawna	21
4.6.	Powstanie OHG.....	21
4.7.	Umowa spółki	21
4.8.	Kapitał zakładowy OHG	22
4.9.	Podmiotowość prawna.....	22
4.10.	Przekształcenie GbR w OHG	22
4.11.	Rejestracja OHG.....	22
4.12.	Koszty sądowe i notarialne związane z założeniem i prowadzeniem OHG	23
4.13.	Firma OHG	23
4.14.	Odpowiedzialność wspólnika za zobowiązania spółki.....	23
4.15.	Organizacja Spółki	23
4.16.	Prowadzenie spraw spółki	23
4.17.	Reprezentacja spółki wobec podmiotów trzecich.....	24
4.18.	Prawa i obowiązki wspólników.....	24
4.19.	Opodatkowane OHG	24
4.20.	Księgowość OHG.....	24
4.21.	Dalsze źródła informacji na temat OHG	24
5.	Spółka komandytowa – Kommanditgesellschaft, KG	26
5.2.	Ogólna charakterystyka KG	26
5.3.	Cel działalności KG.....	26
5.4.	Przeznaczenie KG.....	26
5.5.	Regulacja prawna	26
5.6.	Podmiotowość prawna.....	27
5.7.	Powstanie KG.....	27
5.8.	Umowa spółki KG	27
5.9.	Rejestracja spółki.....	27
5.10.	Koszty sądowe i notarialne związane z założeniem i prowadzeniem KG	27
5.11.	Firma KG	28
5.12.	Prawa i obowiązki wspólników KG	28

5.13.	Organizacja KG.....	29
5.14.	Prowadzenie spraw spółki.....	29
5.15.	Reprezentacja spółki wobec podmiotów trzecich.....	29
5.16.	Opodatkowanie KG.....	29
5.17.	Księgowość OHG.....	29
5.18.	Dalsze źródła informacji na temat KG	30
6.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH - oraz Unternehmersgesellschaft (haftungsbeschränkt) - UG.....	31
6.2.	Ogólna charakterystyka GmbH i UG.....	31
6.3.	Cel działalności GmbH	31
6.4.	Przeznaczenie GmbH.....	31
6.5.	Regulacja prawna	32
6.6.	Powstanie GmbH.....	32
6.7.	Koszty czynności sądowych i notarialnych związane z funkcjonowaniem GmbH.....	32
6.8.	Rejestracja GmbH.....	34
6.9.	Spółka w organizacji – Vor-GmbH	34
6.10.	Umowa spółki.....	34
6.11.	Kapitał zakładowy GmbH.....	36
6.12.	Firma GmbH.....	36
6.13.	Prawa i obowiązki wspólników.....	36
6.14.	Odpowiedzialność majątkowa za zobowiązania spółki.....	36
6.15.	Organizacja GmbH.....	37
6.16.	Prowadzenie spraw spółki.....	38
6.17.	Reprezentacja spółki.....	38
6.18.	Księgowość GmbH.....	38
6.19.	Opodatkowanie GmbH.....	38
6.20.	Dalsze źródła informacji na temat GmbH.....	39
7.	Spółka akcyjna – Aktiengesellschaft, AGs.....	40
7.2.	Ogólna charakterystyka AG	40
7.3.	Cel działalności AG.....	40
7.4.	Przeznaczenie AG	40
7.5.	Regulacja prawna AG.....	40
7.6.	Powstanie AG	40
7.7.	Rejestracja AG	41

7.8.	Koszty sądowe i notarialne związane z funkcjonowaniem AG	41
7.9.	Umowa spółki	41
7.10.	Kapitał zakładowy AG	42
7.11.	AG w organizacji	42
7.12.	Firma AG	42
7.13.	Akcje AG	42
7.14.	Organizacja AG	42
7.15.	Prawa i obowiązki akcjonariuszy AG	43
7.16.	Prowadzenie spraw AG.....	43
7.17.	Reprezentacja AG	44
7.18.	Opodatkowanie AG	44
7.19.	Księgowość AG.....	44
7.20.	Impressum AG	44
7.21.	Dalsze źródła informacji na temat AG	44
8.	Wspólne obowiązki dla różnych form działalności gospodarczej	45
8.2.	Numer zakładowy - Betriebsnummer.	45
8.3.	Izba Przemysłowo – Handlowa - Industrie- und Handelskammer, IHK/Izba Rzemiosła - Handwerkskammer	45
8.4.	Stowarzyszenia Zawodowe - Berufsgenossenschaft	45
	Wykaz cytowanych aktów prawnych	46
	Akty prawa niemieckiego	46
	Akty prawa polskiego	46

Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na rynku brytyjskim przez polskich przedsiębiorców – formy prowadzenia działalności gospodarczej

I.	Wprowadzenie - polski przedsiębiorca na rynku brytyjskim.....	47
II.	Wybór formy działalności gospodarczej.....	48
1.	Wprowadzenie	48
2.	Self Employer (Sole Trader) - jednoosobowa działalność gospodarcza	48
2.1.	Dlaczego samozatrudnienie	48
2.2.	Odpowiedzialność prawna	49
2.3.	Rejestracja – National Insurance Number.....	49
2.3.1.	Numer Ubezpieczenia Społecznego - National Insurance Number.....	49
2.4.	Rejestracja w HM Revenue & Customs	49

2.5. Sposoby rejestracji jednoosobowej działalności gospodarczej.....	49
2.6. Opodatkowanie osób samozatrudnionych.....	50
2.7. Sole Trader - nazwa i siedziba firmy.....	50
2.8. Licencja na prowadzenie działalności w Wielkiej Brytanii.....	50
2.8.1. Proces uzyskania licencji na prowadzenie działalności w WB.....	50
2.9. Zatrudnienie pracownika w Wielkiej Brytanii.....	51
2.9.1. Zatrudnianie pracownika spoza Wielkiej Brytanii.....	51
2.10. Opodatkowanie osoby samo-zatrudnionej.....	51
2.11. Osoby samozatrudnione a spółki partnerskie.....	52
3. Spółki zwykłe i ograniczone.....	52
3.1. Partnership - spółka zwykła.....	52
3.1.1. Spółka na terytorium Szkocji.....	52
3.1.2. Charakterystyka spółki zwykłej.....	52
3.2 Limited Partnership - spółka ograniczona.....	52
3.2.1. Charakterystyka Limited Partnership z perspektywy wspólników.....	53
3.2.2. Rejestracja i koszty.....	53
3.3. Spółki korporacyjne i kapitałowe – ogólna charakterystyka.....	53
3.3.1 Wymagania dotyczące założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	53
3.4.Limited Liability Partnerships (LLP) – organizacja spółki i zobowiązania członków.....	54
3.4.1 Członkowie spółki.....	54
3.4.2. Osobowość prawna.....	54
3.4.3. Procedura rejestracji i koszty.....	54
3.5. Private Limited Companies (Ltd).....	55
3.5.1. Private company limited by shares.....	55
3.5.2. Private company limited by guarantee.....	55
3.6. Private Unlimited Company – odpowiedzialność udziałowców.....	56
3.7. Public Limited Company (PLC) – ogólna charakterystyka.....	56
3.7.1. Osobowość prawna i kapitał założycielski.....	56
3.7.1. Rejestracja spółek typu „limited”.....	56
3.7.2. Kupno spółki "nieużywanej" - ready made company.....	56
3.7.3 Samodzielna rejestracja spółki - formularz rejestracyjny.....	57
3.7.3.1. Memorandum of Association.....	57
3.7.3.2. Articles of Association (AoA).....	57
3.7.4. Adres doręczenia dokumentów założycielskich do Companies House i koszty aplikacji....	58

3.8. Oddziały spółek zagranicznych - rejestracja oddziału spółek na terenie WB.....	59
3.8.1. Rejestracja oddziału spółki zagranicznej	59
3.8.2. Koszty rejestracji spółki zagranicznej	59
3.9. Nazwa spółki.....	59
3.9.2. Wymogi rejestracyjne przy wybieraniu nazwy spółki	60
III. Podstawowe informacje dotyczące systemu podatkowego w Wielkiej Brytanii (WB)	60
1. Podatek dochodowy od osób prawnych	60
2. Zasady opodatkowania przedsiębiorstw	61
2.1. Company Tax Return - Zeznanie podatkowe dla firm	61
2.2 Zyski kapitałowe	61
2.3. Podatek VAT	61
2.3.1. Kto powinien się zarejestrować jako płatnik VAT	62
2.3.2 Jak często trzeba wysyłać zeznanie podatkowe dotyczące VAT	62
3. Obowiązek opodatkowania osób fizycznych.....	62
3.1. Dochody podlegające opodatkowaniu	62
3.1.2. Dochody nie podlegające opodatkowaniu	62
3.2. Kwota wolna od podatku (personal allowance).....	63
3.3. Trój-progowa skala podatkowa w Wielkiej Brytanii.....	63
3.4. System PAYE - Pay As You Earn	63
3.5. Podatek dochodowy.....	64
3.6. Rozliczenie podatkowe pracownika - formy P45 i P60.....	64
3.7. Obowiązek rozliczenia podatkowego – zeznania podatkowe (tax return)	64
3.8. Działalność handlowa a prowadzenie wymiany handlowej.....	64
3.9. Unikanie podwójnego opodatkowania – double taxation agreement	65
3.9.1. Miejsce zamieszkania a obowiązek podatkowy	65
3.9.2. Jak uniknąć podwójnego opodatkowania	65
3.9.3. Metoda wyłączenia z progresją.....	66
IV. Eksport towarów i usług na teren Wielkiej Brytanii.....	66
1. Cło i procedury celne.....	66
2. Strefy wolnocłowe w Wielkiej Brytanii.....	66
3. Akcyza	67
3.1 Należność z tytułu płatności i opłaty akcyzowe	67
4. Kontyngenty ilościowe i taryfowe	67

Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na rynku amerykańskim przez polskich przedsiębiorców – formy prowadzenia działalności gospodarczej

I.	Wprowadzenie – polski przedsiębiorca na amerykańskim rynku	69
II.	Konieczność uzyskania wizy – ogólne informacje	71
1.	Ubieganie się o wizę	71
2.	Wizy nieimigracyjne	71
3.	Wizy imigracyjne	72
4.	Dalsze źródła informacji na temat ruchu wizowego	72
III.	Eksport towarów i usług na teren USA.....	73
1.	Dopuszczalność wprowadzania towarów na rynek amerykański	73
2.	Treść umów z partnerami handlowymi.....	73
IV.	Podatki i inne obowiązki administracyjne	74
1.	Podatki w USA	74
2.	Obowiązek uzyskania FEIN	75
V.	Założenie działalności gospodarczej na terenie USA.....	76
1.	Podstawowe informacje.....	76
2.	Prowadzenie działalności samodzielnie lub w formie oddziału	76
3.	Założenie korporacji i innych spółek	76
3.1.	Informacje ogólne	76
3.2.	Wybór miejsca inkorporacji.....	76
3.3.	Zarejestrowany przedstawiciel.....	77
3.4.	Inne obowiązki.....	77
4.	Minimalny kapitał.....	77
VI.	Poszczególne formy działalności prawnej.....	78
1.	Wprowadzenie	78
2.	<i>Sole proprietorship</i>	79
2.1.	Informacje ogólne	79
2.2.	Odpowiedzialność za zobowiązania	79
2.3.	Rejestracja	79
2.4.	Zarządzanie.....	80
2.5.	Opodatkowanie	80
2.6.	Przeznaczenie	80
3.	<i>General</i> oraz <i>limited partnership</i>	80
3.1.	Informacje ogólne	80

3.2.	Odpowiedzialność	80
3.3.	Rejestracja	80
3.4.	Zarządzanie.....	81
3.5.	Opodatkowanie	81
3.6.	Przeznaczenie	81
4.	<i>Limited Liability Company (LLC)</i>	81
4.1.	Informacje ogólne	81
4.2.	Odpowiedzialność	81
4.3.	Rejestracja	82
4.4.	Zarządzanie.....	82
4.5.	Opodatkowanie	83
4.6.	Przeznaczenie	83
5.	<i>Corporation</i>	83
5.1.	Informacje ogólne	83
5.2.	Odpowiedzialność	83
5.3.	Rejestracja	84
5.4.	Zarządzanie.....	84
5.5.	Emisja akcji (<i>stocks</i>)	85
5.6.	Opodatkowanie	85
5.7.	Przeznaczenie	85
VII.	Delaware.....	85
1.	Ogólna charakterystyka.....	85
2.	Zakładanie spółki	86
2.1.	Rejestracja spółki.....	86
2.2.	Zarejestrowany przedstawiciel.....	86
2.3.	Franchise Tax	87
2.4.	Rodzaje form działalności gospodarczej.....	87
2.5.	Dalsze źródła informacji	88
VIII.	Nevada.....	89
1.	Informacje ogólne	89
2.	Zakładanie spółki	89
3.	Zarejestrowany przedstawiciel.....	90
4.	Wybrane rodzaje form działalności gospodarczej.....	90
4.1.	Spółka osobowa (<i>Partnership</i>).....	90

4.2.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (<i>Limited Liability Company</i>).....	90
4.3.	Prywatna spółka akcyjna (<i>private corporation</i>).....	91
5.	Inne obowiązki.....	91
6.	Dalsze źródła informacji	92
IX.	Kalifornia	92
1.	Informacje ogólne	92
2.	Zakładanie działalności gospodarczej.....	92
3.	Wybrane rodzaje form działalności gospodarczej.....	93
3.1.	Sole Proprietorship.....	93
3.2.	<i>General Partnership</i>	93
3.3.	<i>Limited Partnership</i>	94
3.4.	<i>Limited Liability Company</i>	94
3.5.	<i>Corporation</i>	94
4.	Dalsze źródła informacji	95

Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na rynku niemieckim przez polskich przedsiębiorców – formy prowadzenia działalności gospodarczej

I. Wykaz skrótów wykorzystanych w niniejszej publikacji

AG – Aktiengesellschaft, odpowiednik polskiej spółki akcyjnej

BGB – Bürgerliches Gesetzbuch, niemiecki kodeks cywilny

GbR – Gesellschaft bürgerlichen Rechts, odpowiednik polskiej spółki cywilnej

GmbH - Gesellschaft mit beschränkter Haftung, odpowiednik polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

HGB – Handelsgesetzbuch, niemiecki kodeks handlowy

KG – Kommanditgesellschaft, niemiecki odpowiednik polskiej spółki komandytowej

k.c. – polski kodeks cywilny

k.s.h. – polski kodeks spółek handlowych

OHG – Offene Handelsgesellschaft, odpowiednik polskiej spółki jawnej

II. Uwagi wstępne

1. Polski przedsiębiorca na niemieckim rynku

Polscy obywatele mogą prowadzić w Niemczech działalność gospodarczą na tych samych zasadach, co obywatele Niemiec. Wynika to z prawa europejskiego, które gwarantuje swobodę przepływu usług, obejmującą możliwość zakładania lub prowadzenia działalności gospodarczej na terenie innego państwa członkowskiego na tych samych zasadach, co obywatele tegoż państwa. Jednocześnie polscy przedsiębiorcy mogą sprzedawać swoje towary lub usługi bezpośrednio w Niemczech, nie posiadając na terenie tego państwa żadnej zarejestrowanej formy działalności.

W związku z powyższym polscy przedsiębiorcy planujący aktywność gospodarczą na terenie Niemiec mogą realizować swoje zamierzenia bezpośrednio poprzez swoją działalność w Polsce (przykładowo za pomocą polskiej działalności gospodarczej lub polskiej osoby prawnej), jak też poprzez utworzenie na terenie Niemiec przedstawicielstwa handlowego, zarejestrowanie w Niemczech działalności gospodarczej lub też poprzez utworzenie na terenie Niemiec nowego podmiotu mającego realizować cele biznesowe.

Należy wskazać, że zasadniczo państwo niemieckie posiada przejrzysty system prawny i administrację sprzyjającą przedsiębiorcą. Państwo charakteryzuje się dużą dozą zaufania w stosunku do przedsiębiorców: kontrole państwowe są stosunkowo rzadkie i mało uciążliwe. Jednocześnie system podatkowy i system kontroli nad działalnością gospodarczą ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej.

2. Wybór formy działalności prawnej

Przy wyborze formy prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Niemiec najważniejszymi czynnikami jest zagadnienie odpowiedzialności majątkowej za zobowiązania podmiotu prowadzącego działalność oraz kwestia kapitału potrzebnego do rozpoczęcia danej działalności. Duże znaczenie ma również czas i formalności niezbędne do założenia konkretnej działalności.

Najtańszą i najprostszą formą działalności gospodarczej, nie wymagającej żadnego wkładu początkowego, jest zarejestrowana działalność gospodarcza (niem. Gewerbe) oraz spółki osobowe: spółka cywilna (niem. Gesellschaft bürgerlichen Rechts), względnie jej odpowiednik handlowy w postaci spółki jawnej (niem. Offene Handelsgesellschaft). Te formy prawne związane są jednakże z pełną odpowiedzialnością przedsiębiorcy lub wspólników za zobowiązania finansowe danego podmiotu gospodarczego.

Konstrukcją prawną łączącą cechy spółki osobowej i spółki kapitałowej jest spółka komandytowa. Zachowuje ona stosunkową prostotę działalności charakterystyczną dla spółki jawnej, a jednocześnie umożliwia pozyskanie kapitału od wspólników, którzy nie będą zaangażowani w prowadzenie spraw spółki czy jej reprezentację, natomiast wniosą do spółki wkłady. Wspólnicy ci (komandytariusze) nie odpowiadają za zobowiązania spółki swym majątkiem prywatnym za zobowiązania spółki, w przeciwieństwie do wspólników prowadzących sprawę spółki i reprezentujących ją na zewnątrz (komplementariusze).

Ze względu na chęć ograniczenia odpowiedzialności osób wspólników opłacalne może być utworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (niem. Gesellschaft mit beschränkter Haftung), której konstrukcja nie jest nadmiernie skomplikowana, a która stanowi oddzielną od wspólników osobę prawną. Jednocześnie ta osoba prawna jest jedyną odpowiadającą za swoje zobowiązania, co przekłada się na brak odpowiedzialności majątkowej wspólników za długi spółki.

O ile przedsiębiorca zamierza prowadzić działalność o stosunkowo małej skali, wskazane jest jej podjęcie w formie spółki handlowej (niem. Unternehmergeellschaft, UG), będącej formą GmbH o kapitale zakładowym wynoszącym co najmniej 1 €. Jeśli natomiast działalność ma być prowadzona na większą skalę, warto rozważyć utworzenie klasycznej GmbH z kapitałem zakładowym w kwocie 25.000 €.

O ile działalność ma mieć bardzo dużą skalę, dużą liczbę wspólników i fundusze niezbędne do działalności potencjalnie mają być pozyskiwane również od niezaangażowanych w działalność spółkę inwestorów, warto rozważyć powołanie spółki akcyjnej (niem. Aktiengesellschaft).

III. Poszczególne formy działalności prawnej

Niemiecki porządek prawny oferuje zbliżony do polskiego zestaw możliwych form działalności gospodarczej. Każda z opisanych poniżej form prawnych prowadzenia działalności gospodarczej ma swój odpowiednik w prawie polskim. Jeśli więc przedsiębiorca nie ma możliwości skorzystania ze źródeł informacji w języku angielskim lub niemieckim, może on orientacyjnie posłużyć się informacjami o odpowiedniej formie prawnej występującej w Polsce.

Poniżej przedstawiono sześć najważniejszych form prawnych prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Niemiec.

1. Działalność gospodarcza - Gewerbe

1.1. Charakterystyka ogólna Gewerbe

Gewerbe (działalność gospodarcza) jest odpowiednikiem polskiej zarejestrowanej działalności gospodarczej. Jako taka Gewerbe nie stanowi odrębnej od osoby przedsiębiorcy formy działalności prawnej, lecz jest faktem urzędowego zarejestrowania faktu prowadzenia działalności gospodarczej przez daną osobę.

2.2. Regulacja prawna Gewerbe

Aktem prawnym regulującym prowadzenie działalności gospodarczej w Niemczech Gewerbeordnung, dostępna na stronie internetowej <http://www.gesetze-im-internet.de/gewo/BJNR002450869.html>.

2.3. Obowiązek rejestracji Gewerbe

Obowiązek zarejestrowania działalności gospodarczej dotyczy każdego, kto prowadzi przedsiębiorstwo (wykonuje stale, nastawioną na podmioty trzecie działalność gospodarczą mającą na celu osiągnięcie zysku). Gewerbe jako taka nie jest odmienną formą prawną prowadzenia działalności, lecz stanowi jedynie urzędową rejestrację prowadzenia działalności gospodarczej przez osobę fizyczną. Rejestr działalności gospodarczej (niem. Gewerberegister) ma charakter jawny i publicznie dostępny.

Jako przedsiębiorca nie mogą zarejestrować się rolnicy, rybacy, osoby wykonujące wolne zawody, aptekarze, wychowawcy dzieci i nauczyciele, administratorzy własnego majątku, doradcy imigracyjni, piloci portowi, dla których to grup zawodowych obowiązują uregulowania szczególne.

2.4. Procedura rejestracji Gewerbe

Rejestracja jako przedsiębiorca jest bardzo łatwa i szybka. Rejestracja odbywa się w dedykowanych oddziałach urzędów miasta (niem. Gewerbeamt) i wiąże się z opłatą rzędu 25 – 40 EUR. Dla zarejestrowania Gewerbe w Niemczech nie jest wymagane posiadanie miejsca zamieszkania na terenie Niemiec. Polscy obywatele mogą rejestrować Gewerbe w Niemczech na takich samych zasadach, jak obywatele niemieccy.

2.5. Rejestracja Gewerbe w Berlinie:

Miasto Berlin udostępnia serwis internetowy poświęcony prowadzeniu działalności gospodarczej w formie Gewerbe, dostępny pod adresem <https://www.ea.berlin.de/web/guest/startseite>. Serwis ten dostępny jest również w języku

angielskim (przejdźcie na angielską wersję serwisu odbywa się po kliknięciu brytyjskiej flagi w górnym prawym rogu strony internetowej). Rejestracja Gewerbe odbywa się bezpośrednio poprzez wymieniony portal, co jest możliwe po zarejestrowaniu konta użytkownika. Następnie możliwe jest złożenie online stosownego wniosku o rejestrację działalności gospodarczej, o ile wnioskodawca posiada techniczną możliwość złożenia podpisu elektronicznego. W przeciwnym razie niezbędne jest wydrukowanie dokumentów, złożenie podpisu i przesłanie ich pocztą, faksem, lub też dostarczenie ich w inny sposób do urzędu miasta. Po otrzymaniu stosownego wniosku przez Urząd decyzja o zarejestrowaniu działalności zapada z reguły natychmiastowo.

2.6. Odpowiedzialność majątkowa przedsiębiorcy

Gewerbe nie łączy się z jakimkolwiek ograniczeniem odpowiedzialności majątkowej przedsiębiorcy za podejmowane czynności. Jeśli zatem dana działalność gospodarcza doprowadzi do powstania długów, wtedy wierzyciel może dochodzić ich zaspokojenia bezpośrednio z majątku prywatnego przedsiębiorcy.

2.7. Opodatkowanie Gewerbe

Prowadzący Gewerbe podlegają zasadniczo podatkowi dochodowemu (kwota wolna od podatku - 8.354 €) jako osoby fizyczne. Stopa podatku waha się w zależności od dochodu danej osoby i wynosić może od 14 do 42%.

Dodatkowo, przedsiębiorcy zobowiązani są do zapłaty podatku od działalności gospodarczej (niem. Gewerbesteuer), którego wysokość jest zróżnicowana w zależności od miejsca prowadzenia działalności na terenie Niemiec (jednostki administracji terytorialnej posiadają ograniczoną swobodę w zakresie ustalania stawki tego podatku).

Niezależnie od powyższego osoby prowadzące działalność gospodarczą zobowiązane są do rozliczania podatku VAT (niem. Umsatzsteuer). Wyjątkiem jest uznanie prowadzącego Gewerbe za małego przedsiębiorcę (niem. Kleinunternehmer), w którym to przypadku przedsiębiorca nie podlega obowiązkowi odprowadzania podatku VAT. Ma to miejsce, gdy obrót przedsiębiorcy nie przekroczył w roku ubiegłym 17.500 €, zaś w obecnym spodziewany obrót nie przekroczy 50.000 €.

3. Spółka prawa cywilnego – Gesellschaft bürgerlichen Rechts – GbR

3.2. Ogólna charakterystyka

GbR stanowi spółkę osobową i najprostszą formę współpracy co najmniej dwóch osób (prawnych lub fizycznych), które odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem. W ten sposób umowa spółki stanowi zobowiązanie osób do współdziałania w celu osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego, w szczególności poprzez wniesienie określonych wkładów. Prawo nie wymaga posiadania przez GbR kapitału zakładowego określonej wysokości.

3.3. Przeznaczenie GbR jako formy działalności prawnej

GbR, podobnie jak polska spółka prawa cywilnego, może być przydatna jako forma prowadzenia stosunkowo prostej działalności gospodarczej, w której wspólnicy darzą siebie zaufaniem i jednocześnie działalność spółki nie generuje dużego ryzyka finansowego. Dużą zaletą jest przy tym minimalny poziom formalności niezbędnych do zarejestrowania spółki, jak również brak konieczności posiadania przez spółkę określonego minimalnego kapitału zakładowego. W ten sposób GbR nadaje się jako swoiste prowizoryczne rozwiązanie, umożliwiające łatwe i szybkie rozpoczęcie działalności.

3.4. Regulacja prawna

Niemiecka spółka prawa cywilnego regulowana jest w §§705-740 niemieckiego kodeksu cywilnego - Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) i w szerokim zakresie odpowiada polskiej spółce prawa cywilnego uregulowanej w art. 860-875 Kodeksu cywilnego.

BGB dostępny jest pod adresem internetowym <http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/index.html>. Tłumaczenie BGB na język angielski dostępne jest pod adresem internetowym: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/index.html.

3.5. Cel działalności GbR

GbR może zostać powołana w dowolnie prawnym dopuszczalnym celu, poza wykonywaniem wolnego zawodu (jak prawnik, lekarz, doradca podatkowy).

3.6. GbR a profesjonalna działalność handlowa

Istotnym ograniczeniem jest fakt, że spółka nie może stanowić profesjonalnego przedsiębiorstwa handlowego (niem. Handelsgewerbe), tj. profesjonalnie zorganizowanego przedsiębiorstwa zarobkowego. Kryterium w tym zakresie jest przede wszystkim znaczny obrót spółki (sądownictwo przyjmuje orientacyjnie więcej niż 250.000 € rocznie), stopień organizacji przedsiębiorstwa, rodzaj prowadzonej działalności. Jeśli zatem dana działalność ma małą skalę, wykonywana jest głównie przez wspólników, prowadzenie spółki nie stanowi zajęcia o pełnym wymiarze czasowym, wtedy uzasadnione jest uznawanie danej jednostki za GbR. Jeśli natomiast spółka systematycznie się rozwija, prowadzi obrót znacznych rozmiarów i zatrudnia dużą ilość pracowników, wtedy jest uznawana za spółkę jawną (niem. Offene Handelsgesellschaft, OHG).

Najważniejszą konsekwencją uzyskanie przez GbR skatycznego statusu OHG jest stosowanie wobec tego podmiotu postanowień niemieckiego kodeksu handlowego – HGB, który wprowadza wobec przedsiębiorców dodatkowe wymagania prawne i modyfikuje sposób dokonywania przez niego czynności prawnych.

3.7. Brak wymogu posiadania kapitału zakładowego

Zawiązanie GbR – w przeciwieństwie do spółek kapitałowych – nie wymaga wniesienia żadnego wkładu pieniężnego. Jest zatem możliwe założenie spółki, która opierać się będzie wyłącznie na pracy wspólników, przy czym żaden ze wspólników nie będzie zobowiązany do wniesienia żadnego konkretnego wkładu rzeczowego lub pieniężnego.

3.8. Osobowość prawna

GbR zasadniczo nie posiada odrębnej osobowości prawnej, jednakże orzecznictwo sądowe konsekwentnie przyznaje tejże spółce uprawnienia czyniące ją de facto podmiotem praw i obowiązków. W ten sposób spółka może przykładowo występować w postępowaniach sądowych we własnym imieniu. Mimo tego spółka stanowi zasadniczo wciąż formę współpracy tworzących ją osób i w prowadzi do ich bezpośredniej odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

3.9. Firma

GbR nie ma prawa do prowadzenia działalności pod własną firmą w ścisłym prawniczym znaczeniu tego słowa, uprawnienie takie przysługuje bowiem tylko podmiotom prowadzącym profesjonalną działalność handlową. W związku z tym GbR funkcjonuje w obrocie pod nazwą zawierającą imiona i nazwiska wspólników. Dopuszczalne jest dołączenie do nazwy spółki słów wskazujących na rodzaj prowadzonej działalności czy specjalizację spółki. W ten sposób poprawna byłaby nazwa spółki: „Jan Kowalski, Tomasz Kot – spawalnictwo”

3.10. Odpowiedzialność majątkowa wspólników

Odpowiedzialność wspólników za długi spółki ma charakter solidarny, tak więc każdy wspólnik odpowiada za całość zobowiązań spółki swym majątkiem prywatnym. O ile więc zarówno straty, jak i zyski spółki dzielone są zasadniczo równo pomiędzy wspólników (o ile umowa nie stanowi inaczej), o tyle wspólnik nie może uchylić się wobec podmiotów zewnętrznych przed koniecznością spłaty zobowiązań spółki. Dopiero po dokonaniu takiej spłaty dany wspólnik może dochodzić od pozostałych wspólników zwrotu tych części zobowiązań, które zostały pokryte przez niego, a które powinny przypadać na pozostałych wspólników (roszczenie regresowe).

Podobnie jak długi, tak również i zyski spółki są zasadniczo dzielone między wspólników w równych proporcjach, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

3.11. Powstanie GbR i umowa spółki

GbR powstaje z momentem zawarcia umowy spółki. Niemieckie prawo nie stawia wymagań formalnych wobec takiej umowy, w związku z czym może dojść do jej zawarcia zarówno pisemnie, jak i ustnie lub też konkludentnie, poprzez podjęcie działań oznaczających faktyczne funkcjonowanie jako spółka. Jedynym przypadkiem, gdy niezbędne jest zawarcie umowy w formie aktu notarialnego, jest zawarcie spółki związanej z przeniesieniem praw na nieruchomości.

Powstała w powyższy sposób spółka zostaje utworzona już w momencie zawarcia umowy spółki, jej ewentualny wpis w rejestry urzędowe nie ma zatem charakteru konstytutywnego.

Wspólnicy posiadają daleko idącą swobodę w uregulowaniu wzajemnych stosunków prawnych, w związku z czym umowa spółki może przygotować tworzony podmiot do ich indywidualnych potrzeb.

Wskazane jest, aby umowa spółki regulowała:

- Przedmiot działalności spółki
- Siedzibę i nazwę spółki
- Wkłady do spółki lub zobowiązania wspólników do określonego działania
- Reprezentację spółki i sposób prowadzenia jej interesów wewnętrznych (zarządzanie spółką)
- Sposób podziału zysków i strat wynikających z działalności spółki

Przykładowa umowa spółki GbR dostępna jest pod adresem internetowym:

<http://www.frankfurt-main.ihk.de/recht/mustervertrag/gbr/index.html>

3.12. Rejestracja GbR

Osoby prowadzące działalność gospodarczą w ramach GbR powinny zarejestrować ten fakt w Gewerbeamt, podobnie jak w przypadku prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej. Rejestracja pociągnie za sobą doręczenie odpowiednich dokumentów (deklaracji) przez lokalny urząd skarbowy (niem. Finanzamt).

3.13. Prowadzenie spraw spółki

Wewnątrz organizacja GbR jest w bardzo szerokim zakresie zależna od decyzji wspólników. Uregulowania ustawowe mają w tym zakresie oszczędny charakter i pozostawiają daleko idącą swobodę umowie zawieranej pomiędzy wspólnikami.

GbR jest zasadniczo zarządzana przez wszystkich wspólników, którzy w porozumieniu i za wspólną zgodą dokonują w jej imieniu czynności prawnych. Należy podkreślić, że zasadniczo każda z podejmowanych czynności wymaga przy tym zgody wszystkich wspólników spółki. Wynika stąd, że każdy wspólnik może sprzeciwić się dokonaniu danej czynności.

Umowa spółki może przewidywać odmienny od ustawowego sposób prowadzenia interesów spółki. Niemniej nawet gdy umowa przyznaje prawo do reprezentacji spółki wyłącznie niektórym ze wspólników, pozostali wspólnicy mogą wyrazić sprzeciw wobec danej czynności.

Nie ma przeszkód by umowa spółki powierzała wykonywanie konkretnych zadań poszczególnym wspólnikom.

3.14. Reprezentacja spółki

Zasadniczo do reprezentowania spółki wobec podmiotów trzecich uprawnieni są wszyscy wspólnicy działający łącznie. Ewentualne modyfikacje w tym zakresie mogą wynikać z umowy spółki. Jednakże mają one skutek wobec osób trzecich wyłącznie, jeśli te osoby wiedziały o tychże ograniczeniach w momencie dokonywania danej czynności prawnej.

Prawnie dopuszczalne jest oczywiście powierzenie kompetencji do dokonywania określonych czynności tylko niektórym ze wspólników. W ten sposób wspólnik może stać się

pełnomocnikiem innych wspólników, przez co nie będzie niezbędne uzyskiwanie ich zgody do dokonania poszczególnych czynności prawnych.

3.15. Prawa i obowiązki wspólników

Do najważniejszych uprawnień wspólników należy prawo do udziału w zyskach spółki na zasadach określonych w umowie spółki, a w razie braku takowych postanowień – w równej proporcji z pozostałymi wspólnikami. W ten sam sposób wspólnicy mają obowiązek uczestniczenia w stratach spółki. Do uprawnień wspólników należy także prowadzenie spraw spółki i jej reprezentacja wobec podmiotów trzecich, o ile umowa spółki nie stanowi inaczej.

Wspólnicy mają prawo kontroli nad działalnością spółki, nawet jeśli umowa spółki powierza zarząd nad spółką innym wspólnikom. W ten sposób wszyscy wspólnicy mogą domagać się prawa wglądu do całości dokumentacji spółki, łącznie z dokumentacją księgową.

3.16. Opodatkowanie GbR

Opodatkowanie GbR odbywa się na tych samych zasadach, co opodatkowanie osób fizycznych prowadzących zarejestrowaną działalność gospodarczą. Należy podkreślić, że sama GbR nie podlega żadnej formie podatku dochodowego. W tym zakresie spółka jest konstrukcją transparentną i opodatkowanie odbywa się bezpośrednio na poziomie wspólników tworzących daną spółkę.

Niezależnie od powyższego GbR prowadząca działalność gospodarczą zobowiązana jest do rozliczania podatku VAT (niem. Umsatzsteuer). Wyjątkiem jest uznanie jej za małego przedsiębiorcę (niem. Kleinunternehmer), w którym to przypadku spółka nie podlega obowiązkowi odprowadzania podatku VAT. Ma to miejsce, o ile jej obrót nie przekroczył w roku ubiegłym 17.500 €, zaś w obecnym spodziewany obrót nie przekroczy 50.000 €.

Jeśli spółka prowadzi działalność gospodarczą, staje się ona podmiotem podatku od działalności gospodarczej (niem. Gewerbesteuer), którego wysokość jest zróżnicowana w zależności od miejsca prowadzenia działalności na terenie Niemiec (jednostki administracji terytorialnej posiadają ograniczoną swobodę w zakresie ustalania stawki tego podatku).

3.17. Księgowość GbR

GbR nie jest zobowiązana do prowadzenia pełnej księgowości handlowej. Wystarczające jest jedynie dokumentowanie dokonywanych transakcji i przepływów pieniężnych.

3.18. Dalsze źródła informacji na temat GbR

Źródła niemieckojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
<http://www.frankfurt-main.ihk.de/existenzgruendung/rechtsfragen/idem/gbr/>
- Serwis internetowy Für-Gründer.de: <http://www.fuer-gruender.de/wissen/unternehmen-gruenden/unternehmensformen/gesellschaft-buergerlichen-rechts/>
- Informator na temat GbR wydany przez berlińską Izbę Przemysłowo – Handlową

Źródła angielskojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
http://www.frankfurt-main.ihk.de/english/business/legal_forms/gbr/index.html

4. Spółka jawna - Offene Handelsgesellschaft, OG

4.2. Ogólna charakterystyka

OHG jest spółką osobową zbliżoną do GbR, z tym że jest ona nastawiona na prowadzenie profesjonalnej działalności handlowej. Zasadniczo OHG stanowi GbR prowadzącą działalność w bardziej handlowo zorganizowany sposób i o większym obrocie. W OHG wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem. OHG jest jednocześnie osobą prawną posiadającą majątek odrębny od majątku jej wspólników.

4.3. Przeznaczenie OHG, jako formy działalności gospodarczej

OHG jest formą prowadzenia działalności gospodarczej odpowiednią dla niewielkich przedsiębiorstw prowadzących mało ryzykowną działalność gospodarczą, co wynika z faktu ponoszenia przez wspólników pełnej odpowiedzialności za długi spółki. Ta forma prawna może zostać wybrana przez przedsiębiorców doceniających szybki proces rejestracji spółki i jej mało skomplikowaną strukturę organizacyjną. Dużą zaletą jest przy tym fakt, że spółka nie musi posiadać kapitału zakładowego o określonej wysokości, więc do podjęcia działalności nie jest wymagana dodatkowa inwestycja w postaci wkładów pieniężnych lub niepieniężnych.

4.4. Cel działalności OHG

Ustawowo przewidziany cel działalności OHG jest bardziej skonkretyzowany aniżeli w przypadku GbR, albowiem spółka ta jest powoływana w celu prowadzenia działalności handlowej pod wspólną firmą. Spółka nie może służyć do wykonywania wolnego zawodu (lekarz, prawnik itp.) ani do działalności w rodzaju rolnictwa (niem. Urproduktion).

4.5. Regulacja prawna

OHG jest regulowana normami zawartymi w §§ 105 - 160 HGB oraz pomocniczo normami odnoszącymi się do GbR. Regulacja ta zasadniczo jest zbliżona do polskich przepisów odnoszących się do spółki jawnej, podlegającej normom prawnym z art. 22 - 85 k.s.h.

Regulujący działalność OHG kodeks handlowy (HGB) dostępny jest pod adresem internetowym: <http://www.gesetze-im-internet.de/hgb/index.html>. Tłumaczenie HGB na język angielski dostępne jest pod adresem internetowym: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_hgb/index.html.

4.6. Powstanie OHG

OHG może zostać utworzona przez przynajmniej dwie osoby prawne lub fizyczne w drodze zawarcia umowy spółki. Opisywana spółka powstaje w momencie zawarcia umowy pomiędzy wspólnikami. Wpisanie spółki do rejestru handlowego (niem. Handelsregister) jest obligatoryjne, ale ma jedynie deklaratoryjny charakter. W związku z tym fakt wpisu spółki do rejestru nie zmienia zasadniczo statusu spółki wobec podmiotów trzecich.

4.7. Umowa spółki

Podobnie jak w przypadku GbR, do powstania OHG nie jest konieczne zachowanie szczególnej formy prawnej umowy spółki. Spółka może, więc powstać na podstawie umowy ustnej lub też poprzez dorozumiane zachowanie wspólników. W umowie regulowane są najważniejsze kwestie związane z funkcjonowaniem nowego podmiotu. Wspólnicy posiadają daleko idącą

swobodę w uregulowaniu wzajemnych stosunków prawnych w ramach OHG, w związku z czym umowa spółki może przygotować tworzony podmiot do ich indywidualnych potrzeb.

Ze względów praktycznych zalecane jest, by umowa spółki OHG regulowała co najmniej:

- Przedmiot działalności spółki
- Nazwę spółki
- Wkłady wspólników lub określenie obowiązków w zakresie ich współpracy w ramach spółki
- Sposób zarządzania spółką
- Zasady podziału zysków i strat spółki

Przykładowa umowa spółki OHG dostępna jest pod adresem internetowym:

http://www.stade.ihk24.de/recht_und_fair_play/Mustervertraege/Gesellschaftsrecht/Mustervertrag_OHG/1702798

4.8. Kapitał zakładowy OHG

OHG nie musi posiadać żadnego minimalnego kapitału zakładowego. Niemniej ze względów praktycznych zasadniczo niezbędne będzie wyposażenie spółki w jakikolwiek kapitał, chociażby dla pokrycia kosztów rejestracji spółki w rejestrze handlowym (niem. Handelsregister).

4.9. Podmiotowość prawna

OHG zasadniczo nie posiada odrębnej od jej wspólników podmiotowości prawnej. Oznacza to, że podobnie jak GbR jest ona konstrukcją prawnie transparentną, będącą w gruncie rzeczy formą współdziałania tworzących ją wspólników. Niemniej bieżące orzecznictwo przyznaje OHG daleko idący zakres praw i obowiązków, bardzo przybliżając jej status do rzeczywistej osoby prawnej. W ten sposób ma ona zdolność sądową (może pozywać i być pozywana), może nabywać we własnym imieniu prawa i obowiązki, posiadać własność i inne prawa rzeczowe.

4.10. Przekształcenie GbR w OHG

OHG często powstaje z przekształcenia GbR. Dzieje się tak wtedy, gdy sposób i skala działalności GbR sprawiają, że dana spółka zostaje zaklasyfikowana, jako podmiot prowadzący profesjonalną działalność handlową. W takim wypadku wspólnicy GbR są zobowiązani do zawniaskowanie o dokonanie odpowiedniej zmiany formy prawnej spółki i wpisu tegoż faktu do rejestru handlowego (niem. Handelsregister).

Należy zaznaczyć, że o ile dana GbR może prowadzić działalność niejako w „nieświadomości” bycia OHG, o tyle normy prawne stosujące się do OHG będą miały zastosowanie do oceny sytuacji prawnej tejże spółki. W ten sposób spółka ta będzie podlegać m.in. normom prawnym HGB.

4.11. Rejestracja OHG

OHG powinna zarejestrować swoją działalność w rejestrze przedsiębiorców prowadzonym przez Gewerbeamt, jak również w rejestrze handlowym (niem. Handelsregister) prowadzonym przez miejscowo właściwy sąd rejonowy (niem. Amtsgericht).

4.12. Koszty sądowe i notarialne związane z założeniem i prowadzeniem OHG

OHG	Opłaty sądowe za dokonanie wpisu w rejestr	Wniosek o wpis (koszty notarialne)	Koszt całkowity
Dwóch wspólników	100,00 €	77,50 €	177,50 €
Trzech wspólników	100,00 €	96,00 €	196,00 €
Pięciu wspólników	180,00 €	123,00 €	303,00 €
Zmiana wspólnika	60,00 €	62,50 €	122,50 €

Źródło: http://www.frankfurt-main.ihk.de/imperia/md/content/pdf/recht/gebuehren_des_handelsregisterverfahrens.pdf

4.13. Firma OHG

Firma OHG może mieć dowolną postać, tak więc może zawierać nazwiska wspólników lub dowolną nazwę fantazyjną. Firma musi zawierać nazwę formy prawnej „Offene Handelsgesellschaft” lub skrót nazwy tejże formy w postaci „oHG” lub „OHG”.

Jeśli wspólnikiem spółki są inne osoby prawne o ograniczone odpowiedzialności, wtedy nazwa spółki musi wskazywać formę prawną tychże podmiotów.

4.14. Odpowiedzialność wspólnika za zobowiązania spółki

Wspólnicy OHG odpowiadają za jej zobowiązania solidarnie, całym swoim prywatnym majątkiem. W ten sposób każdy wspólnik odpowiada za całość zobowiązań spółki, zaś po ich pokryciu może wystąpić wobec innych wspólników z ewentualnym roszczeniem regresowym.

Wspólnicy nowo przystępujący do spółki odpowiadają również za zobowiązania, które spółka zaciągnęła w czasie, gdy Ci wspólnicy nie brali udziału w spółce.

Jeśli wspólnik utraci statut wspólnika (przede wszystkim gdy wystąpi ze spółki), to przez okres kolejnych pięciu lat zachowuje on odpowiedzialność majątkową za zobowiązania spółki powstałe do momentu utraty przezeń statusu wspólnika.

4.15. Organizacja Spółki

OHG nie posiada żadnych innych organów poza samymi wspólnikami spółki. Dlatego też w sensie formalnym spółka taka nie zarządu.

4.16. Prowadzenie spraw spółki

O ile umowa spółki nie stanowi inaczej, każdy ze wspólników ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw. W przypadku braku odmiennego postanowienia umownego, czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu wymagają zgody wszystkich wspólników. Podobnie jak w przypadku GbR, wspólnikom przysługuje skuteczne prawo sprzeciwu wobec podejmowanych czynności. Sprzeciw ten nie jest skuteczny w stosunkach zewnętrznych, lecz jedynie pomiędzy

wspólnikami – działanie wbrew sprzeciwowi innego wspólnika może, więc prowadzić do odpowiedzialności odszkodowawczej wspólnika przedsiębiorczego działanie, nie zaś do wadliwości danej czynności wobec podmiotów zewnętrznych.

4.17. Reprezentacja spółki wobec podmiotów trzecich

Każdy wspólnik OHG jest uprawniony do jej reprezentowania wobec podmiotów trzecich. Prawo reprezentacji spółki może być skutecznie ograniczone wobec podmiotów trzecich, o ile fakt ten zostanie ujawniony w rejestrze handlowym (niem. Handelsregister).

4.18. Prawa i obowiązki wspólników

O ile umowa spółki nie stanowi inaczej, wspólnicy spółki są uprawnieni do prowadzenia praw spółki, reprezentowania jej na zewnątrz, kontroli działalności spółki (wgląd do ksiąg spółki), równego udziału w zyskach i stratach spółki.

Charakterystyczną regulacją odnoszącą się do OHG jest uprawnienie wspólników do otrzymywania rocznie 4% swego wkładu do spółki, o ile spółka w danym roku wypracowała zysk pozwalający na dokonanie tychże wypłat. Jeśli spółka nie wykazała takiego zysku, kwota przypadająca wspólników zostaje proporcjonalnie pomniejszona.

4.19. Opodatkowane OHG

OHG podlega podatkowi od działalności gospodarczej (niem. Gewerbesteuer), którego wysokość jest zróżnicowana w zależności od miejsca prowadzenia działalności na terenie Niemiec (jednostki administracji terytorialnej posiadają ograniczoną swobodę w zakresie ustalania stawki tego podatku).

Niezależnie od powyższego OHG zobowiązana jest do rozliczania podatku VAT (niem. Umsatzsteuer). Wyjątkiem jest uznanie jej za małego przedsiębiorcę (niem. Kleinunternehmer), w którym to przypadku spółka nie podlega obowiązkowi odprowadzanie podatku VAT. Ma to miejsce, o ile jej obrót nie przekroczył w roku ubiegłym 17.500 €, zaś w obecnym spodziewany obrót nie przekroczy 50.000 €.

OHG nie jest natomiast podmiotem podatku dochodowego.

4.20. Księgowość OHG

OHG zobowiązane są do prowadzenia pełnej księgowości zgodnie z zapisami HGB. Przy założeniu spółki i następnie corocznie należy sporządzać bilans jej aktywów i pasywów. Spółka zobowiązana jest również do corocznego sporządzania zestawienia zysków i strat.

4.21. Dalsze źródła informacji na temat OHG

Źródła niemieckojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
<http://www.frankfurt-main.ihk.de/existenzgruendung/rechtsfragen/rechtsformen/ohg/index.html>
- Informator na temat OHG wydany przez berlińską Izbę Przemysłowo – Handlową:
http://www.ihk-berlin.de/linkableblob/bihk24/recht_und_steuern/downloads/816386/.26./data/Merkblatt_Offene_Handelsgesellschaft_OHG-data.pdf

- Serwis internetowy Für-Gründer.de: <http://www.fuer-gruender.de/wissen/existenzgruendung-planen/recht-und-steuern/rechtsform/ohg/>

Źródła angielskojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main: http://www.frankfurt-main.ihk.de/english/business/legal_forms/ohg/index.html
- Frank Wooldridge, The general partnership in German law: [http://sas-space.sas.ac.uk/2562/1/Amicus79 Wooldridge.pdf](http://sas-space.sas.ac.uk/2562/1/Amicus79%20Wooldridge.pdf)

5. Spółka komandytowa – Kommanditgesellschaft, KG

5.2. Ogólna charakterystyka KG

Spółka komandytowa należy razem ze spółką cywilną (GbR) oraz spółką jawną (OHG) do grupy spółek osobowych, czyli spółek sprowadzalnych zasadniczo do działalności tworzących je wspólników, którzy odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem. Jednocześnie w KG występuje dodatek kapitałowy, w postaci grupy wspólników odpowiadających za zobowiązania spółki jedynie w ograniczonym stopniu.

W przypadku KG występują dwie grupy wspólników: komplementariuszy (niem. Komplementäre) oraz komandytariuszy (niem. Komanditäre). Pierwsza z wymienionych grup wspólników odpowiada za prowadzenie spraw spółki (zarządza spółką), ale i jednocześnie odpowiada za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem prywatnym. Komandytariusze natomiast odpowiadają za zobowiązania spółki jedynie do wysokości wkładu, jaki wnieśli (lub jaki powinni byli wnieść zgodnie z umową spółki) do tego podmiotu). Wskazane rozróżnienie grup wspólników odpowiadających w zróżnicowany sposób za zobowiązania spółki odróżnia KG od OHG. W pozostałym zakresie spółki te wykazują zasadnicze podobieństwo.

5.3. Cel działalności KG

Celem działalności KG jest prowadzenie profesjonalnej działalności handlowej, przy jednoczesnej pełnej odpowiedzialności co najmniej jednego ze wspólników za zobowiązania spółki. Spółka nie może służyć do wykonywania wolnego zawodu (lekarz, prawnik itp.) ani do działalności w rodzaju rolnictwa (niem. Urproduktion).

5.4. Przeznaczenie KG

Spółka komandytowa nadaje się do prowadzenia działalności gospodarczej przez podmiot (lub podmioty), któremu wspólnicy są niezbędni głównie z uwagi na ich wkład finansowy. Jednocześnie owi finansujący wspólnicy nie zamierzają przyjąć na siebie ryzyka gospodarczych niepowodzeń spółki i są skłonni zaryzykować jedynie ten kapitał, który zostawią spółce do dyspozycji. Układ taki pozwala komplementariuszowi na kontrolowanie spółki, przy jednoczesnym ponoszeniu ryzyka jej działalności. Jednocześnie komandytariusze otrzymują perspektywę uczestnictwa w zysku spółki, przy braku konieczności troszczenia się o prowadzenie jej spraw i bez ryzyka finansowego przekraczającego wkład, jaki zdecydowali się wnieść do spółki.

5.5. Regulacja prawna

Niemiecka spółka komandytowa (niem. Kommanditgesellschaft) jest odpowiednikiem polskiej spółki komandytowej regulowanej w art. 101- 150 k.s.h. Prawo niemieckie reguluje funkcjonowanie spółki komandytowej w § 161 – 177a HGB. Prawo niemieckie zakłada, że do KG zasadniczo znajdują zastosowanie regulacje odnoszące się do OHG oraz pomocniczo – odnoszące się do GbR.

Regulujący działalność KG kodeks handlowy (HGB) dostępny jest pod adresem internetowym: <http://www.gesetze-im-internet.de/hgb/index.html>.

Tłumaczenie HGB na język angielski dostępne jest pod adresem internetowym: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_hgb/index.html.

5.6. Podmiotowość prawna

KG nie jest osobną od wspólników osobą prawną, posiada ona jednakże pełną zdolność prawną oraz zdolność do czynności prawnych. Spółka zatem może w swoim imieniu nabywać prawa i obowiązki, jak również może być podmiotem praw i obowiązków.

5.7. Powstanie KG

Do powstania KG niezbędne jest współdziałanie przynajmniej dwóch osób fizycznych lub prawnych, z których jedna będzie miała status komplementariusza, zaś druga – komandytariusza. Do założenia KG nie jest wymagany jakikolwiek kapitał początkowy.

5.8. Umowa spółki KG

Podobnie jak w przypadku GbR oraz OHG, do założenia KG dochodzi na podstawie umowy spółki. Forma tejże umowy nie jest określona prawnie, w związku z czym może ona zostać zawarta również ustnie.

Wspólnicy posiadają daleko idącą swobodę w uregulowaniu wzajemnych stosunków prawnych w ramach KG, w związku z czym umowa spółki może przygotować tworzony podmiot do ich indywidualnych potrzeb.

Ze względów praktycznych zalecane jest, by umowa spółki OHG regulowała co najmniej:

- Przedmiot działalności spółki
- Nazwę spółki
- Wkłady wspólników lub określenie obowiązków w zakresie ich współpracy w ramach spółki
- Sposób zarządzania spółką
- Zasady podziału zysków i strat spółki

Przykładowa umowa spółki KG dostępna jest pod adresem internetowym:

<http://www.frankfurt-main.ihk.de/recht/mustervertrag/kg/>

5.9. Rejestracja spółki

Po zawarciu umowy należy zarejestrować firmę w Gewerbeamt i zawnioskować o dokonanie wpisu spółki do rejestru handlowego (niem. Handelsregister), prowadzonego przez miejscowo właściwy sąd rejonowy (niem. Amtsgericht). Powyższe skutkuje automatycznym przesłaniem formularzy rejestracyjnych przez właściwy miejscowo urząd skarbowy (niem. Finanzamt).

Czynności związane z rejestracją spółki w rejestrze handlowym obligatoryjnie wykonywane są przez notariusza.

5.10. Koszty sądowe i notarialne związane z założeniem i prowadzeniem KG

KG	Opłaty sądowe za dokonanie wpisu w rejestr	Wniosek o wpis (koszty notarialne)	Koszt całkowity
2 wspólników, 1 komandytariusz			

Wkład komandytowy 5.000 €	100,00 €	67,50 €	167,50 €
Wkład komandytowy 10.000 €	100,00 €	72,50 €	172,50 €
Wkład komandytowy 25.000 €	100,00 €	96,00 €	196,00 €
3 wspólników, 2 komandytariuszy			
Wkład komandytowy po 5.000 €	100,00 €	82,50 €	182,50 €
Wkład komandytowy po 10.000 €	100,00 €	96,00 €	196,00 €
Wkład komandytowy po 25.000 €	100,00 €	109,50 €	209,50 €
Zmiana komandytariusza, wkład komandytowy 5.000 €	60,00 €	22,50 €	82,50 €

Źródło: http://www.frankfurt-main.ihk.de/imperia/md/content/pdf/recht/gebuehren_des_handelsregisterverfahrens.pdf

5.11. Firma KG

Firma spółki może mieć dowolny charakter, musi ona jednakże zawierać dodatek wskazujący na formę prawną podmiotu – słowo „Kommanditgesellschaft” lub skrót KG.

5.12. Prawa i obowiązki wspólników KG

KG posiada dwie grupy wspólników – komplementariuszy i komandytariuszy. Prawa i obowiązki obu tych grup wspólników różnią się od siebie.

5.12.1. Prawa i obowiązki komplementariuszy

Komplementariusze KG mają status podobny do położenia prawnego wspólników w OHG. Ich najważniejszym uprawnieniem (o ile umowa spółki nie stanowi inaczej) jest prawo do prowadzenia praw spółki i do jej reprezentacji na zewnątrz.

Komplementariusze KG odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem prywatnym. W przypadku niewypłacalności spółki oznacza to konieczność pokrycia długu spółki z majątku prywatnego komplementariuszy. Przy większej ilości komplementariuszy ich odpowiedzialność za zobowiązania spółki ma charakter solidarny. W ten sposób każdy wspólnik odpowiada za całość zobowiązań spółki, zaś po ich pokryciu może wystąpić wobec innych wspólników z ewentualnym roszczeniem regresowym

5.12.2. Prawa i obowiązki komandytariuszy

Komandytariusze są wyłączeni od prowadzenia spraw spółki i nie mogą reprezentować jej na zewnątrz. Zasadniczo pozycja prawna komandytariusza ogranicza się do możliwości uczestniczenia w – określonej w umowie spółki – części zysku. Odpowiednio do tego,

komandytariusz może domagać się odpisu rocznego sprawozdania finansowego spółki (niem. Jahresabschluss) i zweryfikować jego poprawność. W tym celu komandytariusz posiada prawo wglądu w księgi spółki.

Komandytariusz uczestniczy wyłącznie w zysku spółki. W przypadku strat spółki, ryzyko komandytariusza ogranicza się do jego wkładu do kapitału zakładowego. Oznacza to, że komandytariusze ponoszą ryzyko utraty jedynie tej części swego majątku, którą zdecydowali się zainwestować w działalność spółki.

5.13. Organizacja KG

KG jest zasadniczo zarządzana i reprezentowana przez jej komplementariuszy. Spółka nie posiada osobnych organów, jak zarząd.

5.14. Prowadzenie spraw spółki

Uprawnieni do prowadzenia spraw spółki są jej komplementariusze. W przypadku, gdy spółka posiada więcej niż jednego komplementariusza, stosunki pomiędzy nimi mają charakter identyczny jak w przypadku OHG: każdy z nich uprawniony jest do prowadzenia spraw spółki, czynność jednakże nie może zostać przedsięwzięta gdy chociażby jeden ze współników się jej sprzeciwi. Czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu wymagają uchwały wszystkich współników.

5.15. Reprezentacja spółki wobec podmiotów trzecich

W razie braku odmiennych postanowień umownych każdy z komplementariuszy jest uprawniony do reprezentowania spółki wobec podmiotów trzecich.

5.16. Opodatkowanie KG

KG podlega podatkowi od działalności gospodarczej (niem. Gewerbesteuer), którego wysokość jest zróżnicowana w zależności od miejsca prowadzenia działalności na terenie Niemiec (jednostki administracji terytorialnej posiadają ograniczoną swobodę w zakresie ustalania stawki tego podatku).

Niezależnie od powyższego KG zobowiązana jest do rozliczania podatku VAT (niem. Umsatzsteuer). Wyjątkiem jest uznanie jej za małego przedsiębiorcę (niem. Kleinunternehmer), w którym to przypadku spółka nie podlega obowiązkowi odprowadzanie podatku VAT. Ma to miejsce, o ile jej obrót nie przekroczył w roku ubiegłym 17.500 €, zaś w obecnym spodziewany obrót nie przekroczy 50.000 €.

Wypłacany współnikom zysk spółki jest opodatkowany podatkiem dochodowym (niem. Einkommenssteuer) na poziomie poszczególnych współników, jako ich indywidualny dochód.

KG nie jest natomiast podmiotem podatku dochodowego.

5.17. Księgowość OHG

OHG zobowiązane są do prowadzenia pełnej księgowości zgodnie z zapisami HGB. Przy założeniu spółki i następnie corocznie należy sporządzać bilans jej aktywów i pasywów. Spółka zobowiązana jest również do corocznego sporządzania zestawienia zysków i strat.

5.18. Dalsze źródła informacji na temat KG

Źródła niemieckojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
<http://www.frankfurt-main.ihk.de/existenzgruendung/rechtsfragen/idem/kg/>
- Informator na temat KG wydany przez berlińską Izbę Przemysłowo – Handlową:
https://www.ihk-berlin.de/blob/bihk24/recht_und_steuern/downloads/2253278/5ed2646443e091ce6dc73d2f2157eee6/Merkblatt_Kommanditgesellschaft_einschl_GmbH_-_Co_KG-data.pdf
- Serwis internetowy Für-Gründer.de: <http://www.fuer-gruender.de/wissen/existenzgruendung-planen/recht-und-steuern/rechtsform/gmbH/>

Źródła angielskojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
http://www.frankfurt-main.ihk.de/english/business/legal_forms/kg/index.html
- Serwis internetowy Germany Trade & Invest:
<http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/Establishing-a-company/Company-forms/Corporations/limited-liability-company-gmbH.html>

6. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH - oraz Unternehmersgesellschaft (haftungsbeschränkt) - UG

6.2. Ogólna charakterystyka GmbH i UG

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (niem. Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH) jest podstawową formą prowadzenia działalności gospodarczej, w której wspólnicy spółki nie odpowiadają za jej zobowiązania własnym majątkiem prywatnym. Spółka ta jest odrębną od wspólników osobą prawną, prowadząca działalność gospodarczą na własny rachunek. W przeciwieństwie do GbR, OHG czy KG, GmbH jest spółką kapitałową, a nie osobową. Istoty spółki nie stanowią zatem osoby wspólników, lecz zgromadzony kapitał.

UG stanowi wprowadzony w 2008 podtyp GmbH, który miał za zadanie stworzyć przystępną i łatwą do założenia formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Podstawową różnicą w stosunku do zasadniczej GmbH jest fakt, że minimalny kapitał zakładowy UG wynosi 1 €, podczas gdy minimalny kapitał zakładowy GmbH wynosi 50.000 €.

Należy zaznaczyć, że pomimo faktu, że UG może teoretycznie dysponować kapitałem zakładowym o wysokości 1 €, w praktyce taka wysokość kapitału zakładowego jest trudna do utrzymania. Wynika to z faktu, że już same wydatki związane z rejestracją spółki dalece przekraczają 1 €. Wynika stąd, że spółka o kapitale zakładowym w kwocie 1 € powinna zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości bezpośrednio po utworzeniu.

Poniższe uwagi – o ile nie zaznaczono inaczej – odnoszą się zarówno do GmbH, jak i do UG.

6.3. Cel działalności GmbH

GmbH może zostać utworzona do realizacji każdego prawnie dopuszczalnego celu. Wyjątkiem jest wykonywanie wolnych zawodów (lekarz, prawnik itp.).

6.4. Przeznaczenie GmbH

GmbH stanowi atrakcyjną formę prowadzenia wszelkiej działalności gospodarczej, co wynika przede wszystkim z faktu, że wspólnicy spółki nie odpowiadają za jej zobowiązania swym prywatnym majątkiem. Sama GmbH – ze względu na wymagany kapitał zakładowy w kwocie co najmniej 50.000 € - nadaje się jako forma działalności przedsięwzięć przynajmniej średniego rozmiaru. Natomiast UG z minimalnym kapitałem zakładowym w kwocie 1 € pozwala na założenie takiej spółki nawet dla prowadzenia działalności gospodarczej o niewielkich rozmiarach.

GmbH może być w drodze umowy spółki łatwo dopasowana do potrzeb wspólników. W ten sposób można przykładowo ograniczyć możliwość sprzedaży udziałów spółki osobom trzecim, przez co zagwarantowany zostanie stały skład osobowy zgromadzenia wspólników.

GmbH odróżnia się od spółki akcyjnej dużo mniejszym stopniem uregulowania i skomplikowania relacji spółki, w tym – mniejszą liczbą organów. Spółka jest tańsza zarówno do założenia (minimalny kapitał spółki akcyjnej to 100.000 €), jak i do prowadzenia (m.in. z uwagi na brak konieczności posiadania rady nadzorczej).

6.5. Regulacja prawna

GmbH, regulowana w niemieckiej ustawie o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (niem. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG)), jest odpowiednikiem polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, regulowanej w art. 151 – 300 k.s.h.

Regulująca działalność GmbH niemiecka ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością) dostępna jest na stronie internetowej <http://www.gesetze-im-internet.de/gmbhg/>. Tłumaczenie ustawy na język angielski dostępne jest pod adresem internetowym: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gmbhg/index.html.

6.6. Powstanie GmbH

GmbH może zostać założona przez osobę fizyczną lub prawną, w tym również przez inną GmbH. W przeciwieństwie do spółek osobowych (OHG, KG, GbR), możliwe jest założenie spółki przez daną osobę działającą pojedynczo. Nie jest zatem konieczne posiadanie jakichkolwiek współników.

GmbH powstaje jako osoba prawna w momencie wpisania jej do rejestru handlowego (niem. Handelsregister), prowadzonego przez sąd rejonowy (Amtsgericht).

6.7. Koszty czynności sądowych i notarialnych związane z funkcjonowaniem GmbH

Koszt zarejestrowania spółki w rejestrze handlowym zależy od kapitału zakładowego spółki i liczby udziałowców.

Orientacyjnie, za Izbą Przemysłowo – Handlową Frankfurt am Main można wskazać następujące koszty rejestracji i zmian w rejestrze handlowym GmbH oraz UG:

GmbH	Opłaty sądowe za dokonanie wpisu w rejestr	Wniosek o wpis (koszty notarialne)	Notarialne poświadczenie umowy spółki	Notarialne poświadczenie powołania zarządu	Koszt łączny (bez podatku VAT)
Jednoosobowa GmbH, kapitał zakładowy 25.000 €					
Bez wkładów niepieniężnych	150,00 €	62,50 € 57,50 €*	125,00 € 115,00 €*	250,00 € 230,00 €*	587,50 € 552,50 €*
Z wkładem niepieniężnym	240,00 €	62,50 € 57,50 €*	125,00 € 115,00 €*	250,00 € 230,00 €*	677,50 € 642,50 €*
GmbH z przynajmniej 2 współnikami, kapitał zakładowy 25.000 €					
Bez wkładów niepieniężnych	150,00 €	62,50 € 57,50 €*	250,00 € 230,00 €*	250,00 € 230,00 €*	712,50 € 667,50 €*
Z wkładem niepieniężnym	240,00 €	62,50 €	250,00 €	250,00 € 230,00	802,50 € 757,50

		57,50 €*	230,00 €*	€*	€*
Zmiana wspólnika	70,00 €	62,50 €	250,00 €	--	382,50 €
Zmiana składu zarządu	70,00 €	62,50 €	--	250,00 €	382,50 €
Podwyższenie kapitału zakładowego spółki, dokonane bez wkładu niepieniężnego					
o 5.000 €	70,00 €	62,50 €	250,00 €	--	382,50 €
o 25.000 €	70,00 €	62,50 €	250,00 €	--	382,50 €
o 50.000 €	70,00 €	82,50 €	330,00 €	--	482,50 €
Podwyższenie kapitału zakładowego spółki, dokonane przez wkład niepieniężny					
o 5.000 €	210,00 €	62,50 €	250,00 €	--	522,50 €
o 25.000 €	210,00 €	62,50 €	250,00 €	--	522,50 €
o 50.000 €	210,00 €	82,50 €	330,00 €	--	622,50 €

*przy wykorzystaniu wzorca umownego (Musterprotokoll)

Źródło: http://www.frankfurt-main.ihk.de/imperia/md/content/pdf/recht/gebuehren_des_handelsregisterverfahrens.pdf

UG	Opłaty sądowe za dokonanie wpisu w rejestr	Wniosek o wpis (koszty notarialne)	Notarialne poświadczenie umowy spółki	Notarialne poświadczenie powołania zarządu	Koszt łączny (bez podatku VAT)
Jednoosobowa UG, kapitał zakładowy 1 €	150,00 €	62,50 € 30,00 €*	125,00 € 60,00 €*	250,00 € 120,00 €*	587,50 € 360,00 €*
UG z co najmniej 2 wspólnikami, kapitał zakładowy 1 €	150,00 €	62,50 € 30,00 €*	250,00 € 120,00 €*	250,00 € 120,00 €*	712,50 € 420,00 €*
Zmiana wspólnika	70,00 €	62,50 €	250,00 €	--	382,50 €
Zmiana zarządu	70,00 €	62,50 €	--	250,00 €	382,50 €
Podwyższenie kapitału bez użycia wkładu niepieniężnego	70,00 €	62,50 €	250,00 €	--	382,50 €

Podwyższenie kapitału poprzez wkład niepieniężny	210,00 €	62,50 €	250,00 €	--	522,50 €
--	----------	---------	----------	----	----------

*przy wykorzystaniu wzorca umownego (Musterprotokoll)

Źródło: http://www.frankfurt-main.ihk.de/imperia/md/content/pdf/recht/gebuehren_des_handelsregisterverfahrens.pdf

6.8. Rejestracja GmbH

GmbH powstaje w momencie zarejestrowania jej w rejestrze handlowym przez właściwy miejscowo sąd rejonowy (niem. Amtsgericht). Rejestracji dokonuje zarząd spółki.

Czynności związane z rejestracją spółki w rejestrze handlowym obligatoryjnie wykonywane są przez notariusza.

Przed zarejestrowaniem spółki niezbędne jest wpłacenie 12.500 € jako jej kapitału zakładowego przez wspólników, przy czym każdy z udziałów musi być pokryty przynajmniej w jednej czwartej jego wartości nominalnej. Kapitał może być pokryty zarówno wkładem pieniężnym, jak i wkładem rzeczowym (aportem). Jeśli kapitał jest pokrywany wkładem rzeczowym, musi dojść do wniesienia całości wkładu przed zarejestrowaniem spółki. W przypadku UG minimalna wysokość kapitału zakładowego wynosi 1 €, zaś maksymalna 24.999 €. Niemieckie prawo nie przewiduje możliwości pokrycia kapitału zakładowego UG poprzez wniesienie wkładu niepieniężnego.

Spółka musi także zostać zarejestrowana w urzędzie przedsiębiorczym (niem. Gewerbeamt), jak i w urzędzie skarbowym (niem. Finanzamt). Stosowne formularze urzędu skarbowego zostają przesłane na adres siedziby spółki po jej zarejestrowaniu w rejestrze handlowym (niem. Handelsregister).

6.9. Spółka w organizacji – Vor-GmbH

Od momentu podpisania umowy spółki aż do jej zarejestrowania w rejestrze handlowym (niem. Handelsregister) spółka ma charakter spółki w organizacji (niem. Vor-GmbH). Oznacza to, że może ona rozpocząć działalność, zaś nabyte prawa i obowiązki staną się prawami i obowiązkami spółki także po jej zarejestrowaniu. Istotna różnica w stosunku do zarejestrowanej GmbH polega na fakcie, że za zobowiązania spółki w organizacji odpowiadają prywatnym majątkiem osoby, które działały w imieniu spółki. Dopiero wpisanie spółki do rejestru uwalnia te osoby od odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

6.10. Umowa spółki

Podobnie jak w Polsce, założenie GmbH odbywa się poprzez podpisanie umowy spółki (niem. Gesellschaftsvertrag) w formie aktu notarialnego. Jeśli spółka zostaje założona, przez co najwyżej trzech wspólników i będzie posiadała jednego członka zarządu (Geschäftsführer), zastosować można wzorzec umowny (Musterprotokoll, dosł. protokół wzorcowy), który zawiera standardowe postanowienia odnoszące się do działalności spółki. Wzorzec umowny nie może być przedmiotem żadnych modyfikacji ze strony wspólników.

Ustawodawca przewidział odrębny wzorzec umowny dla spółki jednoosobowej oraz dla spółki o liczbie wspólników nieprzekraczającej trzech osób. Wzorce umowne wykorzystywane przy

zakładaniu GmbH lub UG dostępne są na stronie internetowej <http://www.musterprotokoll.de/download/>.

O ile nie korzysta się z wzorca umownego, wspólnicy posiadają daleko idącą swobodę w uregulowaniu wzajemnych stosunków prawnych w ramach GmbH, w związku z czym umowa spółki może przygotować tworzony podmiot do ich indywidualnych potrzeb.

W razie nie wykorzystania wzorca umownego brzmienie umowy spółki ustalane jest indywidualnie. Zasadniczo w takim wypadku, o ile wspólnicy nie wyrażą odmiennej woli, notariusz będzie w stanie zaproponować odpowiednie standardowe zapisy umowne.

Umowa spółki GmbH musi regulować, co najmniej:

- Nazwę (firmę) i siedzibę spółki
- Przedmiot działalności
- Wysokość kapitału zakładowego
- Wkłady wspólników i obejmowane za nie udziały

Wskazane jest również uregulowanie w umowie spółki:

- Składu osobowego zarządu
- Spraw spółki, w których zarząd zobowiązany jest do poddania rozstrzygnięcia zgromadzeniu wspólników
- Ewentualnych ograniczeń w zakresie sprzedaży udziałów

GmbH zostaje zarejestrowana zasadniczo przez notariusza, działającego w jej imieniu. Następujące dokumenty są niezbędne do zarejestrowania spółki w rejestrze handlowym:

- umowa spółki lub wzorzec umowy (sporządzone w formie aktu notarialnego)
- wskazanie członków zarządu spółki (niem. Die Legitimation der Geschäftsführer), o ile członkowie zarządu nie zostali wyznaczeni w umowie spółki. Jeśli umowa spółki nie zawiera stosownego wskazania, niezbędne jest przedłożenie uchwały wspólników powołujących członków zarządu
- lista wspólników, zawierająca ich dane osobiste (imię i nazwisko, datę urodzenia, miejsce zamieszkania) oraz wskazującą udział wspólnika w kapitale zakładowym spółki
- oświadczenie, że wymagane prawem wpłaty lub wkłady na rzecz objęcia udziałów zostały dokonane.

Typowy przebieg rejestracji GmbH lub UG:

1. Sporządzenie umowy spółki lub ustalenie, że strony skorzystają z wzorca umownego (niem. Musterprotokoll)
2. Umówienie spotkania u notariusza. Na spotkaniu notariusz odczytuje umowę spółki, następuje jej podpisanie i uwierzytelnienie przez notariusza. Na ogół następuje jednocześnie powołanie członków zarządu (niem. Geschäftsführer) spółki). Notariusz przygotowuje również listę wspólników.
3. Wspólnicy dokonują wniesienia umówionych wkładów pieniężnych lub rzeczowych. Dowód wniesienia wkładów przedkłada się notariuszowi, zanim ten podejmie czynności związane z rejestracją spółki.

4. Notariusz (lub członek zarządu) składa wniosek o zarejestrowanie spółki w rejestrze handlowym prowadzonym przez właściwy sąd rejonowy (Amtsgericht).
5. W przeciągu kilku dni sąd informuje o zarejestrowaniu spółki lub wzywa do usunięcia braków wniosku. Do informacji dołączony jest rachunek za opłaty sądowe.

6.11. Kapitał zakładowy GmbH

Kapitał zakładowy GmbH wynosi, co najmniej 50.000 €, zaś UG – przynajmniej 1 €. Ważną regulacją odnoszącą się do UG jest obowiązek, by przeznaczała ona jedną czwartą rocznego zysku na zwiększenie kapitału zakładowego, aż osiągnie on kwotę 25.000 €, co z kolei prowadzi do uzyskania statusu GmbH.

Kapitał może zostać pokryty przez wspólników zarówno wkładem pieniężnym, jak i w drodze aportu (wkład niepieniężny). Wkłady na pokrycie udziałów w UG mogą mieć postać wyłącznie wpłat pieniężnych.

O ile spółka przewiduje pokrycie udziałów w drodze wkładów niepieniężnych, wkłady te muszą zostać dokonane przed zarejestrowaniem spółki.

6.12. Firma GmbH

Firma GmbH może mieć dowolną postać – może ona zarówno zawierać nazwiska wspólników, opis prowadzonej działalności, jak i dowolną fantazyjną nazwę. Firma spółki musi zawierać dodatek wskazujący formę prawną: „Gesellschaft mit beschränkter Haftung” lub „GmbH”. W przypadku UG firma musi zawierać słowa „Unternehmersgesellschaft (haftungsbeschränkt)” lub skrót w postaci „UG (haftungsbeschränkt)”

6.13. Prawa i obowiązki wspólników

Pozycja prawna wspólników GmbH jest zdecydowanie odmienna od sytuacji wspólników KG, OHG czy GbR. O ile w przypadku wymienionych podmiotów wspólnicy stanowią podmioty bezpośrednio działające poprzez spółkę, o tyle w przypadku GmbH wspólnicy mają przede wszystkim charakter inwestorów, jakkolwiek posiadających zasadniczy wpływ na działanie spółki.

Do najważniejszych obowiązków wspólników GmbH należy konieczność wniesienia wkładu pokrywającego udziały w spółce posiadane przez danego wspólnika. Prawa wspólnika obejmują natomiast:

- Uczestnictwo w stosownej części zysku spółki
- Uczestnictwo w zgromadzeniu wspólników
- Prawo kontrolowania działalności spółki, w tym prawo żądania od członków zarządu udostępnienia do wglądu ksiąg spółki

6.14. Odpowiedzialność majątkowa za zobowiązania spółki

Wspólnicy GmbH nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania spółki. W związku z tym jedynym podmiotem, który może zostać pociągnięty do odpowiedzialności w związku z długami spółki, jest sama GmbH. W przypadku, gdy długi spółki przewyższają jej kapitał, wierzyciele nie mają możliwości zaspokojenia swych wierzytelności z prywatnego majątku wspólników spółki.

Powyższa ochrona od odpowiedzialności jest ograniczona, gdy spółka działa jeszcze przed zarejestrowaniem w rejestrze handlowym (niem. Handelsregister). W tym wypadku – aż do

dokonania zarejestrowania – za zobowiązania spółki w organizacji odpowiadają osoby, które działały w jej imieniu.

6.15. Organizacja GmbH

W każdej GmbH występują organy spółki w postaci zarządu oraz zgromadzenia wspólników. Dodatkowo, umowa spółki może przewidywać ustanowienie innych organów, jak przykładowo rady nadzorczej.

6.15.1. Zgromadzenie wspólników GmbH - *Gesellschafterversammlung*

Najważniejszym organem GmbH jest, podobnie jak w przypadku polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zgromadzenie wspólników (niem. *Gesellschafterversammlung*). Zgromadzenie wspólników może regulować wszelkie obszary działalności spółki. Jedną z najważniejszych kompetencji zgromadzenia wspólników jest wybór członków zarządu spółki. Decyzje zgromadzenia wspólników zapadają, co do zasady zwykłą większością głosów, przy czym 1 € wartości nominalnej udziału w spółce przekłada się na jeden głos danego wspólnika.

GmbH może zostać wyposażona w radę nadzorczą (niem. *Aufsichtsrat*), której powołanie jest obligatoryjne, jeśli spółka zatrudnia ponad 500 pracowników. Rada nadzorcza wypełnia zadania powierzone jej statutem lub uchwałą wspólników. W przypadku spółek, w których powołanie rady nadzorczej jest obligatoryjne, jest ona ciałem zapewniającym reprezentację pracowników w procesie podejmowania decyzji przez spółkę.

6.15.2. Zarząd GmbH – *Geschäftsführung*

GmbH jest zarządzana i reprezentowana na zewnątrz przez członków zarządu (niem. *Geschäftsführer*, dosł. tłumaczenie – zarządcy). Członkiem zarządu może być wyłącznie osoba fizyczna, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Zarząd może składać się z jednej lub większej ilości osób.

Pierwszy zarząd spółki powoływany jest zasadniczo w drodze umowy spółki, natomiast kolejne – w drodze uchwał zgromadzenia wspólników. Zgromadzenie wspólników może w każdym momencie zdecydować o odwołaniu danego członka zarządu.

Obowiązkiem członków zarządu jest prowadzenie interesów spółki, wykonywanie uchwał zgromadzenia wspólników, reprezentacja spółki wobec osób trzecich. Zakres prawa do reprezentacji spółki nie może być ograniczony ze skutkiem wobec osób trzecich. Oznacza to – podobnie jak na gruncie polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, że za ewentualne przekroczenie swoich, określonych przykładowo statutem lub uchwałą wspólników, kompetencji, członek zarządu może być pociągnięty do odpowiedzialności odszkodowawczej. Nie ma natomiast możliwości unieważnienia takiej czynności prawnej.

Istotne jest, że członkowie zarządu są zobowiązani do wykonywania poleceń wspólników w przedmiocie kierunku prowadzenia praw spółki.

Zatrudnienie członka zarządu odbywa się z reguły na podstawie umowy zlecenia (niem. *Dienstvertrag*), nie zaś na podstawie umowy o pracę.

6.15.3. Rada nadzorcza

Rada nadzorcza jest obligatoryjnym organem GmbH jedynie w niektórych przypadkach. Dzieje się tak, gdy spółka posiada więcej niż 500 pracowników (prawo wymaga zapewnienia im reprezentacji w radzie nadzorczej w ilości jednej trzeciej członków rady, uprawnienie to zwane

jest po niem. Mitbestimmung, a regulowane szczegółowo przez Mitbestimmungsgesetz). Analogicznie rada musi występować w spółkach powierniczych (niem. Kapitalanlagegesellschaft) oraz w powszechnych przedsiębiorstwach budowlanych (niem. gemeinnützige Wohnungsbaununternehmen).

Zadaniem rady nadzorczej jest nadzorowanie prowadzenia spraw spółki przez zarząd. Rada opiniuje również roczne sprawozdania finansowe spółki i bilans, jak również wydaje opinię w przedmiocie przeznaczenia zysku spółki.

W spółkach podlegających Mitbestimmungsgesetz zarząd powoływany jest przez radę nadzorczą, a nie – jak z zasady w innych GmbH – przez zgromadzenie wspólników.

6.16. Prowadzenie spraw spółki

Organem uprawnionym i zobowiązanym do prowadzenia praw spółki jest zarząd. W ograniczonym zakresie kompetencje takie mogą zostać przypisane również innym organom, jak rada nadzorcza.

6.17. Reprezentacja spółki

Jedynym organem reprezentującym GmbH wobec podmiotów trzecich jest zarząd. Uprawnienie zarządu w tym zakresie nie może być ograniczone w sposób skuteczny wobec osób trzecich. Ewentualne przekroczenie takich ograniczeń (zawartych przede wszystkim w umowie spółki) może prowadzić do odpowiedzialności odszkodowawczej członków zarządu.

6.18. Księgowość GmbH

GmbH jest zobowiązana do prowadzenia pełnej księgowości handlowej. Na koniec każdego roku finansowego spółka jest zobowiązana do zestawiania bilansu i opatrzenia go stosownymi wyjaśnieniami.

6.19. Opodatkowanie GmbH

Podstawowym podatkiem znajdującym zastosowanie do GmbH jest podatek dochodowy od osób prawnych (niem. Körperschaftsteuer, dosł. tłumaczenie – podatek od osób prawnych). Stawka podatku wynosi w roku 2015 15% zysku spółki. Podatek płatny jest corocznie, na podstawie zeznania podatkowego składanego w stosownym urzędzie skarbowym.

W przypadku UG prawo nakłada na spółkę obowiązek przeznaczania 25% zysku na podwyższenie kapitału zakładowego aż do momentu, gdy osiągnie on kwotę 25.000 €.

Niezależnie od powyższego GmbH prowadząca działalność gospodarczą zobowiązana jest do rozliczania podatku VAT (niem. Umsatzsteuer). Wyjątkiem jest uznanie jej za małego przedsiębiorcę (niem. Kleinunternehmer), w którym to przypadku spółka nie podlega obowiązkowi odprowadzania podatku VAT. Ma to miejsce, o ile jej obrót nie przekroczył w roku ubiegłym 17.500 €, zaś w obecnym spodziewany obrót nie przekroczy 50.000 €.

Jeśli spółka prowadzi działalność gospodarczą, staje się ona podmiotem podatku od działalności gospodarczej (niem. Gewerbesteuer), którego wysokość jest zróżnicowana w zależności od miejsca prowadzenia działalności na terenie Niemiec (jednostki administracji terytorialnej posiadają ograniczoną swobodę w zakresie ustalania stawki tego podatku).

6.20. Dalsze źródła informacji na temat GmbH

Źródła niemieckojęzyczne

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
<http://www.frankfurt-main.ihk.de/existenzgruendung/rechtsfragen/idem/gmbh/index.html>
- Informator na temat KG wydany przez berlińską Izbę Przemysłowo – Handlową:
http://www.ihk-berlin.de/blob/bihk24/recht_und_steuern/downloads/2253392/f8807ae2dd52ec3867e79c2331a1157c/Merkblatt_Gesellschaft_mit_beschraenkter_Haftung_Gm-data.pdf

Źródła angielskojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
http://www.frankfurt-main.ihk.de/english/business/legal_forms/gmbh/index.html
- Serwis internetowy Germany Trade & Invest:
<http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/Establishing-a-company/Company-forms/Corporations/limited-liability-company-gmbh.html>
- Serwis internetowy Izby Przemysłowo – Handlowej Region Stuttgart:
https://www.stuttgart.ihk24.de/english/fairplay/Company_Law/GmbH_and_UG_haftungsbeschraenkt_Information_on_their_Foundati/679026

7. Spółka akcyjna – Aktiengesellschaft, AGs

7.2. Ogólna charakterystyka AG

Niemiecka spółka akcyjna jest spółką kapitałową posiadającą osobowość prawną, której substratem jest kapitał dzielony na akcje posiadane przez akcjonariuszy spółki. Minimalny kapitał zakładowy AG wynosi 50.000 €.

7.3. Cel działalności AG

AG może zostać powołana dla celu osiągnięcia każdego prawnie dopuszczalnego celu. W ramach AG nie można wykonywać wolnych zawodów (lekarz, prawnik itp.)

7.4. Przeznaczenie AG

Spółka akcyjna jest jedną z najbardziej złożonych form prowadzenia działalności gospodarczej i jest odpowiednia dla dużych i bardzo dużych podmiotów. Zasadniczą zaletą tej formy prawnej jest możliwość mobilizacji dużej ilości kapitału wskutek emisji akcji spółki.

Sam sposób funkcjonowania spółki jest dość dalece regulowany ustawowo i pozostawia stosunkowo niewielką swobodę dla wspólników w zakresie dopasowania spółki do indywidualnych potrzeb. Przekłada się to na duży poziom bezpieczeństwa prawnego dla potencjalnych inwestorów (akcjonariuszy), których wpływ na sposób funkcjonowania spółki jest zasadniczo niewielki.

7.5. Regulacja prawna AG

Niemiecka spółka akcyjna stanowi odpowiednik polskiej spółki akcyjnej uregulowanej w art. 301-490 k.s.h. Przepisy regulujące działalność AG zawarte są w ustawie o spółkach akcyjnych - Aktiengesetz.

Tekst Aktiengesetz dostępny jest na stronie internetowej <http://www.gesetze-im-internet.de/aktg/index.html>. Nieoficjalne tłumaczenie ustawy na język angielski dostępne jest pod adresem internetowym: <http://www.nortonrosefulbright.com/files/german-stock-corporation-act-2010-english-translation-pdf-59656.pdf>.

7.6. Powstanie AG

AG może zostać założona przez jedną lub więcej osób prawnych lub fizycznych. Podstawowym aktem tworzącym AG jest statut spółki (niem. Satzung), podpisywany jako umowa spółki między jej akcjonariuszami. Ustanowienie AG przebiega zasadniczo w następujący sposób:

1. Ustalenie umowy spółki (statutu) pomiędzy przyszłymi akcjonariuszami
2. Umówienie terminu podpisania umowy przed notariuszem
3. Podpisanie umowy. Powołanie organów spółki (zarządu, rady nadzorczej)
4. Wniesienie wkładów wymaganych umową
5. Zarejestrowanie spółki w rejestrze handlowym (niem. Handelsregister)
6. Rejestracja spółki w urzędzie skarbowym (niem. Finanzamt), urzędzie przedsiębiorczym (niem. Gewerbeamt) oraz w stosownej izbie handlowej
7. Sąd informuje o zarejestrowaniu spółki lub wzywa do usunięcia braków wniosku. Do informacji dołączony jest rachunek za opłaty sądowe.

7.7. Rejestracja AG

Do zarejestrowania AG niezbędne jest pokrycie przynajmniej jednej czwartej wartości każdej z akcji spółki. Kapitał zakładowy spółki wynosi co najmniej 50.000 €, zatem przy wyborze takiej właśnie wysokości kapitału zakładowego, do dokonania rejestracji spółki niezbędne jest wpłacenie przynajmniej 12.500 € na pokrycie jej akcji. Jeśli jednakże umowa spółki stanowi, że akcje spółki powinny zostać pokryte wkładem niepieniężnym, wtedy do zarejestrowania spółki niezbędne jest wniesienie tego wkładu w całości.

Zakładający spółkę mają obowiązek sporządzenia raportu z jej zakładania (niem. Gründungsbericht) przedstawiającego m.in. czynności prawne związane z utworzeniem spółki. Raport podlega zatwierdzeniu przez zarząd spółki i jej radę nadzorczą.

Czynności związane z rejestracją spółki w rejestrze handlowym obligatoryjnie wykonywane są przez notariusza.

7.8. Koszty sądowe i notarialne związane z funkcjonowaniem AG

AG jest stosunkowo kosztowną formą działalności prawnej. Koszty sądowe i notarialne związane z założeniem i działalnością spółki wynikają przede wszystkim z wysokości jej kapitału zakładowego.

Orientacyjnie, za Izbą Przemysłowo – Handlową Frankfurt am Main można wskazać następujące koszty rejestracji i zmian w rejestrze handlowym GmbH oraz UG:

GmbH	Opłaty sądowe za dokonanie wpisu w rejestr	Wniosek o wpis (koszty notarialne)	Notarialne poświadczenie umowy spółki	Notarialne poświadczenie powołania zarządu	Koszt łączny (bez podatku VAT)
Kapitał zakładowy 50.000 €, bez wkładów niepieniężnych	300,00 €	82,50 €	330,00 €	330,00 €	1042,50 €
Kapitał zakładowy 50.000 €, wkład niepieniężny	360,00 €	82,50 €	330,00 €	330,00 €	1102,50 €

Źródło: http://www.frankfurt-main.ihk.de/imperia/md/content/pdf/recht/gebuehren_des_handelsregisterverfahrens.pdf

7.9. Umowa spółki

Umową spółki AG jest jej statut, regulujący zasadny jej działalności. Akcjonariusze AG mają stosunkowo małą swobodę w zakresie możliwości odejścia z regulacjami spółki od postanowień ustawowych.

Umowa spółki musi zawierać postanowienia w zakresie:

- Firmy
- Przedmiotu działalności
- Wysokości kapitału zakładowego

- Wartości nominalnej akcji
- Liczby akcji i ich rodzaju
- Liczby członków zarządu
- Formy obwieszczeń spółki

7.10. Kapitał zakładowy AG

Minimalny kapitał zakładowy AG to 50.000 €. Jego pokrycie może nastąpić za pomocą wniesienia wkładów pieniężnych, jak i rzeczowych.

Kapitał zakładowy AG podzielony jest na akcje, które zasadniczo mogą być przedmiotem wolnego obrotu.

7.11. AG w organizacji

O ile AG powstaje dopiero w momencie wpisania jej do rejestru handlowego, o tyle po podpisaniu statutu a przed jej zarejestrowaniem mamy do czynienia ze spółką akcyjną w organizacji (niem. Vorgesellschaft, Vor-AG). Podejmowane w tym czasie działania wiążą się jednakże z pełną odpowiedzialnością majątkową przedsiębiorczych je osób. Odpowiedzialność ta ma charakter akcesoryjny wobec odpowiedzialności spółki w organizacji – zatem zobowiązania takiego podmiotu pokrywane są w pierwszej kolejności z jego majątku (tj. majątku spółki w organizacji), a dopiero w razie przekroczenia przez te zobowiązania majątku spółki w organizacji – z majątku osób, które działały w imieniu spółki w organizacji.

7.12. Firma AG

Firma AG może mieć dowolny charakter, jednakże konieczne jest zawarcie w niej słowa Aktiengesellschaft lub przyjętego skrótu tejże nazwy (AG).

7.13. Akcje AG

Akcje AG mogą mieć charakter akcji na okaziciela (niem. Inhabersaktien) lub akcji imiennych (niem. Namensaktien). Jednocześnie akcje mogą opiewać na określoną kwotę (co najmniej 1 €) (niem. Nennbetragsaktien) lub wskazywać na fakt uprawnienia w zakresie określonej części kapitału zakładowego (niem. Stückaktien).

Akcje mogą mieć charakter zwykły (niem. Stammaktien) lub uprzywilejowany (niem. Vorzugsaktien), przykładowo w zakresie uprawnienia do zysku spółki.

7.14. Organizacja AG

AG jako osoba prawna działa poprzez własne organy niezależnie od jej wspólników. Organami AG są zarząd, zgromadzenie akcjonariuszy oraz rada nadzorcza.

7.14.1. Walne zgromadzenie akcjonariuszy AG – Hauptversammlung

Walne zgromadzenie wspólników składa się z wszystkich akcjonariuszy spółki i stanowi jej najważniejszy organ. Do kompetencji zgromadzenia wspólników należą m.in.:

- Decyzje w przedmiocie zmiany statutu spółki
- Powoływanie i odwoływanie członków zarządu i rady nadzorczej
- Zatwierdzanie sprawozdania z działalności spółki
- Podejmowanie decyzji w przedmiocie przeznaczenia zysku spółki
- Rozwiązanie spółki

Zgromadzenie wspólników nie posiada kompetencji do udzielania zarządowi wiążących decyzji w sprawie prowadzenia spraw spółki.

O ile statut spółki nie stanowi inaczej, decyzje zgromadzenia wspólników podejmowane są co do zasady zwykłą większością głosów. Wyjątkiem są najistotniejsze decyzje, jak zmiana statutu lub rozwiązania spółki, w których wypadku niezbędne jest poparcie trzech czwartych głosów. Liczba głosów przypadających na danego wspólnika odpowiada ilości posiadanych przez niego akcji.

Zgromadzenie akcjonariuszy zwoływane jest przez zarząd AG.

7.14.2. Zarząd AG - Vorstand

Członkowie zarządu AG wybierani są przez radę nadzorczą na okres co najwyżej pięciu lat.

Zarząd odpowiada za prowadzenie spraw spółki oraz reprezentowanie jej w stosunkach zewnętrznych. Jego kompetencją jest „prowadzenie spółki na własną odpowiedzialność” (§ 76 Aktiengesetz). W przypadku braku odmiennych postanowień umownych, członkowie zarządu wieloosobowego uprawnieni są do łącznej reprezentacji spółki.

Do kompetencji zarządu spółki należy m.in. organizacja jej wewnętrznej działalności, reprezentacja spółki w kontaktach z podmiotami trzecimi, sądami i administracją, zaciąganie w imieniu spółki zobowiązań i praw, zwoływanie walnego zgromadzenia wspólników.

Zatrudnienie członków zarządu odbywa się z reguły na zasadzie umowy zlecenia (niem. Dienstvertrag).

7.14.3. Rada nadzorcza - Aufsichtsrat

Rada nadzorcza AG składa się z przynajmniej trzech członków wybieranych przez walne zgromadzenie akcjonariuszy. Kadencja rady nadzorczej kończy się najpóźniej z odbyciem czwartego walnego zgromadzenia od daty jej powołania.

Decyzje rady nadzorczej zapadają zasadniczo zwykłą większością głosów.

Do najważniejszych kompetencji rady nadzorczej należy powoływanie i odwoływanie członków zarządu spółki, zastępowanie spółki wobec członków zarządu i kontrolowanie działalności zarządu.

7.15. Prawa i obowiązki akcjonariuszy AG

Podstawowym uprawnieniem akcjonariuszy AG jest udział w zysku spółki (prawo do dywidendy, niem. Dividendenrecht). W dalszej kolejności istotne jest prawo poboru (niem. Bezugsrecht), umożliwiające akcjonariuszowi utrzymanie odpowiedniej części kapitału zakładowego spółki w przypadku jego podwyższenia. Akcjonariusze są również uprawnieni do rozporządzania swoimi akcjami oraz do otrzymywania informacji o działalności spółki. Akcjonariusze mogą również domagać się zwołania walnego zgromadzenia.

7.16. Prowadzenie spraw AG

Wyłącznie uprawnionymi do prowadzenia spraw spółki są członkowie jej zarządu. Kompetencje zarządu w tym zakresie zasadniczo nie podlegają ograniczeniom, poza sytuacjami, w których zastrzeżona jest uprzednia zgoda rady nadzorczej na podjęcie danej czynności.

7.17. Reprezentacja AG

AG jest reprezentowana wobec podmiotów trzecich przez jej zarząd. Kompetencja zarządu w tym zakresie nie może być ograniczona ze skutkiem wobec osób trzecich.

7.18. Opodatkowanie AG

Podstawowym podatkiem znajdującym zastosowanie do AG jest podatek dochodowy od osób prawnych (niem. Körperschaftssteuer, dosł. tłumaczenie – podatek od osób prawnych). Stawka podatku wynosi w roku 2015 15% zysku spółki. Podatek płatny jest corocznie, na podstawie zeznania podatkowego składanego w stosownym urzędzie skarbowym.

Niezależnie od powyższego AG prowadząca działalność gospodarczą zobowiązana jest do rozliczania podatku VAT (niem. Umsatzsteuer). Wyjątkiem jest uznanie jej za małego przedsiębiorcę (niem. Kleinunternehmer), w którym to przypadku spółka nie podlega obowiązkowi odprowadzania podatku VAT. Ma to miejsce, o ile jej obrót nie przekroczył w roku ubiegłym 17.500 €, zaś w obecnym spodziewany obrót nie przekroczy 50.000 €.

Jeśli spółka prowadzi działalność gospodarczą, staje się ona podmiotem podatku przedsiębiorczego (niem. Gewerbesteuer), którego wysokość jest zróżnicowana w zależności od miejsca prowadzenia działalności na terenie Niemiec (jednostki administracji terytorialnej posiadają ograniczoną swobodę w zakresie ustalania stawki tego podatku).

7.19. Księgowość AG

AG jest zobowiązana do prowadzenia pełnej księgowości handlowej. Na koniec każdego roku finansowego spółka jest zobowiązana do zestawiania bilansu i opatrzenia go stosownymi wyjaśnieniami.

7.20. Impressum AG

AG jest zobligowana do podawania w swoich dokumentach firmowych:

- Firmy spółki
- Formy prawnej
- Siedziby
- Sądu rejonowego (niem. Amtsgericht) prowadzącego rejestr handlowy spółki
- Numer spółki w rejestrze handlowym
- Nazwiska członków zarządu
- Ew. Nazwisko przewodniczącego rady nadzorczej spółki.

7.21. Dalsze źródła informacji na temat AG

Źródła niemieckojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main: <http://www.frankfurt-main.ihk.de/existenzgruendung/rechtsfragen/idem/ag/>
- Serwis internetowy berlińskiej Izby Przemysłowo – Handlowej: https://www.ihk-berlin.de/blob/bihk24/recht_und_steuern/downloads/2253398/c3a46aeb29250629e035eadff773af03/Merkblatt_Aktiengesellschaft_AG-data.pdf

Źródła anglojęzyczne:

- Serwis internetowy Izby Przemysłowo - Handlowej Frankfurt am Main:
<http://www.frankfurt-main.ihk.de/english/business/start-up/idem/ag/index.html>
- Serwis internetowy Germany Trade & Invest:
<http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/Establishing-a-company/Company-forms/Corporations/stock-corporation-ag.html>

8. Wspólne obowiązki dla różnych form działalności gospodarczej

8.2. Numer zakładowy - Betriebsnummer.

Każdy podmiot gospodarczy zatrudniający pracowników zobowiązany jest do uzyskania ośmiocyfrowego numeru zakładowego (niem. Betriebsnummer), przyznawanego przez BNS (Betriebsnummern-Service). Numer ten identyfikuje pracodawcę odnośnie jego obowiązków związanych z systemem ubezpieczenia społecznego. W ten sposób uzyskanie Betriebsnummer porównać można do rejestracji polskiego pracodawcy jako płatnika składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Uzyskanie numeru jest niezbędne m.in. do zarejestrowania pracowników w kasach chorych (niem. Krankenkasse)

Wniosek o przyznanie numeru składa się poprzez Związkową Agencję ds. Pracy (Bundesagentur für Arbeit) telefonicznie, pocztą, faxem, pocztą elektroniczną lub online za pośrednictwem serwisu internetowego dostępnego pod adresem:

<http://www.arbeitsagentur.de/web/content/DE/Unternehmen/Sozialversicherung/Betriebsnummernvergabe/index.htm>.

8.3. Izba Przemysłowo - Handlowa - Industrie- und Handelskammer, IHK/Izba Rzemiosła - Handwerkskammer

Prowadzenie działalności gospodarczej jest związane z obligatoryjną przynależnością do odpowiedniej Izby Przemysłowo - Handlowej (niem. Industrie- und Handelskammer, IHK) lub Izby Rzemieślniczej (niem. Handwerkskammer). Przynależność do danej izby powstaje na ogół poprzez rejestrację prowadzenia działalności gospodarczej w stosownym urzędzie i oparta jest na zasadzie terytorialności (przedsiębiorca staje się członkiem lokalnej IHK).

8.4. Stowarzyszenia Zawodowe - Berufsgenossenschaft

Obligatoryjna rejestracja w Stowarzyszeniu Zawodowym związana jest z branżą, w której czynne jest dane przedsiębiorstwo/dany przedsiębiorca. Przykładowo dane przedsiębiorstwo może stać się członkiem Stowarzyszenia Zawodowego Żywnienie i Domy Gościnne (niem. Berufsgenossenschaft Nahrung und Gaststätten). Głównym celem działalności stowarzyszeń jest dbanie o warunki pracy, prewencja wypadków przy pracy, prowadzenie szkoleń. Jednocześnie Stowarzyszenia udzielają swym członkom i ich pracownikom wypadkowej ochrony ubezpieczeniowej (wypadki przy pracy). Rejestracja w danym stowarzyszeniu powinna zostać dokonana w przeciągu tygodnia od rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Wykaz cytowanych aktów prawnych

Akty prawa niemieckiego

Gewerbeordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 22. Februar 1999 (BGBl. I S. 202), die zuletzt durch Artikel 10 des Gesetzes vom 15. April 2015 (BGBl. I S. 583) geändert worden ist

Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4123-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das durch Artikel 15 des Gesetzes vom 24. April 2015 (BGBl. I S. 642) geändert worden ist

Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002 (BGBl. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738), das durch Artikel 16 des Gesetzes vom 29. Juni 2015 (BGBl. I S. 1042) geändert worden ist - BGB

Handelsgesetzbuch in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das durch Artikel 8 des Gesetzes vom 3. Juli 2015 (BGBl. I S. 1114) geändert worden ist - HGB

Mitbestimmung

Aktiengesetz vom 6. September 1965 (BGBl. I S. 1089), das durch Artikel 3 des Gesetzes vom 24. April 2015 (BGBl. I S. 642) geändert worden ist

Akty prawa polskiego

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych – k.s.h.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny – k.c.

Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na rynku brytyjskim przez polskich przedsiębiorców – formy prowadzenia działalności gospodarczej

I. Wprowadzenie - polski przedsiębiorca na rynku brytyjskim

Małe i średnie przedsiębiorstwa są bez wątpienia siłą napędową, na której opiera się współczesna gospodarka europejska. Sektor ten rozwija się zazwyczaj szybciej niż reszta rynku a jedną z gospodarek, w której największą liczbę podmiotów gospodarczych stanowią małe firmy jest Wielka Brytania. Dlatego też praca ta skierowana jest głównie do mniejszych i średnich przedsiębiorstw a także osób dopiero myślących o otwarciu własnej działalności gospodarczej.

Zjednoczone Królestwo, jak zwykle się nazywać Wielką Brytanię, ma długą tradycję kapitalistyczną, a struktury wolnego rynku posiadają zinstytucjonalizowany charakter i w związku z tym mogą w bardziej optymalny sposób wpływać na tworzenie przyjaznego otoczenia dla przedsiębiorców. W ostatnich latach rząd brytyjski zaczął wdrażać bardziej sprzyjające rozwiązania prawodawcze, objawiające się przede wszystkim obniżeniem kosztów i zredukowaniem formalności związanych z zakładaniem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej. Miało to niebagatelny wpływ na wzrost ilościowy całego sektora tzw. *"Small and Medium Enterprises"* czyli sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Zmiany te wpłynęły korzystnie nie tylko na rodzimych przedsiębiorców na Wyspach ale otworzyły także nowe możliwości innym członkom Unii Europejskiej. W związku z powyższym nie powinien dziwić fakt, że także Polacy, czy to marzący o własnym biznesie lub polscy właściciele już istniejących przedsiębiorstw, coraz częściej myślą o założeniu lub przeniesieniu biznesu do Wielkiej Brytanii.

II. Wybór formy działalności gospodarczej

1. Wprowadzenie

Wybierając osobowość prawną przedsiębiorca winien pamiętać o tym, że każda działalność niesie za sobą określone obowiązki prawne. Dlatego też, musi on brać pod uwagę takie czynniki jak podatki, które będzie musiał wyliczać i płacić, dochody jakie będzie pobierał z firmy gdy ta będzie generowała zyski, odpowiedzialność jaką przyjmie na siebie gdy firma będzie przynosiła straty. Równocześnie, przedsiębiorca winien pamiętać o tym, że w momencie gdy firma już funkcjonuje, może on zawsze zmienić jej strukturę prawną, tak by ta przynosiła mu jak największe zyski i korzyści.

Myśląc o założeniu działalności gospodarczej na wyspach, przedsiębiorca powinien świadomie wybrać formę działalności, która najbardziej będzie odpowiadać jego potrzebom. Wśród najbardziej popularnych struktur wymieniamy: *Self Employer (Sole Trader)* czyli jednoosobowe przedsiębiorstwo - odpowiednik polskiej działalności jedno-osobowej, *Ltd* - odpowiednik polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, *Partnership* - spółka osobowa, *Plc* - odpowiednik polskiej spółki akcyjnej i *LLP* - spółka partnerska z ograniczoną odpowiedzialnością.

Bez wątpienia każda z wymienionych powyżej form działalności gospodarczych ma zarówno wady, jak i zalety. Dla jednych bardziej korzystna będzie rejestracja biznesu jako *Ltd*, dla innych jako *Sole Trader*. Nie wykluczone, że nawet wtedy, gdy dogłębnie przemyślimy tę decyzję, w późniejszym czasie okaże się, że jednak mogliśmy wybrać lepiej. Całe szczęście nie jest to decyzja nieodwołalna. Jeśli nasza firma rozrośnie się lub pojawią się jakieś problemy, śmiało możemy ją przerejestrować.

Poniższy rozdział będzie miała na uwadze przybliżenie czytelnikowi realiów dotyczących zakładania działalności biznesowej w Wielkiej Brytanii. Zajmie się on omówieniem wymienionych wariantów biznesu i zwróci uwagę na ich zasadnicze plusy i minusy, specyfikę i zakres dostępnych możliwości.

2. Self Employer (Sole Trader) - jednoosobowa działalność gospodarcza

Najłatwiejszym sposobem na rozpoczęcie działalności w Wielkiej Brytanii jest utworzenie jednoosobowej działalności gospodarczej czyli tzw. *Self Employer* lub *Sole Trader*. Jest to forma zbliżona do polskiego odpowiednika samozatrudnienia i biorąc pod uwagę formę organizacyjno prawną, jest ona najbardziej rozpowszechnioną w Wielkiej Brytanii.

2.1. Dlaczego samozatrudnienie

Największą zaletą tej formy działalności jest to, że pracę można rozpocząć niemal natychmiast, natomiast rejestracji można dokonać w późniejszym terminie. Dodatkowymi atutami prowadzenia tego typu działalności jest brak obowiązku zakładania firmowego konta bankowego (w tym przypadku możemy po prostu użyć zwyczajnego konta osobistego). Niewątpliwym atutem jest też prosta i przystępna księgowość.

2.2. Odpowiedzialność prawna

Z drugiej strony, Sole Trader nie posiada osobowości prawnej i odpowiada całym własnym majątkiem za skutki prowadzenia biznesu - jest osobiście odpowiedzialny za wszelkie starty firmy - co ma niebagatelne konsekwencje w razie ewentualnego zadłużenia. Poniżej przedstawiam kilka najważniejszych punktów, które trzeba wziąć pod uwagę w razie wybrania tej właśnie struktury działalności gospodarczej.

2.3. Rejestracja - National Insurance Number

Do rejestracji samozatrudnienia wymagany jest adres personalny w UK oraz Numer Ubezpieczenia Społecznego (*National Insurance Number*). Decydując się na taką strukturę, przedsiębiorca samodzielnie prowadzi swój biznes. Osoba fizyczna może więc jednocześnie pełnić funkcje właściciela, pracownika i managera w swojej firmie chociaż nic nie stoi na przeszkodzie by zatrudniła ona kolejne osoby. Sole Trader nie oznacza, że osoba musi pracować w pojedynkę lecz, że jest całkowicie odpowiedzialna za prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą.

2.3.1. Numer Ubezpieczenia Społecznego - National Insurance Number

By rozpocząć jednoosobową działalność gospodarczą, należy uzyskać National Insurance Number czyli indywidualny numer ubezpieczenia społecznego. W celu uzyskania numeru należy umówić się do lokalnego oddziału Ministerstwa Pracy i Emerytur (Jobcentre Plus lub Social Security Office). Adresy lokalnych biur dostępne są w Internecie. Można też umówić się telefonicznie dzwoniąc na nr 0845 6000 643. Rejestracja samozatrudnienia nie podlega opłatom

2.4. Rejestracja w HM Revenue & Customs

Osoby zamierzające prowadzić jednoosobową działalność gospodarczą muszą dokonać rejestracji w Urzędzie Podatkowym (*HM Revenue & Customs - HMRC*). Rejestracji powinno dokonać się jak najszybciej jednak nie jest to wymóg skłaniający do natychmiastowego działania. Rejestracji trzeba dokonać w przeciągu 3 miesięcy od rozpoczęcia działalności gospodarczej. Niespełnienie tego obowiązku w powyższym terminie jest karane opłatą w wysokości 100 GBP.

2.5. Sposoby rejestracji jednoosobowej działalności gospodarczej.

Rejestracji można dokonać na trzy sposoby:

- listownie wysyłając do HMRC wypełniony formularz CWF1 (formularz można pobrać ze strony HMRC: <https://www.gov.uk/government/publications/self-assessment-and-national-insurance-contributions-register-if-youre-a-self-employed-sole-trader-cwf1>) na adres: National Insurance Contributions Office, Self Employed Services, Application Processing Centre, Longbenton, Newcastle upon Tyne, NE98 1ZZ
- przez telefon - dzwoniąc na numer 08459 154515. Infolinia jest czynna od Poniedziałku do Piątku od 08.00 - 20.00 oraz w Soboty i Niedziele od 08.00 - 16.00 (z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy, tzw. bank holidays).

- przez internet - rejestracji można dokonać na stronie HMRC:
- (<https://online.hmrc.gov.uk/shortforms/form/CWF1ST?dept-name=CWF1&sub-de>

2.6. Opodatkowanie osób samozatrudnionych

Osoby samozatrudnione objęte są podatkiem dochodowym od osób fizycznych (tzw. *Personal Income Tax*). Są one także zobowiązane do odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne (National Insurance). Traktowane są one jako podatnik i muszą na własną rękę dbać o wypełnienie zeznania podatkowego (tzw. *Self Assessment Tax*). Mogą to robić w formie elektronicznej lub w formie papierowej deklaracji (wszelkie informacje dostępne są na stronie <https://www.gov.uk/topic/personal-tax/self-assessment>). Osoby samozatrudnione ponoszą odpowiedzialność za samodzielne opłacanie swoich podatków. Są one też zobowiązane do rozliczenia podatku (zeznanie podatkowe należy składać każdego roku).

2.7. Sole Trader - nazwa i siedziba firmy

Zaczynając jako Sole Trader możemy wybrać nazwę dla swojej działalności lub prowadzić ją pod własnym nazwiskiem. Co ważne – nie musimy posiadać siedziby firmy, możemy pracować we własnym domu. Nie mamy także obowiązku rejestrowania nazwy firmy w brytyjskim rejestrze firm (agencja rządowa *Companies House*) ale musimy przestrzegać wszystkich zasad związanych z nazewnictwem.

2.8. Licencja na prowadzenie działalności w Wielkiej Brytanii

Planując rozpoczęcie konkretnej działalności w WB, w zależności od specyfikacji firmy i profilu działalności, może zajść potrzeba zdobycia odpowiedniej licencji pozwalającej na wykonywanie określonego rodzaju usług. Na stronie www.gov.uk znajduje się rejestr licencji, które należy zdobyć przed rozpoczęciem konkretnej działalności. Warto nadmienić, że nie każda działalność wymaga zdobycia licencji.

2.8.1. Proces uzyskania licencji na prowadzenie działalności w WB

Cały proces odbywa się elektronicznie. Należy wejść na stronę <https://www.gov.uk/licence-finder/sectors>. Pierwszym krokiem jest odnalezienie interesującej nas licencji. Możemy to ustalić poprzez wpisanie nazwy profilu swojej działalności biznesowej lub poprzez wybranie z listy dostępnych aktywności. Następnie, po wybraniu profilu biznesu, jesteśmy poproszeni o szczegółowe podanie zajęcia, którym zajmujemy się w ramach prowadzenia działalności. Kolejnym krokiem jest ustalenie miejsca prowadzenia tej działalności - wybieramy pomiędzy Anglią, Szkocją, Walią i Irlandią Północną. Po zatwierdzeniu tego kroku zostajemy powiadomieni o licencji o którą musimy się ubiegać. „Klikając” na licencję możemy automatycznie rozpocząć proces aplikacji.

2.9. Zatrudnienie pracownika w Wielkiej Brytanii

Osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą może zatrudnić pracownika w swojej firmie. Zatrudniając pracownika w WB po raz pierwszy powinniśmy pamiętać o 6 niezbędnych rzeczach. Są to kolejno:

- Kwota wynagrodzenia nie może być mniejsza niż minimalna stawka krajowa;
- Prawo do pracy w Wielkiej Brytanii - pracodawca ma obowiązek sprawdzić czy potencjalny pracownik ma prawo do ubiegania się o pracę na Wyspach;
- Zaświadczenie o niekaralności - pracodawca powinien pamiętać, że są pewne zawody, które wymagają od pracowników zaświadczeń o niekaralności. W związku z tym, gdy profil działalności pracodawcy tego wymaga, musi on starać się o tzw. *Disclosure and Barring Service (DBS)* dla swojego pracownika;
- Ubezpieczenie - pracodawca ma obowiązek wykupić ubezpieczenie, tzw. *Employers' Liability Insurance* gdy zatrudnia pracownika. Ubezpieczenie nie jest wymagane gdy planujemy zatrudnić pracownika rezydującego w innym kraju. W przeciwnym razie za brak stosownego ubezpieczenia mogą zostać nałożone dotkliwe grzywny;
- Umowa o pracę - pracodawca powinien wysłać pracownikowi szczegółowy umowę, w której ustalone są warunki zatrudnienia, prawa i obowiązki. Umowa o pracę jest warunkiem koniecznym gdy zatrudniamy kogoś na okres dłuższy niż jeden miesiąc;
- Rejestracja pracownika - pracodawca ma obowiązek rejestracji pracownika w HM Revenue & Customs na cztery tygodnie przed pierwszą wypłatą.

2.9.1. Zatrudnianie pracownika spoza Wielkiej Brytanii

Pracodawca może także zatrudnić pracownika spoza Wielkiej Brytanii. W tym celu powinien on przede wszystkim sprawdzić czy pracownik ma prawo do wykonywania pracy na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Wszelkie szczegółowe dane na ten temat także aktualne informacje dotyczące wszystkich aspektów zatrudnienia pracownika są dostępne na stronie www.gov.uk.

2.10. Opodatkowanie osoby samo-zatrudnionej

Warto wiedzieć, że osoby samo zatrudnione muszą również zarejestrować się jako podatnik VAT, jeśli planowane ewentualne wpływy przekroczą odpowiedni próg, obecnie jest to £82.000 w roku podatkowym. W celu rejestracji wystarczy wypełnić aplikację online (szczegóły aplikacji i wzór dokumentu na stronie: <https://www.gov.uk/government/publications/vat-application-for-registration-vat1>) lub wysłać wypełnioną aplikację *VAT1* na adres: VAT Registration Service, Crown House, Birch Street, Wolverhampton, WV1 4JX.

Od momentu nadania certyfikatu rejestracyjnego z numerem VAT, przedsiębiorca powinien doliczać do sprzedaży podatek VAT.

2.11. Osoby samozatrudnione a spółki partnerskie

Osoby samozatrudnione mogą łączyć się w spółki partnerskie czyli tzw. *Spółki Limited Liability Partnerships (LLP)*, o których będzie mowa w dalszej części tego rozdziału. Jest to forma pośrednia między firmą limited a zwykłą spółką partnerską dwóch (lub więcej) osób samozatrudnionych.

3. Spółki zwykłe i ograniczone

W Wielkiej Brytanii możemy wyróżnić wiele typów spółek. Różnią się one nie tylko pod względem organizacyjnym ale i prawnym.

3.1. Partnership - spółka zwykła

Partnership czyli spółka zwykła, charakteryzująca się wspólną działalnością zarobkową dwóch lub więcej osób, z których każda to osoba samozatrudniona (*self employed*). Osoby te wspólnie zarządzają spółką, uczestniczą w podziale zysku i ponoszą wspólną odpowiedzialność za zobowiązania spółki. Warto pamiętać, że w spółce zwykłej odpowiedzialność za zobowiązania nie jest ograniczona jedynie do kapitału spółki ale dotyczy całego majątku wspólników.

3.1.1. Spółka na terytorium Szkocji

Warto tutaj również nadmienić o charakterystycznej, bardzo znaczącej różnicy dotyczącej spółek tego rodzaju dla terytorium Szkocji gdzie odpowiedzialność wspólników jest jeszcze większa i w momencie niewypłacalności jednego ze wspólników, odpowiedzialność przenosi się na kolejnych. W ten oto sposób każdy z partnerów jest bezgranicznie odpowiedzialny za spłatę całego długu spółki. W związku z powyższym bardzo ważną i praktyczną rzeczą jest sporządzenie pisemnej umowy regulującej zależności pomiędzy wspólnikami.

3.1.2. Charakterystyka spółki zwykłej

Spółka zwykła posiada osobowość prawną ale jedynie na terenie Szkocji. W innych częściach Zjednoczonego Królestwa spółka zwykła nie posiada osobowości prawnej. W związku z tym partnerzy sami odprowadzają podatki od indywidualnych udziałów w zyskach.

Rejestracja spółki zwykłej przebiega identycznie jak rejestracja osoby samozatrudnionej. Każdy z partnerów jest zobowiązany do wykonania kroków opisanych w pierwszym w uprzednio omawianym rozdziale dotyczącym samozatrudnienia.

3.2 Limited Partnership - spółka ograniczona

Kolejnym typem spółki jest spółka ograniczona czyli Limited Partnership (LP). Jest to spółka, w której rola i odpowiedzialność poszczególnych wspólników jest ograniczona i zróżnicowana, w zależności od spełnianego stanowiska.

3.2.1. Charakterystyka Limited Partnership z perspektywy wspólników

Cechą charakterystyczną LP jest to, że posiada ona jednego lub więcej głównych wspólników, zwanych tutaj „General Partners”, którzy odpowiadają za długi spółki w nieograniczony sposób, podobnie jak wspólnicy w zwykłej spółce. W odróżnieniu jednak od uprzednio przedstawionej spółki, LP posiada też jednego lub więcej wspólników zwanych „Limited Partners”. Różnią się oni od General Partners tym, że dopóki nie biorą udziału w zarządzaniu spółką, dopóty odpowiedzialność za ewentualne zobowiązania spółki ogranicza się wyłącznie do osobistego wkładu w kapitał firmy. Ich funkcja, niejako, ogranicza się jedynie do biernego statusu inwestora. Z tą jednak różnicą, że w czasie trwania spółki wspólnicy nie mogą wycofać ani odzyskać wniesionego kapitału. Warto dodać, że członkami tego typu spółek mogą być nie tylko osoby fizyczne ale również osoby prawne, czyli np. przedsiębiorstwa lub spółki LLP, o których będziemy dyskutować wkrótce.

3.2.2. Rejestracja i koszty

Spółkę typu LP rejestrujemy w agencji rządowej Companies House (główna strona agencji: <https://www.gov.uk/government/organisations/companies-house>). Każdy ze wspólników musi podpisać specjalne oświadczenie - formularz LP5 czyli tzw. *limited partnership statement* (dostępny na stronie: <https://www.gov.uk/government/publications/apply-for-a-registration-of-a-limited-partnership-lp5>). Koszty rejestracji wynoszą 20 GBP lub 100 GBP jeśli rejestracja ma się dokonać w tym samym dniu.

Wspólnicy mogą również dokonywać zmian dotyczących spółki. Podobnie jak powyżej, by tego dokonać będą musieli wypełnić odpowiedni formularz - tym razem LP6 (dostępny pod adresem: <https://www.gov.uk/government/publications/specify-the-nature-of-a-change-in-the-limited-partnership-lp6>)

3.3. Spółki korporacyjne i kapitałowe – ogólna charakterystyka

W tym podrozdziale zajmiemy się przede wszystkim spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są najpopularniejszą formą prowadzenia działalności gospodarczej w Wielkiej Brytanii. Warunkiem bezpośrednio wpływającym na taki stan rzeczy jest fakt, że finanse tych spółek są odseparowane od prywatnych finansów ich udziałowców. W związku z tym, na wypadek bankructwa, ewentualne ryzyko uczestniczenia w takiej spółce jest zdecydowanie niższe bo ogranicza się jedynie do wysokości wniesionych wkładów. Spółki te, podobnie jak spółki LP, muszą być zarejestrowane w Companies House i muszą mieć przynajmniej jednego dyrektora, który w momencie rejestracji spółki ma co najmniej 16 lat.

3.3.1 Wymagania dotyczące założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Do założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie trzeba być rezydentem lub mieszkańcem Wielkiej Brytanii a do rejestracji wymagana jest tylko jedna osoba (mogąca jednocześnie pełnić funkcje Dyrektora i Udziałowca). W odróżnieniu od polskiego odpowiednika tego rodzaju spółki funkcja Sekretarza jest opcjonalna i nie jest tutaj wymagana. Ponadto, osoby wchodzące w skład struktury spółki nie muszą być rezydentami Wielkiej Brytanii. Poniżej

przedstawiam te najczęściej zakładane (inkorporowane) typy spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

3.4.Limited Liability Partnerships (LLP) – organizacja spółki i zobowiązania członków

Limited Liability Partnerships (LLP) składa się ze wspólników, zwanych członkami („Members”). Są oni równoprawni względem siebie - wspólnie podejmują decyzje, ponoszą ewentualne koszty i dzielą się zyskiem. To co ich odróżnia od wspólników innych, np. zwykłych spółek, to fakt, że ich osobista odpowiedzialność za zobowiązania spółki ograniczona jest jedynie do wysokości wniesionego wkładu. Daje im to pewnego rodzaju „przewagę i komfort” nad członkami innych spółek. Odróżnia ich także fakt, że zazwyczaj nie odpowiadają za błędy i zaniedbania innych wspólników. Ta forma spółki jest często wykorzystywana do prowadzenia firm prawniczych oraz księgowych, którym prawo zabrania działać jako przedsiębiorstwa (companies).

3.4.1 Członkowie spółki

Członkami w LLP mogą być zarówno osoby fizyczne jak i prawne, np. inne spółki LLP lub przedsiębiorstwa. Jeśli chodzi o ilość wszystkich członków to tutaj nie ma ograniczeń ale spółki LLP muszą mieć zawsze przynajmniej dwóch wyznaczonych członków, tzw. *designated members*, na których spoczywają pewne dodatkowe obowiązki, głównie natury formalnej. Są oni przede wszystkim odpowiedzialni za dostarczanie do Companies House niezbędnych dokumentów, dotyczących wyników finansowych i statusu spółki.

3.4.2. Osobowość prawna

Spółka LLP posiada osobowość prawną - oznacza to, że funkcjonuje niezależnie od jej członków. Członkowie natomiast, podobnie jak wspólnicy w zwykłych spółkach, sami odprowadzają podatki od udziałów w ewentualnych zyskach.

3.4.3. Procedura rejestracji i koszty

Spółki typu LLP wymagają rejestracji poprzez Companies House. Procedura rejestracji, porównując do spółki zwykłej, jest jednak droższa i bardziej skomplikowana. Rejestrację można przeprowadzić samodzielnie lub korzystając z usług specjalistów (prawnik, księgowy). Rejestracji można dokonać na dwa sposoby:

- elektronicznie - podanie i wnioski składane drogą elektroniczną są rozpatrywane szybciej niż drogą tradycyjną. Ta forma rejestracji wymaga jednak specjalistycznego oprogramowania i w praktyce tego typu rejestracji możemy dokonać przez wyspecjalizowanych pośredników (prawnicy, księgowi), którzy mają do niego dostęp. Gdy zdecydujemy się na tę formę rejestracji, opłatę rejestracyjną uiszczamy bezpośrednio u pośrednika, który w naszym imieniu dopełnia wszystkich formalności. Opłata rejestracyjna za wnioski składane drogą elektroniczną wynosi 15 GBP (lub 30 GBP za rejestrację w tym samym dniu, pod warunkiem, że zgłoszenie nastąpiło od Poniedziałku do Piątku, do godziny 15.00).

- w formie papierowej - w tym celu należy wypełnić formularz LL IN01 (tzw. *Application to register limited liability partnership*) i wysłać go z odpowiednią opłatą do właściwego oddziału Companies House. O właściwości oddziału decyduje adres siedziby spółki (wszelkie informacje z tym związane można znaleźć na stronie: <https://www.gov.uk/government/collections/companies-house-forms-for-limited-liability-partnerships>). W związku z tym, że czas na rozpatrywanie wniosku może trwać do 5 dni od daty otrzymania, warto pamiętać o tym, że istnieje możliwość przyspieszenia procedury, co jednak wiąże się z uiszczeniem dodatkowej opłaty. Musimy też wtedy pamiętać, by dokumenty były włożone do koperty z czytelnym napisem Same Day Incorporation - w przeciwnym razie aplikacja może nie zostać rozpatrzona w przyspieszonym terminie. Opłata rejestracyjna za wnioski składane w formie papierowej wynosi 40 GBP (lub 100 GBP za rejestrację w tym samym dniu, pod warunkiem, że zgłoszenie nastąpiło od Poniedziałku do Piątku, do godziny 15.00).

Po wysłaniu dokumentów do Companies House, zostaną one formalnie sprawdzone. Informacje o spółce zostaną następnie włączone do domeny publicznej (odtąd będą dostępne na stronie internetowej Companies House) i jeśli nie będzie żadnych nieprawidłowości, Companies House wyda zaświadczenie o dokonaniu rejestracji czyli tzw. Certificate of Incorporation (uprzednio podpisane przez urzędnika lub opatrzone pieczęcią) zawierające następujące dane:

- Nazwa oraz numer rejestracyjny spółki;
- Data utworzenia spółki;
- Region w, którym znajduje się biuro główne spółki (z rozróżnieniem na Anglię, Walię, Szkocję lub Irlandię Północną) - posiadanie biura (registered office) jest wymagane przez akt Companies Act 2006, na mocy którego zakładamy spółkę LLP.

3.5. Private Limited Companies (Ltd)

Spółki Private Limited Companies mogą mieć jednego lub więcej członków a udziały tych spółek nie są dostępne w ofercie publicznej.

3.5.1. Private company limited by shares

W obrębie spółek tego rodzaju rozróżniamy Private company limited by shares (Ltd) czyli spółkę z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości posiadanych udziałów, gdzie osobiste mienie udziałowcy pozostaje całkowicie bezpieczne a także Private company limited by guarantee czyli spółkę z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości poręczenia.

3.5.2. Private company limited by guarantee

Private company limited by guarantee charakteryzuje się tym, że zazwyczaj nie posiada kapitału udziałowego, a co za tym idzie nie posiada też wspólników. Ten rodzaj spółki posiada za to członków, którzy są jednocześnie poręczycielami, wykładającymi niewielkie sumy na wypadek ewentualnej likwidacji spółki. Z tej formy prawnej korzystają zazwyczaj różnego rodzaju stowarzyszenia sportowe, związki studenckie tudzież organizacje charytatywne.

3.6. Private Unlimited Company – odpowiedzialność udziałowców

Private unlimited company jest spółką z nieograniczoną odpowiedzialnością. Spółka ta może ale nie musi posiadać kapitału udziałowego. Jak sama nazwa wskazuje (unlimited), odpowiedzialność udziałowców tej spółki jest nieograniczona. Jednakże cechą charakterystyczną tego typu spółki jest to, że obowiązek pokrycia przez członków ewentualnych zobowiązań powstaje dopiero w chwili formalnej decyzji o likwidacji spółki. W związku z powyższym, dopóki nie zapadnie decyzja o likwidacji, długi wierzycieli mogą być odzyskiwane jedynie z majątku spółki i wierzyciele nie mają prawa do ubiegania się o prywatne mienie udziałowców.

3.7. Public Limited Company (PLC) – ogólna charakterystyka

Public Limited Company – publiczna spółka akcyjna, jest ostatnią z omawianych w tej pracy spółek typu „limited”. Jest ona odpowiednikiem polskiej spółki akcyjnej. Spółki PLC mają prawo emitowania papierów wartościowych i ich sprzedaży w ofercie publicznej co jest nieocenionym źródłem pozyskiwania środków finansowych.

3.7.1. Osobowość prawna i kapitał założycielski

Spółki tego typu posiadają osobowość prawną a minimalna wysokość kapitału założycielskiego to 50,000.00 GBP. Wszystkie akcje muszą być przyznane akcjonariuszom a kapitał w 25% wpłacony na konto firmy. Po dokonaniu tej wpłaty spółka otrzymuje certyfikat potwierdzający legalną działalność. Ponadto spółka musi posiadać co najmniej dwóch dyrektorów, sekretarza oraz siedzibę na terenie Wielkiej Brytanii. Udziałowcy/akcjonariusze odpowiadają tylko do wysokości wniesionego wkładu - czyli wartości posiadanych akcji.

3.7.1. Rejestracja spółek typu „limited”

Spółki typu „limited” można zarejestrować, korzystając z pomocy, prawników, księgowych czy usług wyspecjalizowanych firm pośredniczących działających za pomocą internetu - jest to zdecydowanie najprostsza forma rejestracji. Firmy te posiadają różnorakie pakiety z określonymi typami spółek dopasowane do indywidualnych potrzeb klienta. Zapewniają kompleksową obsługę i oprócz kompletu dokumentów i formularzy niezbędnych do rejestracji, często zapewniają one także ewentualną domenę dla firmy, pieczętę, pomagają też w wynajmie biura dla spółki (tzw. registered office address), którego wymóg jest niezbędny przy rejestracji tego typu spółek.

3.7.2. Kupno spółki "nieużywanej" - ready made company

Jeżeli przedsiębiorcy zależy na czasie, to opcją wartą rozważenia jest kupno tzw. „ready made company” czyli spółki „nieużywanej”, utworzonej specjalnie po to by mogła być ona natychmiast odsprzedana. Ready made company jest już spółką zarejestrowaną więc nabywca spółki może od razu rozpocząć działalność.

3.7.3 Samodzielna rejestracja spółki - formularz rejestracyjny

Ostatnią opcją jest samodzielna rejestracja spółki. Jest to opcja zdecydowanie dla osób posiadających większą wiedzę w tym zakresie a polega na dostarczeniu następujących dokumentów:

- formularz rejestracyjny LL IN01 - musi on zostać szczegółowo wypełniony a informacje niezbędne to:
 - wnioskowana nazwa spółki;
 - region Wielkiej Brytanii gdzie będzie się znajdować główna siedziba;
 - adres głównego biura;
 - zakres działalności spółki;
 - proponowany skład władz spółki;
 - rodzaj spółki;
 - adres spółki (który niekoniecznie musi być tożsamy z adresem głównej siedziby spółki);
 - oświadczenie co do kapitału własnego spółki;
 - podział udziałów między składem spółki lub oświadczenie mówiące o wysokości poręczenia;
 - ewentualne podanie o wyłączenie z nazwy spółki słowa „limited”;
 - jeśli zajdzie taka potrzeba - dokument potwierdzający otrzymanie zgody na użycie w nazwie spółki słowa z listy słów niedozwolonych.

3.7.3.1. Memorandum of Association

Memorandum to dokument pełniący rolę umowy założycielskiej. Memorandum zawiera następujące informacje:

- nazwa spółki;
- miejsce zarejestrowanej siedziby;
- cele i zakres działalności;
- oświadczenie o ograniczonej odpowiedzialności;
- suma kapitału i jego podział względem udziałowców/akcjonariuszy;
- oświadczenie o przyjęciu formy public limited company jeśli zajdzie taka potrzeba.

3.7.3.2. Articles of Association (AoA)

Wszystkie spółki są zobowiązane do posiadania Articles of Association (AoA) Jest to dokument niezbędny, który może być dowolnie modyfikowany (muszą być jednak przestrzegane podstawowe zasady prawne). Warto pamiętać, że istnieje modelowa wersja dokumentu, która może zostać wykorzystana. Jakikolwiek zmiany dotyczące modelowej treści AoA muszą zostać

odnotowane i przesłane do właściwego oddziału Companies House. Dotyczy to również późniejszych ewentualnych zmian w AoA gdzie notyfikacja o zmianach w dokumencie musi zostać wysłana do Companies House w przeciągu 15 dni od jej dokonania.

Articles of Association mają na uwadze:

- regulującą stosunków i zależności pomiędzy udziałowcami/akcjonariuszami;
- określają prawa udziałowców/akcjonariuszy;
- zawierają zasady przekazywania i emisji udziałów;
- zawierają procedurę zwoływania i prowadzenia walnego zgromadzenia;
- zawierają kompetencje zarządu;
- zawierają zasady wypłaty dywidend.

Wniosek rejestracyjny, zawierający powyższe dokumenty należy wysłać do odpowiedniego oddziału Companies House. Firma, która złożyła oświadczenie o przyjęcie formy public limited company, dodatkowo musi złożyć formę SH50 o przyznanie tzw. „trading certificate”, który jest niezbędny do rozpoczęcia działalności. Formularz ten musi zostać podpisany w obecności notariusza lub radcy prawnego celem potwierdzenia emisji akcji o wartości 50,000.00 GBP oraz opłacenia 25% ich wartości. Tak podpisany formularz należy dołączyć do wniosku o rejestrację.

3.7.4. Adres doręczenia dokumentów założycielskich do Companies House i koszty aplikacji

O adresie oddziału Companies House właściwego do doręczenia wypełnionych dokumentów decyduje adres siedziby spółki. Są to odpowiednio:

- oddział w Cardiff w przypadku siedziby firmy na terenie Anglii i Walii;
- oddział w Edynburgu w przypadku siedziby firmy na terenie Szkocji;
- oddział w Belfaście w przypadku siedziby firmy na terenie Irlandii Północnej;

Opłata rejestracyjna za wnioski składane w formie tradycyjnej, na papierze, wynosi 40 GBP lub 100 GBP gdy chcemy zarejestrować spółkę tego samego dnia.

Opłata rejestracyjna przez internet, gdy używamy modelowego statutu spółki (AoA) odbywa się bezpośrednio na stronie Companies House i wynosi 15 GBP. Niestety, metoda elektroniczna nie daje możliwości przyspieszonej rejestracji spółki (wszelkie informacje dotyczące rejestracji dostępne są na: <https://www.gov.uk/limited-company-formation/register-your-company>).

Dokumenty nadesłane do Companies House zostaną sprawdzone pod względem formalnym a nazwiska proponowanych władz spółki zweryfikowane przy pomocy rejestru osób posiadających zakaz wykonywania funkcji dyrektorskich (Disqualified Directors Register). W przypadku udanej rejestracji Companies House wyda świadectwo rejestracji (certificate of incorporation) oraz upubliczni informacje o nowo powstałej spółce.

3.8. Oddziały spółek zagranicznych - rejestracja oddziału spółek na terenie WB

W tej części zajmiemy się pokrótce zagadnieniem rejestracji oddziału spółki, która zamierza otworzyć swoją siedzibę w Wielkiej Brytanii. Trzeba tu jednak nadmienić, że zwykła działalność biznesowa prowadzona na terenie Zjednoczonego Królestwa nie obliguje przedsiębiorcy do konieczności rejestracji. Rejestracja ta jest wymagana tylko wtedy gdy podmioty zagraniczne zamierzają fizycznie być obecne na Wyspach.

3.8.1. Rejestracja oddziału spółki zagranicznej

Aby zarejestrować oddział spółki, należy - w ciągu miesiąca od jego utworzenia - dostarczyć do Companies House zestaw następujących dokumentów:

- wypełniony formularz OS IN01;
- potwierdzone kopie (certified copies) i tłumaczenie przysięgłe dokumentów założycielskich spółki takich jak statut, artykuły formacyjne, informacje o członkach zarządu;
- kopie sprawozdań finansowych za ostatni rok;
- opłatę rejestracyjną;

3.8.2. Koszty rejestracji spółki zagranicznej

Opłata za rejestrację oddziału w trybie normalnym (do 5 dni) wynosi 20 GBP, natomiast opłata za rejestrację tego samego dnia wynosi 100 GBP.

Jeśli rejestracja przebiegła pomyślnie, Companies House wysyła list, w którym stwierdza fakt rejestracji oddziału na terenie Wielkiej Brytanii, co pozwala na funkcjonowanie oddziału według tych samych zasad co inne firmy brytyjskie. Firma macierzysta ma doroczny obowiązek dostarczania do Companies House kopii sprawozdań finansowych odzwierciedlających całościowe działanie firmy i jej ogólną kondycję finansową. Companies House musi być także na bieżąco informowana o wszelkich zmianach w statucie firmy macierzystej.

Wszelkie niezbędne informacje dotyczące rejestracji spółki na terenie Wielkiej Brytanii znajdują się na stronie: <https://www.gov.uk/government/collections/companies-house-forms-for-overseas-companies>.

3.9. Nazwa spółki

O ile prowadząc jednoosobową działalność gospodarczą jako nie musimy się zbytnio koncentrować na wyborze odpowiedniej nazwy - czasem wystarczy po prostu nasze nazwisko - o tyle wybór nazwy dla spółki jest już bardzo ważnym krokiem w procesie tworzenia tożsamości organizacji. Wybierając nazwę dla spółki czy przedsiębiorstwa w Wielkiej Brytanii musimy pamiętać o kilku zasadach, których nieprzestrzeganie może doprowadzić do tego, że wybrana nazwa nie zostanie przyjęta, a co za tym idzie - jako że jest to jeden z elementów rejestracji - cały wniosek o rejestrację zostanie odrzucony.

3.9.2. Wymogi rejestracyjne przy wybieraniu nazwy spółki

Musimy pamiętać o tym by:

- Nazwa firmy nie była obraźliwa i wulgarna;
- Nazwa firmy nie może zawierać słów z listy słów niedozwolonych (szczegółowe informacje na stronie: <https://www.gov.uk/government/publications/incorporation-and-names>);
- Prywatna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością musi na końcu nazwy zawierać słowo Limited lub Ltd - z kropką lub bez. Spółki, których główna siedziba (registered office) znajduje się w Walii mogą w zamian użyć końcówki „cyfyngedig” lub „cyf”;
- Publiczna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością musi na końcu nazwy zawierać słowa: public limited company lub Plc, dla Walii będą to odpowiednio słowa „cwmni cyfyngedig cyhoeddus” lub „ccc” - również z kropką lub bez;
- Gdy nazwa spółki zawiera słowa lub frazy szczególnego znaczenia, należy uzyskać zgodę za pośrednictwem Companies House;
- Zaleca się też sprawdzenie bazy danych Trade Marks Register prowadzonej przez UK Intellectual Property Office (szczegółowe informacje na stronie: <https://www.gov.uk/government/organisations/intellectual-property-office>) by upewnić się, że proponowana nazwa nie jest podobna lub identyczna z być może istniejącym już zastrzeżonym znakiem towarowym.

III. Podstawowe informacje dotyczące systemu podatkowego w Wielkiej Brytanii (WB)

Brytyjski urząd skarbowy (czyli *HM Revenue & Customs*) pobiera podatki, które następnie przeznaczane są na pokrycie kosztów usług publicznych. Każdego roku budżet państwa przewiduje koszt owych usług oraz określa, jaka kwota podatków będzie potrzebna na ich opłacenie. Rok podatkowy w WB trwa od 6 kwietnia do 5 kwietnia roku następnego. Rząd brytyjski każdego roku wprowadza zmiany, zatem warto być na bieżąco w kwestiach prawno finansowych.

Podatki, z którymi przedsiębiorcy spotykają się najczęściej, to: *Income Tax* (czyli podatek dochodowy), *Capital Gains Tax* (podatek od zysków kapitałowych), *Stamp Duty* (opłata skarbowa) i *Value Added Tax* (czyli po prostu VAT). Poniżej przedstawione zostaną podstawowe informacje dotyczące opodatkowania przedsiębiorstw i ich zysków kapitałowych. Następnie przedstawione będą informacje dotyczące opodatkowania osób fizycznych.

1. Podatek dochodowy od osób prawnych

HM Revenue & Customs zajmuje się przede wszystkim podatkami dochodowymi od osób prawnych i fizycznych oraz podatkami od zysków kapitałowych. Wybór formy prawnej

aktywności firmy na rynku brytyjskim ma bezpośrednie przełożenie na zasady opodatkowania zysków osiąganych z działalności gospodarczej.

2. Zasady opodatkowania przedsiębiorstw

W roku podatkowym 2015/2016 progi podatkowe dla przedsiębiorstw różnej wielkości zostały zunifikowane. Aktualna stawka opodatkowania nie rozróżnia pomiędzy stawką dla małych przedsiębiorstw (zyski do GBP 300,000), stawką średnich firm (GBP 300,000 - 1,500,000) i stawką zasadniczą (powyżej GBP 1,500,000) i wynosi obecnie 20%.

2.1. Company Tax Return - Zeznanie podatkowe dla firm

Każda firma, która przygotowuje kalkulacje podatkową, tzw. *Corporation Tax*, ma obowiązek wypełnienia zeznania podatkowego dla przedsiębiorstw czyli tzw. *Company Tax Return*, na każdy rok finansowy, nawet jeśli nie osiągnęła żadnych zysków.

Company Tax Return składa się z 3 dokumentów :

- Forma CT600
- Strony dodatkowe w zależności od firmy
- Zestawienie podatkowe dla firm - 'statutory accounts', kalkulacje podatkowe.

2.2 Zyski kapitałowe

Zyski kapitałowe to przychody uzyskane z obrotu pieniędzmi, akcjami, udziałami w przedsiębiorstwach, ale też ze sprzedaży nieruchomości, dzieł sztuki itd. Zakładając działalność gospodarczą w WB warto wiedzieć jakie zyski są opodatkowane, jak je podliczyć i jak z końcem roku podatkowego zsumować osiągnięte dochody. Sprzedaż własnego domu nie powoduje powstania obowiązku podatkowego podobnie jak udział w akcjach charytatywnych czy otrzymanie spadku. Ale odziedziczenie akcji lub innych papierów wartościowych, które następnie zdecydujemy się korzystnie sprzedać może już być przesłanką powstania obowiązku uregulowania tzw. *Capital Gains Tax* („CGT”).

Z punktu widzenia wielu polskich przedsiębiorców, pośród których wielu z nich decyduje się na uzyskanie stałego pobytu na wyspach, aktualne informacje o podatku od zysków kapitałowych są niezmiernie istotne. Państwo brytyjskie szczególnie traktuje osoby stale zamieszkujące w Anglii i osiągające dochody kapitałowe. Mając stałe miejsce zamieszkania na terenie WB uzyskuje się możliwość zwolnienia od podatku kapitałowego pod warunkiem, że zyski te nie przekraczają GBP 11,100.

2.3. Podatek VAT

Podatek VAT jest podatkiem dodawanym do wartości sprzedawanych dóbr czy usług, (zarówno dobra usługowe jak i kapitałowe). Podmiot płacący podatek VAT w trakcie produkcji dobra konsumpcyjnego ma prawo odzyskania tego wydatku od urzędu skarbowego. Jeżeli jego sprzedaż przewyższa kupno to różnica VAT od sprzedanych i kupionych towarów musi być zapłacona do HM Revenue. Odbywa się to kwartalnie. W Wielkiej Brytanii istniejące stawki podatku VAT to : 20%, 5% , 0% oraz zwolnione z podatku VAT.

2.3.1. Kto powinien się zarejestrować jako płatnik VAT

Płatnikiem VAT zostaje się w momencie gdy obrót przedsiębiorstwa lub osoby samozatrudnionej przekracza próg ustalony uprzednio przez Urząd skarbowy. W obecnym roku podatkowym próg ten wynosi GBP 82,000.

2.3.2 Jak często trzeba wysłać zeznanie podatkowe dotyczące VAT

Co kwartał urząd podatkowy wysyła tzw. „VAT return” – formę na której należy wypełnić sprzedaż, kupno, VAT od sprzedaży i VAT od kupionych towarów. Można to zrobić online.

Formę tą należy wypełnić zgodnie z terminem oraz dokonać zapłaty VAT również w terminie. W razie spóźnień w wypełnianiu formy oraz w płatnościach urząd skarbowy nalicza stosowne kary finansowe.

3. Obowiązek opodatkowania osób fizycznych

Podmiotem opodatkowania jest każda osoba, na której ciąży obowiązek podatkowy. Obowiązek opodatkowania dochodów osobistych powstaje, gdy spełniony jest co najmniej jeden z poniżej przedstawionych warunków:

- Rezydent – jeżeli przebywamy na terenie WB więcej niż 183 dni w danym roku podatkowym, jeżeli mieszkamy w WB na stałe lub mieszkamy więcej niż 3 lata to automatycznie podlegamy opodatkowaniu od daty przyjazdu, oraz gdy przebywamy na terenie WB przeciętnie 91 dni w danym roku podatkowym przez kolejne 4 lata.
- Ordinary Rezydent- jeżeli jesteśmy rezydentem z roku na rok oraz przebywamy na terenie WB co najmniej 3 lata .

3.1. Dochody podlegające opodatkowaniu

Wśród dochodów podlegających opodatkowaniu możemy wyróżnić: zarobki, dochody z nieruchomości, chorobowe, świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (oprócz pierwszych 28 tygodni), podstawowa kwota świadczenia z tytułu macierzyństwa, zasiłek dla bezrobotnych lub strajkowy, emerytury, inne świadczenia opieki społecznej, oprocentowanie lokat oszczędnościowych w bankach i kasach mieszkaniowych, dywidendy oraz zyski z polis ubezpieczeniowych.

3.1.2. Dochody nie podlegające opodatkowaniu

Dochody nie podlegające opodatkowaniu to: zasiłki na dzieci, zasiłki rodzinne, zasiłki mieszkaniowe, zwolnienie z tytułu macierzyństwa, płatności z tytułu macierzyństwa, świadczenia z tytułu niezdolności płatnych w czasie pierwszych 28 tygodni, oprocentowanie lokat oszczędnościowych zwolnionych z podatku, niektóre dywidendy, niektóre obligacje, wygrane w loterii i grach hazardowych i darowizny otrzymane od członków rodziny.

3.2. Kwota wolna od podatku (personal allowance)

Każda osoba objęta obowiązkiem podatkowym korzysta z prawa do odpisania od swoich dochodów kwoty wolnej od opodatkowania, tzw. *tax allowance*. W roku podatkowym 2015/2016 rząd brytyjski ustalił wysokość kwoty wolnej od podatku na GBP 10,600. Oznacza to, że w tym roku nie zapłacimy podatku dochodowego od pierwszych zarobionych £10,600. Warto dodać, że znane są już decyzje urzędu skarbowego na następne lata. I tak w roku podatkowym 2016/17 kwota wolna od podatku będzie wynosić £10,800 a w roku 2017/18 będzie to aż £11,000 (dla porównania: kwota wolna od podatku w Polsce wynosi 3,091 PLN czyli ok. £540 i nie wzrosła od 2009 roku).

3.3. Trój-progowa skala podatkowa w Wielkiej Brytanii

W Wielkiej Brytanii od kwietnia 2010 podatek naliczany jest według trój-progowej skali progresywnej. Skala ta od lat systematycznie się zmienia czyniąc płacenie podatków z każdym rokiem przystępniejszym dla podatnika. W roku podatkowym 2015/2016 ustalono wartości podatku na poziomie 20% , 40% i 45%, co ilustruje poniższa tabela.

Progi podatkowe	Opodatkowanie dochodów powyżej kwoty wolnej od podatku (standard personal allowance)
Basic Rate 20% (próg podstawowy)	GBP 0 do GBP 31,785 (31,785 - 10,600 = 21,185 @ 20%)
Higher Rate 40% (próg wyższy)	GBP 31,786 do 150,000 (150,000 - 31,786 = 118,214 @ 40%)
Additional Rate 45% (próg dodatkowy)	powyżej GBP 150,000

Warto także nadmienić, że zmienia się próg podatkowy dla osób płacących 40% podatku - czyli tzw. *Higher Rate* - od dochodów. W tym roku podatkowym zapłacą one większy podatek po przekroczeniu £42,385 natomiast w 2016/2017 roku, po przekroczeniu £43,300.

3.4. System PAYE - Pay As You Earn

Zgodnie z obowiązującym systemem pod nazwą *PAYE - Pay As You Earn* pracodawcy są odpowiedzialni za odejmowanie należnych kwot podatku od wynagrodzeń w momencie ich wypłaty.

Podatki od innych kategorii dochodów włącznie z dochodami od kapitału są rozliczane indywidualnie po zakończeniu roku podatkowego. Generalnie formuła kalkulacji należności podatkowych sprowadza się do zsumowania wszystkich dochodów krajowych i zagranicznych.

Od 6 Kwietnia 2013 roku nastąpiła duża zmiana w systemie PAYE. Został wprowadzony system RTI (*Real Time Information*) czyli miesięczne raportowanie do HMRC – urzędu podatkowego, składek ubezpieczenia, tzw. *National Insurance* oraz Podatku dochodowego. Co miesięczny raport ukazuje każdego zatrudnionego pracownika, jego *gross income* (dochód brutto), podatek odciągnięty od wypłaty oraz składkę na *National Insurance*. Pracodawca jest zobowiązany do wpłaty tych składek do HMRC w ciągu 19 dni.

3.5. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy w Wielkiej Brytanii jest zazwyczaj pobierany w formie zaliczek z każdej naszej wypłaty. Wylicza się go następująco - jeśli pracownik otrzymuje tygodniówkę to kwotę wolną (£10,600) dzieli się na 52 części (tyle tygodni przypada w roku) co daje w przybliżeniu £203,85. Zatem pierwsze £203,85 zarobionych w każdym tygodniu to nasz dochód wolny od podatku.

3.6. Rozliczenie podatkowe pracownika - formy P45 i P60

W momencie zakończenia pracy u danego pracodawcy pracownik otrzymuje dokument „P45”. Zapisane są tam całkowite zarobki brutto oraz kwota odprowadzonego podatku. Jeśli pracownik podejmie pracę u innego pracodawcy to będzie musiał przekazać otrzymany poprzednio dokument „P45”. Jeśli kontynuuje zatrudnienie w tej samej firmie to pracodawca wystawi (podobnie jak dzieje się to w Polsce) na zakończenie roku podatkowego dokument „P60”, którym rozlicza się on z brytyjskim urzędem skarbowym.

Warto dodać, że dokumenty „P45” lub „P60” będą też niezbędne gdy wracając do Polski pracownik zechce ubiegać się o zwrot nadpłaconego podatku.

3.7. Obowiązek rozliczenia podatkowego – zeznania podatkowe (tax return)

Jeżeli sytuacja podatkowa podatnika jest nieskomplikowana lub płaci on podatek w systemie PAYE – ” pay as you earn” prawdopodobnie nie będzie musiał składać zeznania podatkowego. Jeżeli jednak podatnik jest dyrektorem lub ma skomplikowaną sytuację podatkową (różne źródła dochodu) to ma obowiązek wypełnienia zeznania podatkowego – czyli tzw. „*Tax Return*” (występującego w wersji skróconej lub pełnej).

3.8. Działalność handlowa a prowadzenie wymiany handlowej

Obowiązujące uregulowania rozróżniają pomiędzy działalnością handlową w WB, a prowadzeniem wymiany handlowej z WB. Zyski osiągnięte przez zagraniczne firmy z handlu realizowanego za pośrednictwem przedstawicielstwa lub lokalnego agenta zasadniczo nie podlegają obowiązkowi podatkowemu na terenie WB pod warunkiem, że nie jest to przedsiębiorstwo o stałym charakterze prowadzące regularnie działalność gospodarczą.

Jeżeli przykładowo agent lub upoważniony przedstawiciel jest upoważniony do zawierania transakcji w imieniu firmy zagranicznej to wówczas może to być rozpatrywane jako działalność podlegająca opodatkowaniu. Dochody brytyjskiego oddziału firmy zagranicznej są przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym.

3.9. Unikanie podwójnego opodatkowania – double taxation agreement

Sposób opodatkowania dochodów uzyskiwanych za granicą zależy od kraju zamieszkania podatnika oraz od tego, czy Polska ma podpisaną z tym krajem konwencję o unikaniu podwójnego opodatkowania. Jeśli chodzi o WB to taka umowa obowiązuje od 1 stycznia 2007 roku a została ona podpisana 20 lipca 2006 w Londynie między Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Nowa Konwencja zastąpiła umowę z dnia 16 grudnia 1976 r.

W rozumieniu konwencji, miejscem zamieszkania dla celów podatkowych jest to państwo, w którym podatnik posiada centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych). Jeżeli nie można ustalić w którym państwie osoba ma ośrodek interesów życiowych, za miejsce zamieszkania uznaje się to państwo, w którym ta osoba zwykle przebywa. W następnej kolejności pod uwagę bierze się jej obywatelstwo.

3.9.1. Miejsce zamieszkania a obowiązki podatkowe

By ustalić czy dana osoba nie ma zamieszkania w Polsce dla celów podatkowych, brane są pod uwagę następujące czynniki:

- pobyt najbliższej rodziny za granicą (np. współmałżonek, dzieci),
- posiadanie mieszkania do własnej dyspozycji w drugim państwie (najem, własność),
- inne okoliczności, (np. umowa o pracę na czas nieokreślony, umowa najmu na czas nieokreślony, umowy z dostawcami mediów),
- posiadanie majątku ruchomego i nieruchomego za granicą (np. samochód, dom),
- uzyskanie certyfikatu rezydencji podatkowej drugiego państwa.

Jeżeli miejscem zamieszkania podatnika jest Wielka Brytania, obejmuje go ograniczony obowiązek podatkowy. Oznacza to, że opodatkowaniu w Polsce podlega tylko ta część dochodu, która została osiągnięta w Polsce. Z dochodów uzyskanych w Zjednoczonym Królestwie rozliczać się należy z brytyjskim urzędem skarbowym.

3.9.2. Jak uniknąć podwójnego opodatkowania

Podwójnemu opodatkowaniu dochodu zapobiega się poprzez zastosowanie właściwej metody unikania podwójnego opodatkowania. W zawartej przez Polskę umowie z Wielką Brytanią występuje tzw. metodą wyłączenia z progresją.

3.9.3. Metoda wyłączenia z progresją

Istotą tej metody jest wyłączenie z podstawy opodatkowania w Polsce dochodu osiągniętego za granicą. Jednak dla ustalenia stawki podatku od dochodu uzyskanego w Polsce stosuje się stawkę podatku właściwą dla całego dochodu podatnika – a więc sumuje się dochód osiągnięty w Polsce oraz za granicą. Zatem w przypadku osoby mieszkającej w Polsce i osiągającej dochody z Wielkiej Brytanii obowiązek złożenia w Polsce zeznania podatkowego nie zaistnieje tylko w przypadku, gdy osoba ta nie uzyskała w tym samym roku podatkowym innego dochodu podlegającego opodatkowaniu w Polsce według skali podatkowej i nie korzysta z preferencyjnego rozliczenia rocznego (tzn. nie korzysta z rozliczenia wspólnego z małżonkiem lub opodatkowania w sposób przewidziany dla osób samotnie wychowujących dzieci).

IV. Eksport towarów i usług na teren Wielkiej Brytanii

1. Cło i procedury celne

Polska stając się członkiem Unii Europejskiej, z dniem 1 maja 2004r. została objęta Wspólną Taryfą Celną. Jednocześnie uchylona została obowiązująca w Polsce ustawa z dn. 9 stycznia 1997 r. - Kodeks Celny (Dz.U. z 2001 r. Nr 75, poz. 802 wraz z późniejszymi zmianami). Przeszły również obowiązywać wszystkie akty wykonawcze wydane na podstawie Kodeksu Celnego oraz ustawa z dnia 26 września 2002 r. o administrowaniu obrotem towarami z zagranicą (Dz.U. Nr 188, poz. 1272). Zniesiona została także kontrola celna towarów przewożonych z Polski i w związku z tym cła nie nalicza się. W ramach wspólnego wewnętrznego rynku obowiązuje swoboda przepływu towarów.

Przepisy celne w Wielkiej Brytanii dotyczą wyłącznie handlu z krajami spoza Unii Europejskiej. Odpowiednie regulacje importowe wydawane są przez Urząd Celny (*Customs and Excise - HM C&E*). Deklaracja celna (tzw. *Entry*) musi być złożona w przypadku każdej dostawy.

Sprowadzając towary z zagranicy do WB (łącznie z towarami zamawianymi przez internet) należy zapoznać się z Akcyzą. Wszystko zależy od typu sprowadzanego towaru i miejsca skąd towar jest sprowadzany.

Proces składania deklaracji w większości może odbywać się drogą komputerową. W przypadku przetworzonych towarów rolnych - oprócz cła i VAT płaci się różnego rodzaju opłaty dodatkowe takie jak opłaty cukrowe itd. wynikające z realizacji Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej (CAP).

2. Strefy wolnocłowe w Wielkiej Brytanii

W Wielkiej Brytanii działa 7 wolnych obszarów celnych (5 na terenie portów morskich: Hull, Liverpool, Sheerness, Southampton i Tilbury oraz 2 na terenie portów lotniczych: Birmingham i Prestwick). Firmy administrujące wolne obszary celne na terenie Wielkiej Brytanii działają w oparciu o przepisy *Customs and Excise Management Act 1979*.

Towary pochodzące z krajów nienależących do Unii Europejskiej a sprowadzane na teren brytyjskich wolnych obszarów celnych (WOC) zwolnione są z opłat celnych i podatkowych. Wyjątek stanowią jedynie towary objęte akcyzą, głównie wyroby alkoholowe i tytoniowe, gdzie opłata akcyzowa musi być uiszczona w momencie wprowadzania towarów do WOC, chyba, że

towary te będą przechowywane na terenie tzw. składów akcyzowych (*Excise Warehouses*) znajdujących się w obrębie danego wolnego obszaru celnego. Należne opłaty celne i podatkowe uiszcza się jedynie w przypadku wyprowadzenia towaru z WOC i wprowadzenia go na obszar celny Wielkiej Brytanii lub innego kraju UE.

3. Akcyza

W Wielkiej Brytanii podobnie jak w wielu innych krajach na szereg towarów jest nałożona akcyza, którą są zobowiązani płacić producenci, importerzy oraz firmy prowadzące składy akcyzowe. W przypadku importu akcyza jest naliczana od wartości towaru zawierającej naliczone cło. Towary, na które jest nakładana akcyza mogą pochodzić zarówno z Wlk. Brytanii, jak również spoza, w tym z obszaru UE.

3.1 Należność z tytułu płatności i opłaty akcyzowe

Należność z tytułu płatności akcyzy powstaje, gdy:

- towary są zwalniane do konsumpcji lub zużycia (generalnie poprzez sieć składów)
- zarejestrowany przedsiębiorca handlowy bądź okazjonalny importer otrzymuje towary w Wlk. Brytanii
- sprzedawca towaru dostarcza go w ramach specjalnego systemu sprzedaży na odległość
- wystąpiło zaginięcie przesyłki lub stwierdzono w jej ramach braki,
- zaimportowane towary początkowo przeznaczone do własnego użytku zostały następnie sprzedane lub nabierają charakteru handlowego

Opłaty akcyzowe dotyczą głównie następujących towarów:

- alkoholi
- wyrobów tytoniowych
- ropy naftowej i jej pochodnych

Opłaty uznawane są jako część kosztów tym samym zwiększając podstawę wymiaru podatku VAT. Wiele towarów akcyzowych jest składowanych w specjalnych składach akcyzowych, podobnie jak to ma miejsce w przypadku składów celnych. W składach dopuszcza się stosowanie różnych form przetworzenia towarów, np. blendowanie, przepakowanie i etykietowanie, tym niemniej nie przewiduje się podjęcia działalności produkcyjnej poza jedynie rozlewaniem wyrobów alkoholowych.

4. Kontyngenty ilościowe i taryfowe

W Wielkiej Brytanii rozróżnia się dwa rodzaje kontyngentów w imporcie: kontyngenty/ograniczenia ilościowe (*import licensing quotas*) oraz kontyngenty taryfowe (*tariff quotas*). Kontyngenty te stanowią w pierwszym przypadku formę restrykcji ograniczających import określonych towarów z niektórych krajów zaś w drugim przypadku są formą preferencji

umożliwiająca import określonych towarów według obniżonej stawki celnej. W obu przypadkach wysokość kontyngentów ustalana jest dla całej Unii Europejskiej a ich ostateczne rozdysponowanie kontrolowane jest przez Komisję Europejską.

W poszczególnych krajach członkowskich określone organa rządowe zostały upoważnione do dopuszczania towarów objętych kontyngentami na obszar celny Unii Europejskiej. W Wielkiej Brytanii instytucjami takimi są Ministerstwo Handlu i Przemysłu (*Department of Trade and Industry*) i Królewski Urząd Ceł i Akcyzy (*HM Customs and Excise*).

Kontyngenty taryfowe rozdzielane są w kolejności zgłoszeń (zasada "first come first served"). Administrowaniem kontyngentów taryfowych zajmuje się specjalnie do tego powołana komórka w brytyjskim Urzędzie Celnym (HM Customs and Excise, Central Tariff Quotas Unit) mająca swoją siedzibę w Southend-on-Sea (rejon Londynu).

W przypadku, gdy preferencyjna kwota nie została jeszcze wykorzystana towar wprowadzany jest na obszar celny Unii Europejskiej z preferencyjną stawką celną. W przypadku natomiast, gdy wykorzystanie danej kwoty jest znaczne, do czasu potwierdzenia przez Komisję Europejską wysokości jej wykorzystania, import może być dokonany jedynie w momencie wpłacenia depozytu na poczet należnego cła bądź przedstawienia przez importera gwarancji. Jeżeli kontyngenty taryfowe dotyczą importu z określonych krajów importer musi przedstawić świadectwo pochodzenia wystawione przez odpowiedni urząd kraju objętego preferencjami.

W przypadku importu niektórych towarów rolno-spożywczych (dotyczy to głównie mięsa i przetworów mięsnych, drobiu, produktów mleczarskich oraz jaj) importer może skorzystać z preferencji celnych dostępnych w ramach kontyngentów taryfowych dopiero po otrzymaniu stosownej licencji importowej. W Wielkiej Brytanii sprawami związanymi z licencjonowaniem towarów rolno-spożywczych w ramach kontyngentów taryfowych zajmuje się Agencja Płatności Rolnych (*Rural Payments Agency*) podległa brytyjskiemu Ministerstwu Rolnictwa.

Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na rynku amerykańskim przez polskich przedsiębiorców – formy prowadzenia działalności gospodarczej

I. Wprowadzenie – polski przedsiębiorca na amerykańskim rynku

Założenie oraz prowadzenie działalności gospodarczej na rynku amerykańskim może stać się pierwszym krokiem do spełnienia swojego „*american dream*”. Sprzyja temu szeroki zakres swobody w określaniu przedmiotu swojej działalności oraz ustalaniu treści stosunków prawnych z kontrahentami. Co do zasady organy państwowe sprzyjają przedsiębiorcom i ułatwiają im funkcjonowanie na amerykańskim rynku. Niemniej, dopóki ktoś nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych, prowadzenie działalności gospodarczej w Nowym Jorku, Chicago czy Los Angeles może okazać się o wiele bardziej skomplikowane niż ma to miejsce na terenie Unii Europejskiej.

Pierwszą barierą o charakterze prawnym, jaką napotkają polscy przedsiębiorcy wchodzący na rynek amerykański, jest konieczność uzyskania stosownego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Stanów Zjednoczonych, czyli wizy.

Druga kwestia, która powinna zostać uwzględniona, to zróżnicowanie systemów prawnych. Poza prawem federalnym, które obejmuje cały obszar USA i dotyczy określonych obszarów prawa (np. prawo papierów wartościowych), każdy ze stanów posiada własne regulacje uchwalane przez stanowe organy legislacyjne. Praktycznie, zatem mówiąc o amerykańskim prawie gospodarczym trzeba uwzględnić 50 często różnych systemów prawnych. Dodatkowo często się zdarza, że poszczególne miasta mają uprawnienia do nakładania kolejnych norm, co w szczególności tyczy się podatków, tworząc skomplikowany „labirynt” przepisów prawnych. Stąd też szerszą uwagę poniżej poświęcono 3 najczęściej wybieranym stanom – miejscom inkorporacji działalności gospodarczej, czyli: Delaware, Nevada oraz Kalifornia. W pozostałych fragmentach opracowania zostaną omówione ogólne ramy prawne, które w detalach mogą różnić się w poszczególnych stanach.

System prawa amerykańskiego, podobnie zresztą jak prawa brytyjskiego, zasadniczo różni się od tego jaki istnieje w Polsce. Dużo większą rolę odgrywają w nim sędziowie, a ich decyzje mogą być mniej przejrzyste nawet dla osób, które na co dzień zajmują się prawem w Polsce. Jednocześnie obywatele amerykańscy korzystają z usług prawników i angażują się w procesy sądowe częściej niż ma to miejsce w Europie. Ponadto charakterystycznym elementem umów proponowanych przez amerykańskich kontrahentów jest to, że zazwyczaj składają się z kilkudziesięciu lub nawet kilkuset stron.

Last but not least, należy również pamiętać o odmiennych zwyczajach panujących w kulturze amerykańskiej, w szczególności w obszarze biznesu. Obywatele Stanów Zjednoczonych są otwarci i mniej formalni w swoim zachowaniu. Z drugiej strony uważani są w negocjacjach biznesowych za agresywnych, a także oczekują podejmowania szybkich decyzji.

Stąd, co w szczególności trzeba wziąć pod uwagę, realizacja celów biznesowych na terenie Stanów w większości wypadków wymagać będzie zatrudnienia między innymi prawników specjalizujących się w konkretnych obszarach prawa amerykańskiego, a w konsekwencji poniesienia dodatkowych i często niezbędnych kosztów skomplikowanej obsługi prawnej.

Przed przystąpieniem do podejmowania strategicznych decyzji warto jednak przynajmniej w zarysie poznać podstawowe zasady amerykańskiego prawa gospodarczego, co z pewnością ułatwi określenie dalszych celów biznesowych własnej działalności gospodarczej.

II. Konieczność uzyskania wizy – ogólne informacje

1. Ubieganie się o wizę

Wiza jest wstępnym zezwoleniem¹ na wjazd i przebywanie na terenie obcego państwa, które jest wystawiane cudzoziemcom przez właściwe organy tegoż państwa. Z racji tego, że Polska nie jest objęta tzw. *Visa Waiver Program*, który umożliwia cudzoziemcom pobyt na terenie Stanów do 90 dni bez konieczności uzyskania wizy, **obywatele Polscy przed rozpoczęciem działalności gospodarczej na terenie Stanów, wiążącej się z koniecznością obecności na terenie tego kraju, będą zmuszeni do aplikowania o stosowną wizę.** Ostatnia uwaga tyczy się zarówno właścicieli danego przedsięwzięcia, jak i zatrudnionych w celu jego realizacji pracowników.

Spśród 185 rodzajów wiz wyróżnić można dwie podstawowe kategorie:

- **wizy nieimigracyjne,**
- **wizy imigracyjne.**

2. Wizy nieimigracyjne

Wizy nieimigracyjne przeznaczone są głównie dla cudzoziemców, podróżujących do USA w celu przebywania tam przez ograniczony czas w celach biznesowych, turystycznych lub studiowania. Osoba chcąc uzyskać wizę nieimigracyjną każdorazowo będzie musiała w szczególności wykazać, że:

- **jej pobyt ma charakter czasowy,**
- **posiada na to odpowiednie środki finansowe,**
- **pobyt dotyczy ściśle określonego celu,**
- **po osiągnięciu wskazanego celu osoba ta powróci do swojego kraju, w którym posiada stałe miejsce zamieszkania, na co może wskazywać istnienie więzi o charakterze rodzinnym i biznesowym z tym krajem.**

Wszystkie powyższe okoliczności są ustalane indywidualnie z każdym aplikantem, z czym wiązać może się konieczność przedstawienia dodatkowych dokumentów lub innych dowodów, które przedkłada się wraz z tłumaczeniem na język angielski. **Opłata za rozpatrzenie wniosku o wizę nieimigracyjną wynosi w większości przypadków 160 USD lub więcej. Ma ona charakter bezzwrotny, nawet w przypadku odmowy przyznania wizy.**

Najczęściej wybieraną wizą nieimigracyjną przeznaczoną dla osób udających się do Stanów Zjednoczonych w celach biznesowych jest **wiza na pobyt czasowy B-1**. Jest ona odpowiednia dla osób, które planują odbyć spotkania biznesowe, negocjować umowy lub uregulować inne sprawy majątkowe, w tym uczestniczyć w procesach sądowych lub arbitrażowych. Wiza ta nie uprawnia do świadczenia pracy na rzecz podmiotów znajdujących się na terenie Stanów Zjednoczonych.

Specjalne wizy, przewidujące szerszy zakres uprawnień w zakresie przebywania na terytorium Stanów Zjednoczonych, przewidziane są również między innymi dla przedsiębiorców posiadających udziały w spółkach, zakładających oddział lub spółkę zależną na terenie Stanów

¹ Ostateczną decyzję o możliwości przebywania na terenie Stanów podejmuje przedstawiciel Urzędu Celnego i Ochrony Granic (*U.S. Customs and Border Protection*).

Zjednoczonych, menadżerów lub dyrektorów takich spółek lub wykwalifikowanych pracowników (**kategorie L, H i E**).

Wykres 1 Standardowy przebieg procesu ubiegania się o wizę nieimigracyjną

3. Wizy imigracyjne

Uzyskanie wizy imigracyjnej oraz Karty Stałego Pobytu (znana jako „Zielona Karta”), a więc uprawnienia do wjazdu na teren Stanów Zjednoczonych na pobyt stały, mieszkania tam i podjęcia pracy, jest zadaniem bardziej skomplikowanym niż otrzymanie wizy nieimigracyjnej. Zasadniczo Kartę Stałego Pobytu można uzyskać poprzez:

- posiadanie członków rodziny zamieszkałych na terenie Stanów Zjednoczonych,
- otrzymanie oferty pracy,
- przeprowadzenie inwestycji na terenie Stanów Zjednoczonych,
- bycie wylosowanym w ramach loterii wizowej.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na możliwość uzyskania Kart Stałego Pobytu w oparciu o dokonanie znaczącej inwestycji (wiza EB-5). W tym celu konieczne jest założenie nowego lub dokonanie restrukturyzacji funkcjonującego przedsiębiorstwa, z czym związane jest utrzymanie miejsc pracy (co najmniej 10) oraz zainwestowanie 1,000,000 USD albo 500,000 USD w szczególnych przypadkach (obszary o wysokiej stopie bezrobocia, obszary wiejskie).

4. Dalsze źródła informacji na temat ruchu wizowego

Więcej informacji na temat procedur wizowych można uzyskać przede wszystkim poprzez kontakt z ambasadą lub konsulem Stanów Zjednoczonych w Polsce.

Ambasada USA w Polsce

Al. Ujazdowskie 29/31
00-540 Warszawa
Tel.: +48 22 504 2000

Konsulat Generalny USA

ul. Stolarska 9
31-043 Kraków
Tel.: +48/12 424-5100

Źródła polskojęzyczne:

- <http://polish.poland.usembassy.gov/>

Źródła anglojęzyczne:

- <http://www.uscis.gov/greencard>
- <http://www.uscis.gov/eir/visa-guide/entrepreneur-visa-guide>
- <http://travel.state.gov/content/visas/english.html>

III. Eksport towarów i usług na teren USA

1. Dopuszczalność wprowadzania towarów na rynek amerykański

Wielu przedsiębiorców przed rozpoczęciem pełnej ekspansji na rynek amerykański poprzez założenie tam własnej siedziby korzysta z usług dystrybutorów, agentów, przedstawicieli lub partnerów handlowych, którzy zajmują się bezpośrednio sprzedażą towarów i usług w USA we własnym imieniu, ale na rzecz zagranicznych podmiotów. Zanim jednak podjęta zostanie decyzja o nawiązaniu kontaktów handlowych warto zbadać, czy dane towary i usługi mogą być legalnie eksportowane na terytorium Stanów Zjednoczonych.

W 2008 r. uchwalona została ustawa federalna zakazująca wprowadzania na teren USA zabawek dla dzieci, książek, ubrań, biżuterii oraz innych produktów, które zawierały więcej niż śladowe ilości określonych substancji, takich jak ftalany czy ołów. Przełamanie tego zakazu może skutkować pozbawieniem wolności lub grzywną do 100,000 USD.

2. Treść umów z partnerami handlowymi

Istnieje co najmniej kilka kwestii, na które warto zwrócić uwagę przy podejmowaniu współpracy z przedstawicielami handlowymi na terenie Stanów Zjednoczonych. Poniżej przedstawiono niektóre z nich.

Zawieranie umów dystrybucyjnych na wyłączność, czyli z zapewnieniem, że dystrybutor będzie jedynym podmiotem uprawnionym do sprzedaży towarów na terenie Stanów Zjednoczonych, jest istotnym elementem wielu umów dystrybucyjnych. Trzeba jednak pamiętać, że tego typu postanowienia mogą budzić wątpliwości po stronie amerykańskich organów antymonopolowych. Podobnie wygląda sytuacja z ustaleniem sztywnych lub maksymalnych cen odsprzedaży.

Kolejną kwestią, na którą należy zwrócić uwagę stanowi **odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez sprzedane produkty lub świadczone usługi**. Zaleca się w takiej sytuacji, aby zadbać o jak najszerze obciążenie kontrahenta taką odpowiedzialnością. Często bowiem zdarza się, że umowy przedstawiane przez amerykańskich kontrahentów zawierają szeroki katalog włączeń odpowiedzialności.

Warto również zadbać o to, aby ewentualne „rozstanie” z dotychczasowym kontrahentem nie okazało się nadmiernie kosztownym przedsięwzięciem. W tym wypadku konieczne staje się odpowiednie sformułowanie warunków wypowiedzenia umowy oraz zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej za przedwczesne rozwiązanie umowy.

Ostatnią istotną kwestią jest ustalenie prawa właściwego oraz sądu, który będzie rozpatrywać ewentualny spór. W większości przypadków niezwykle trudne zadanie stanowi zmiana klauzul zawartych w umowie dotyczących tych zagadnień. **Niemniej niekiedy można zaproponować inne rozwiązania, jak chociażby ustalenie prawa właściwego dla stanu Nowy Jork, którego regulacje do pewnego stopnia sprzyjają zagranicznym dostawcom.**

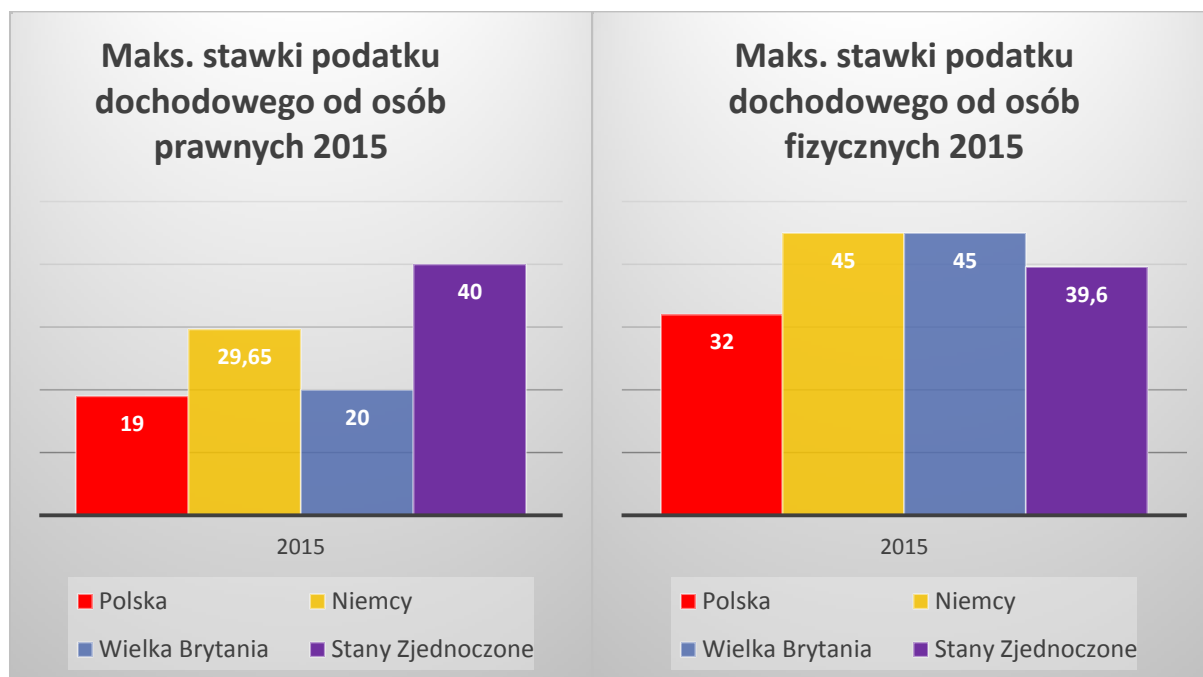
IV. Podatki i inne obowiązki administracyjne

1. Podatki w USA

Podobnie jak w przypadku prawa spółek, prawo podatkowe Stanów Zjednoczonych jest mocno zróżnicowane i zależne również od przepisów wprowadzonych przez poszczególne stany.

Głównym organem podatkowym jest *Internal Revenue Service (IRS)*, którego zadanie polega na ściąganiu podatków federalnych, do których zalicza się **podatki dochodowe** (od osób fizycznych i prawnych), od **działalności na własny rachunek** (*self-employment tax* – 15,3%), od **wynagrodzeń** (*payroll taxes*).

Każdy stan posiada własne organy podatkowe, a do najczęściej występujących podatków stanowych należą: **podatki dochodowe** (od osób fizycznych i prawnych), **podatek od obrotu** (*sales tax*), **podatek od wynagrodzeń** (*payroll taxes*). Ponadto poszczególne stany nakładają specjalne podatki (*excise taxes*) związane z określonymi rodzajami działalności gospodarczej, np. sprzedaż alkoholu, paliwa.

Źródło: Tax Foundation²

² <http://taxfoundation.org/>.

Z racji tego, że prawo federalne USA nie przewiduje podatku VAT, większość stanów wprowadziła własne podatki od obrotu towarami i świadczenia usług (*sales* i *use taxes*). 45 stanów oraz Dystrykt Kolumbii posiada regulacje w tym zakresie na poziomie stanowym.

W Denver w stanie Colorado łączny podatek od sprzedaży wynosi 7,65%, w skład którego wchodzi 2,9% *sales tax*, 3,65% podatku miejskiego (*city sales tax*), 1% regionalnego podatku transportowego oraz 0,1% szczególnego podatku dzielnicowego (*special purpose district tax*).

Ponadto w 34 stanach prawo uprawnia władze lokalne do nałożenia odrębnych podatków. **Wysokość stawek podatku obrotowego waha się od 4 do 11%.**

Dodatkowo każdy przedsiębiorca powinien liczyć się z tym, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej będzie musiał płacić podatki lokalne, w tym podatki miejskie.

Poza płaceniem podatków podatnicy są zobowiązani do składania zeznań podatkowych na specjalnych formularzach. Przykładowo, osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą na terenie Stanów Zjednoczonych jest zobowiązana składać zeznanie na formularzu nr 1040.

Dodatkowe informacje odnoszące się do problematyki podatków w USA znajdują się między innymi na stronie IRS: <http://www.irs.gov/businesses/index.html>. Niemniej z uwagi na wysoki stopień skomplikowania prawa podatkowego Stanów Zjednoczonych zalecane jest każdorazowe skontaktowanie się ze specjalistą z tej dziedziny.

2. Obowiązek uzyskania FEIN

FEIN, czyli federalny numer identyfikacyjny przedsiębiorcy³ (*federal employer identification numer*), jest numerem pozwalającym na każdorazową identyfikację danego przedsiębiorcy przez organy federalne oraz stanowe. Potrzebny jest on również do płacenia podatków na terenie Stanów Zjednoczonych, a także w celu utworzenia rachunku bankowego.

Aplikować o numer identyfikacyjny można przy użyciu dowolnego środka komunikacji (e-mail, telefon), co niekiedy wymaga wypełnienia specjalnego formularza (SS-4), a jego nadanie jest nieodpłatne.

Uzyskanie EIN przez obcokrajowców stanowić może czasami duże wyzwanie. Istnieje jednak wiele firm, które oferują możliwość uzyskania tego numeru. Ponadto można skontaktować się bezpośrednio z pracownikami IRS, zarówno na terenie Stanów Zjednoczonych jak i w Europie.

Internal Revenue Service USA

Tel. w USA: (800) 829-4933

Siedziba w Waszyngtonie, D.C.

Tel. [001] (202) 874-1460

IRS Konsulat USA we Frankfurcie

Geissener Str. 30 60435 Frankfurt nad Menem

Tel: [49] (69) 7535-3834

Fax: [49] (69) 7535-3803

IRS Ambasada USA w Londynie

24/31 Grosvenor Square Londyn W1A 1AE UK

³ Użycie słowa przedsiębiorca zamiast pracodawca jest w tym miejscu celowe, gdyż uzyskanie FEIN będzie, co do zasady, konieczne również w sytuacji, gdy przedsiębiorca (spółka) nie zatrudnia pracowników.

V. Założenie działalności gospodarczej na terenie USA

1. Podstawowe informacje

Z założeniem własnej działalności gospodarczej na terenie USA wiązać można wiele korzyści. Przede wszystkim pozwala to na zdobycie zaufania pośród przyszłych kontrahentów, którzy chętniej będą podejmować współpracę z podmiotami działającymi w ramach znanych im form prawnych. Czasami również założenie własnej spółki pozwoli zminimalizować koszty podatkowe, a ponadto ograniczyć odpowiedzialność prawną.

2. Prowadzenie działalności samodzielnie lub w formie oddziału

Prowadzenie działalności bez zakładania odrębnej struktury prawnej na terenie Stanów Zjednoczonych, np. poprzez oddział rodzimej spółki, jest rozwiązaniem, które sprawdza się w krótkim okresie z uwagi na uniknięcie dodatkowych kosztów „wejścia” na rynek amerykański. W dłuższej perspektywie okazuje się ono bardziej ryzykowne i mniej atrakcyjne. Dzieje się tak z kilku powodów, do których w pierwszej kolejności zaliczyć należy zwiększenie ryzyka prawnego poprzez wzrost prawdopodobieństwa bycia pozwanym przed sądem na terenie USA. Często również z prowadzeniem w takiej formie działalności gospodarczej wiążą się dodatkowe podatki i opłaty lokalne, a także obowiązki prawne, takie jak konieczność posiadania punktu sprzedaży (*sales office*), zatrudnienia pracowników, magazynu itd.

3. Założenie korporacji i innych spółek

3.1. Informacje ogólne

Zagraniczni przedsiębiorcy najczęściej przy wyborze formy prowadzenia działalności gospodarczej zainteresowani są założeniem korporacji, czyli formy prawnej najbardziej zbliżonej do polskiej spółki kapitałowej.

Cudzoziemcy mogą nabyć wszystkie udziały w założonej korporacji (może to być również jednoosobowa spółka), bez konieczności uzyskania obywatelstwa Stanów Zjednoczonych lub posiadania stałego miejsca zamieszkania na terytorium USA. Podobna sytuacja ma miejsce wobec dyrektorów zarządzających spółką, którzy mogą wykonywać swoje obowiązki bez fizycznej obecności na terytorium Stanów Zjednoczonych.

3.2. Wybór miejsca inkorporacji

Należy pamiętać, że korporacja zakładana (inkorporowana) jest w konkretnym stanie i funkcjonuje na podstawie prawa właściwego dla tego stanu. W związku z tym na terenie USA można zaobserwować zjawisko tzw. konkurencji regulacyjnej, która powstała w wyniku działań poszczególnych stanów, mających na celu zachęcenie przedsiębiorców do osiedlania się na ich terenie. Działania te polegały głównie na wprowadzeniu efektywnych rozwiązań z zakresu prawa spółek, usprawnieniu funkcjonowania sądownictwa, czy też obniżeniu ciężarów podatkowych.

Najczęściej wybieranym obszarem jest niewielki stan Delaware, położony na wschodnim wybrzeżu USA. Dzieje się tak z uwagi na tamtejsze regulacje prawne oraz sprawne i wyspecjalizowane sądownictwo, które zazwyczaj sprzyjają prowadzeniu działalności gospodarczej.

Zalecanym często rozwiązaniem jest również wybór tego stanu, w którym docelowo prowadzona będzie działalność gospodarcza. W niektórych przypadkach bowiem w razie rozszerzenia swojej działalności, np. poprzez sprzedaż dóbr i usług na teren pozostałych stanów, niezbędne okaże się zarejestrowanie takiej działalności na terenie innego stanu (zazwyczaj jednak nie dotyczy to sytuacji sprzedaży dóbr lub świadczenia usług na rzecz konsumentów z różnych stanów). Prawo większości stanów uznaje spółki inkorporowane w innych stanach jako zagraniczne (*foreign*), co skutkuje nałożeniem na nie dodatkowych obowiązków prawnych. Z kolei regulacje stanu Kalifornia przewidują, że korporacja założona w innym stanie, a prowadząca faktycznie działalność na terenie Kalifornii będzie traktowana jak rodzima spółka, a w konsekwencji zastosowanie znajdą wobec niej przepisy tamtejszego kodeksu spółek.

3.3. Zarejestrowany przedstawiciel

Większość stanów zezwala spółkom na osiedlanie się na ich obszarze nawet, gdy nie prowadzą tam żadnej działalności. Aby jednak władze stanowe mogły komunikować się ze spółkami, wprowadzony jest zazwyczaj wymóg zatrudnienia zarejestrowanego przedstawiciela (*Registered Agent*), który jest zewnętrzną firmą, posiadającą na terenie stanu swoje biuro. Zadaniem przedstawiciela jest głównie odbieranie korespondencji oraz przechowywanie dokumentów spółki w zakresie, w jakim wymagają tego przepisy (najczęściej są to: umowa i statut spółki, protokoły z posiedzeń zgromadzenia udziałowców oraz członków rady dyrektorów, dokumenty księgowe, zeznania podatkowe itd.).

Koszty zatrudnienia przedstawiciela są mocno zróżnicowane, przy czym dolna granica to około 50 USD.

3.4. Inne obowiązki

Z założeniem korporacji wiązać się będzie również **otworzenie konta bankowego** oraz założenie siedziby spółki. W tym ostatnim przypadku, podobnie jak w Polsce, istnieje wiele możliwości, od wynajęcia samodzielnego biura po zawarcie umowy tzw. wirtualnego biura. Czasami rodzaj wynajmowanego biura będzie miał wpływ na zdolność uzyskania wiz dla pracowników przedsiębiorstwa (np. L-1, E-1/2, H).

4. Minimalny kapitał

Prawo większości stanów nie wymaga wniesienia minimalnego kapitału do spółki przed rozpoczęciem działalności lub ustanawia go na niskim poziomie. Stąd to do przedsiębiorców należy decyzja o wartości wkładów w jakie wyposażona zostanie nowo założona spółka. Jest zatem możliwe założenie spółki, która opierać się będzie wyłącznie na pracy wspólników, przy czym żaden ze wspólników nie będzie zobowiązany do wniesienia żadnego konkretnego wkładu rzeczowego lub pieniężnego.

VI. Poszczególne formy działalności prawnej

1. Wprowadzenie

Porządki prawne poszczególnych stanów oferują zróżnicowany katalog form prawnych, w ramach których możliwe jest prowadzenie działalności gospodarczej. Na pierwszy rzut oka opisane poniżej konstrukcje prawne mogą wydać się podobne do tych występujących w polskim systemie prawa handlowego. Mimo tych podobieństw w wiele sytuacjach pojawiają się istotne różnice, które uniemożliwiają opieranie się wyłącznie na informacjach o odpowiedniej formie prawnej występującej w Polsce.

Dodatkowo prawo spółek systemów prawnych anglosaskich, w tym amerykańskiego, gwarantuje szerokie możliwości uregulowania wewnętrznych struktur spółek według własnych potrzeb. W konsekwencji nawet te same rodzaje spółek występujące w obrocie gospodarczym mogą istotnie różnić się w między sobą.

	Sole proprietorship	General i limited partnership	Limited Liability Company	Corporation
Podstawowe informacje	Działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne.	Spółka osobowa z udziałem wspólników; w przypadku spółki limited – dwa rodzaje wspólników, z których jedni nie prowadzą spraw spółki i nie odpowiadają za zobowiązania spółki (<i>limited partners</i>).	Odrębna od wspólników osoba prawna, zarządzana przez wspólników lub powołanych menadżerów.	Odrębna osoba prawna, posiadająca własne organy, w tym organ zarządzający (<i>board of directors</i>).
Korzyści	możliwość podjęcia działalności „od zaraz”	szeroka swoboda decydowania o obowiązkach i uprawnieniach wspólników w umowie spółki (<i>partnership agreement</i>)	brak odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółki	brak odpowiedzialności akcjonariuszy za zobowiązania spółki
	samodzielne podejmowanie decyzji biznesowych	możliwość ograniczenia odpowiedzialności niektórych wspólników w ramach <i>limited partnership</i>	brak podwójnego opodatkowania	trwałość funkcjonowania spółki, niezależnie od jej składu osobowego
	brak konieczności dzielenia się zyskami z innymi osobami	brak podwójnego opodatkowania	elastyczne regulacje dotyczące wewnętrznej struktury spółki	możliwość pozyskania dużego kapitału na skutek emisji akcji
	brak podwójnego			większa wiarygodność w

	opodatkowania			kontaktach handlowych
Wady	pełna odpowiedzialność wspólników za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę	pełna odpowiedzialność wspólników za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę	dodatkowe koszty rejestracji spółki oraz czasochłonna procedura założenia spółki	dodatkowe koszty rejestracji spółki oraz czasochłonna procedura założenia spółki
		konieczność podejmowania decyzji wraz z innymi wspólnikami	przeznaczona dla niewielkiej ilości wspólników	istnienie szerokich regulacji prawnych normujących funkcjonowanie spółki
			konieczność płacenia Franchise Tax	konieczność płacenia Franchise Tax

Generalnie można wyróżnić następujące podstawowe formy prowadzenia działalności gospodarczej:

- jednoosobowa działalność (*sole proprietorship*),
- spółka osobowa (*general i limited partnership*),
- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (*limited liability company*),
- spółka kapitałowa (*corporation*).

2. *Sole proprietorship*

2.1. Informacje ogólne

Sole proprietorship jest odpowiednikiem polskiej zarejestrowanej działalności gospodarczej, nie stanowiąc odrębnej od osoby przedsiębiorcy formy działalności prawnej.

2.2. Odpowiedzialność za zobowiązania

Wadą prowadzenia działalności, jako osoba fizyczna jest ponoszenie pełnej odpowiedzialności własnym majątkiem za zaciągnięte zobowiązania. Jeśli zatem dana działalność gospodarcza doprowadzi do powstania długów, wtedy wierzyciel może dochodzić ich zaspokojenia bezpośrednio z całego majątku przedsiębiorcy.

2.3. Rejestracja

Prowadzenie działalności gospodarczej, jako osoba fizyczna, czyli bez wykorzystania szczególnych form prawnych, nie wymaga w większości przypadków uzyskania pozwoleń lub nawet rejestracji. Czasami konieczne będzie zarejestrowanie nazwy – firmy – przedsiębiorstwa

w odpowiednim urzędzie lub w biurze Sekretarza danego stanu. Dzieje się tak w szczególności, gdy nazwa założonego przedsiębiorcy odbiega od imienia i nazwiska samego przedsiębiorcy.

2.4. Zarządzanie

Kontrolę nad spółką sprawują sam przedsiębiorca, co również oznacza, że może on zatrudnić inne osoby, które w jego imieniu będą sprawować kontrolę nad całością lub częścią przedsięwzięcia.

2.5. Opodatkowanie

Przedsiębiorca płaci podatki od uzyskanego z przedsięwzięcia dochodu w oparciu o stawki podatku dochodowego od osób fizycznych. Nie występuje w tym przypadku podwójne opodatkowanie. Przedsiębiorca nie musi również opłacać Franchise Tax.

2.6. Przeznaczenie

Ta forma działalności (oraz poniżej opisana *limited liability company*) wykorzystywana jest często w ramach prowadzenia sklepów internetowych lub innych niewielkich działalności gospodarczych, z funkcjonowaniem których nie jest związane istotne ryzyko poniesienia kosztów odpowiedzialności prawnej, np. zawieranie niewysokich transakcji z konsumentami.

3. *General* oraz *limited partnership*

3.1. Informacje ogólne

Spółka osobowa zawiązywana jest przez dwóch lub więcej wspólników (*partners*) w celu prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o wniesione wkłady.

3.2. Odpowiedzialność

Można wyróżnić dwa rodzaje spółek osobowych. Pierwszy z nich to *general partnership*, która zbliżona jest do polskiej spółki jawnej, co oznacza, że jej wspólnicy są odpowiedzialni za wszelkie zobowiązania spółki. Odpowiedzialność wspólników za długi spółki ma charakter solidarny, tak więc każdy wspólnik odpowiada za całość zobowiązań spółki swym majątkiem prywatnym. O ile więc zarówno straty, jak i zyski spółki dzielone są zasadniczo równo pomiędzy wspólników (o ile umowa nie stanowi inaczej), o tyle wspólnik nie może uchylić się wobec podmiotów zewnętrznych przed koniecznością spłaty zobowiązań spółki.

Z kolei *limited partnership* zbliżona jest do polskiej spółki komandytowej, wyróżniając wspólników, którzy nie prowadzą spraw spółki, a przy tym ich odpowiedzialność za działanie spółki jest ograniczona do wysokości wniesionego wkładu.

3.3. Rejestracja

W większości przypadków założenie spółki osobowej nie będzie wymagało spełnienia dodatkowych obowiązków rejestracyjnych, a w konsekwencji ponoszenia dodatkowych kosztów w postaci opłat rejestracyjnych. W konsekwencji rozpoczęcie działalności w tej formie może nastąpić po „potrząśnięciu dłońmi” przyszłych wspólników, chociaż niewykluczone i w większości przypadków wskazane jest zawarcie umowy spółki (*partnership agreement*), precyzującej obowiązki i uprawnienia przyszłych wspólników.

3.4. Zarządzanie

Sposób zarządzania spółką zależy w znacznej mierze od treści umowy spółki. Zasadniczo wspólnicy zarządzają łącznie spółką, co nie wyklucza powierzenia wszystkich spraw jednemu ze wspólników, a nawet osobie trzeciej. Spółka posiada własny majątek, a zyski z działalności są dzielone między wspólników zgodnie z postanowieniami umowy spółki.

3.5. Opodatkowanie

Spółka nie płaci odrębnego podatku. Wszelkie zyski, które zostały przeniesione na wspólników stanowią ich własny dochód opodatkowany podatkiem od osób fizycznych. Spółka jest natomiast zobowiązana do przesyłania w każdym roku informacji o osiągniętych dochodach do właściwych organów podatkowych (*IRS*).

3.6. Przeznaczenie

Partnership wykorzystywana jest do realizacji stosunkowo niewielkich przedsięwzięć przez osoby darzące się wzajemnym zaufaniem.

4. *Limited Liability Company (LLC)*

4.1. Informacje ogólne

Limited Liability Company łączy w sobie korzyści jakie związane są z funkcjonowaniem spółki osobowej oraz poniżej opisanej korporacji. Tego rodzaju spółka umożliwia ograniczenie odpowiedzialności wspólników, stanowiąc oddzielną od wspólników osobę prawną. Ponadto funkcjonowanie w ramach *Limited Liability Company* pozwala zoptymalizować koszty podatkowe, gdyż w pewnych sytuacjach spółka ta będzie traktowana dla celów podatkowych jak spółka osobowa (*partnership*), wskutek czego nie będzie dochodzić do podwójnego opodatkowania dochodu spółki.

Prawo wielu stanów dopuszcza sytuację, w której *LLC* posiada wyłącznie jednego wspólnika i funkcjonuje jako jednoosobowa spółka.

W niektórych stanach konstrukcja *LLC* zakłada, że spółka ta ma charakter czasowy, a więc odpowiednie przepisy wymagają, aby w umowie spółki zawarty został termin rozwiązania spółki, np. po 30 latach.

4.2. Odpowiedzialność

Wspólnicy *LLC* nie odpowiadają za długi spółki, poza wkładami wniesionymi na kapitał spółki. W konsekwencji w razie niepowodzenia przedsięwzięcia wspólnicy będą mogli ograniczyć własne straty do z góry określonej wysokości.

Wprawdzie odpowiedzialność wspólników spółki jest ograniczona, ale w praktyce w szczególności w sytuacji chęci pozyskania kredytu bankowego zdarza się często, że przyszły wierzyciel wymaga pisemnego poręczenia długu przez wspólników spółki. Oznacza to, że wspólnicy w razie niewypłacalności spółki ponoszą pełną odpowiedzialność za jej zobowiązania.

W niektórych przypadkach sądy amerykańskie będą mogły orzec o odpowiedzialności wspólników, co tyczy się zwłaszcza sytuacji określanej w żargonie prawniczym jako „przebicie zasłony korporacyjnej” (*piercing the corporate veil*). Ma to miejsce, gdy wspólnicy wykorzystują konstrukcję spółki wyłącznie w celu ograniczenia swojej odpowiedzialności prawnej, a sam majątek uzyskany przez spółkę traktują jako własny, co powoduje ostatecznie, że spółka staje się niewypłacalna.

4.3. Rejestracja

Z założeniem i funkcjonowaniem *LLC* związane są dodatkowe obowiązki względem organów publicznych, a w szczególności Sekretarza danego stanu. Podstawowym wymogiem jest przesłanie do właściwego organu dokumentu określanego jako *articles of organization*.

Articles of organization (*AoG*) jest jednym z dokumentów stanowiących tzw. konstytucję spółki, a zatem ogół regulacji, które precyzują funkcjonowanie spółki. Jego sporządzenie zazwyczaj nie wymaga specjalistycznej wiedzy, dlatego że wiele stanów oferuje przedsiębiorcom gotowe formularze do wypełnienia. Zazwyczaj *AoG* obejmuje:

- nazwę spółki (firma),
- dane agenta rejestrowego,
- adres głównego prowadzenia działalności,
- rodzaj działalności i cel,
- dane założycieli spółki,
- czas trwania spółki.

Z obowiązkiem przesłania dokumentów związane jest dokonywanie opłat rejestrowych, których wysokość różni się w poszczególnych stanach (od 70 do 500 USD).

4.4. Zarządzanie

Sposób zarządzania *LLC* w dużej mierze zależy do samych wspólników, którym przyznana została daleko idąca swoboda w tym zakresie. Dokumentem właściwym dla określenia tego rodzaju spraw jest **operating agreement**. Nawet jeżeli prawo niektórych stanów nie wymaga sporządzenia tego rodzaju umowy, to w praktyce jest to wysoce zalecane. Do spraw, które zamieszczane są zazwyczaj w takiej umowie należą:

- wysokość udziałów wspólników,
- wpływ wspólników na funkcjonowanie spółki (ilość głosów na zgromadzeniu wspólników),
- sposób podziału zysku,
- struktura zarządzania,
- możliwość przyjęcia nowych wspólników,
- sposób zwoływania i procedowania zgromadzenia wspólników,
- sprzedaż udziałów.

Wzory *operating agreement* można znaleźć m.in. na stronie: <https://www.ilrg.com/forms/llc-opag-mem/us>.

Większość *LLC* jest zarządzana i reprezentowana przez wspólników spółki, a tylko w tych *LLC*, których liczba wspólników nie pozwala na sprawne funkcjonowanie spółki, powoływani są profesjonalni menadżerowie.

4.5. Opodatkowanie

***LLC* traktowane jest pod względem podatkowym tak jak spółka osobowa, a zatem podatek dochodowy płacą wyłączenie wspólnicy, a dochód spółki nie jest objęty podatkiem od osób prawnych.**

Na *LLC* mogą zostać nałożone inne obowiązki o charakterze podatkowym, takie jak chociażby *Franchise Tax*.

4.6. Przeznaczenie

Założenie *LLC* jest zalecane dla nowych niewielkich przedsięwzięć, które będą zarządzane przez samych wspólników.

5. Corporation

5.1. Informacje ogólne

Korporacja, która swoją strukturą przypomina polską spółkę akcyjną, jest podstawową formą prawną dla największych spółek amerykańskich, takich jak *Google Inc.*, *Microsoft Corp.* oraz *Yahoo! Inc.* Choć jest ona przeznaczona głównie do znaczących przedsięwzięć gospodarczych, wymagających współpracy i zaangażowania kapitałowego wielu podmiotów, to istnieje również możliwość założenia korporacji przez jedną osobę.

W prawie amerykańskim wyróżnić można dwa zasadnicze rodzaje korporacji: *C Corporation* oraz *S Corporation*. Najistotniejszą różnicą między nimi jest sposób opodatkowania ich dochodów. *S Corporation* nie podlega podwójnemu opodatkowaniu. Niemniej z jej utworzeniem wiążą się dodatkowe obowiązki oraz pewne restrykcje. W większości sytuacji nie będą jej mogli utworzyć cudzoziemcy, a sama liczba akcjonariuszy będzie z góry ograniczona, np. do 100 podmiotów.

5.2. Odpowiedzialność

Akcjonariusze *Corporation* nie odpowiadają za długi spółki, poza wkładami wniesionymi na kapitał spółki. W konsekwencji w razie niepowodzenia przedsięwzięcia wspólnicy będą mogli ograniczyć własne straty do z góry określonej wysokości. Posiadanie podmiotowości prawnej przez tego rodzaju spółkę pozwala na ograniczenie odpowiedzialności jej udziałowców, którzy nie są, poza pewnymi wyjątkami, odpowiedzialni za jej zobowiązania.

Wprawdzie odpowiedzialność wspólników spółki jest ograniczona, ale w praktyce, w szczególności w sytuacji chęci pozyskania kredytu bankowego, często zdarza się, że przyszły wierzyciel wymaga pisemnego poręczenia przez niektórych akcjonariuszy spółki. Oznacza to, że akcjonariusze w razie niewypłacalności spółki będą ponosić pełną odpowiedzialność za jej zobowiązania.

W niektórych przypadkach sądy amerykańskie będą mogły orzec o odpowiedzialności akcjonariuszy, co dotyczy się zwłaszcza sytuacji określanej w żargonie prawniczym jako „przebicie zasłony korporacyjnej” (*piercing the corporate veil*). Ma to miejsce, gdy akcjonariusze wykorzystują konstrukcję spółki wyłącznie w celu ograniczenia swojej odpowiedzialności prawnej, a sam majątek uzyskany przez spółkę traktują jako własny, co powoduje ostatecznie, że spółka staje się niewypłacalna.

5.3. Rejestracja

Założenie oraz rozwiązanie spółki kapitałowej nie należy do skomplikowanych zadań. Dochodzi do tego zazwyczaj poprzez zawarcie umowy spółki (*articles of association*) oraz złożenie jej organowi rejestrowemu – Sekretarz określonego stanu.

Articles of association (AoA) jest jednym z dokumentów stanowiących tzw. konstytucję spółki, a zatem ogół regulacji, które precyzują funkcjonowanie spółki. Jego sporządzenie zazwyczaj nie wymaga specjalistycznej wiedzy, w szczególności uwzględniając, że wiele stanów oferuje przedsiębiorcom gotowe formularze do wypełnienia. Zazwyczaj *AoG* obejmuje:

- nazwę spółki (firma),
- dane agenta rejestrowego,
- adres głównego prowadzenia działalności,
- rodzaj działalności i cel,
- dane powołanych dyrektorów spółki,
- dane założycieli spółki,
- ilość akcji, które będzie mogła wyemitować spółka (*authorized capital*),
- wartość nominalną akcji.

Należy dodać, że ilość akcji podana jako *authorized capital* będzie miała wpływ na wysokość podatku – *Franchise Tax*.

Z obowiązkiem przesłania dokumentów związane jest dokonywanie opłat rejestrowych, których wysokość różni się w poszczególnych stanach (od 70 do 500 USD).

5.4. Zarządzanie

W spółce akcyjnej właściciele ekonomiczni – akcjonariusze - nie zarządzają spółką. Ta ostatnia kwestia jest powierzona dyrektorom, którzy tworzą radę dyrektorów (*board of directors*). Tylko niektóre decyzje są zatwierdzane przez akcjonariuszy, takie jakie zmiana treści umowy spółki, sprzedaż znaczących aktywów oraz rozwiązanie spółki.

Szczegóły dotyczące funkcjonowania i struktury wewnętrznej spółki zamieszczone są w statucie (*bylaws*). Dokument ten zazwyczaj zawiera następujące elementy:

- określenie głównego miejsca prowadzenia działalności (*principle business office*),
- zasady współpracy z agentem rejestrowym,
- zasady zwoływania i przeprowadzania zgromadzeń akcjonariuszy,
- powoływanie dyrektorów spółki,

- funkcjonowanie rady dyrektorów,
- funkcjonowanie komitetów spółki,
- ograniczenia odpowiedzialności dyrektorów spółki,
- emisja akcji,
- wypłacanie dywidendy.

Zyski spółki są rozdzielane pomiędzy akcjonariuszy poprzez wypłatę dywidendy, a możliwość zmiany sposobu dystrybucji zysku jest zazwyczaj ograniczona przepisami prawa. Odmienne kwestia to wygląda w *LLC*, o czym była mowa powyżej.

5.5. Emisja akcji (*stocks*)

Akcje są emitowane przez spółkę w celu przyznania ich akcjonariuszom za wniesione przez nich wkłady. Cena akcji zazwyczaj ustalana jest przez dyrektorów spółki. Bardzo często również zdarza się, że wszystkie decyzje dotyczące emisji akcji powierzane są osobom zarządzającym korporacją i pozostają poza bezpośrednią kontrolą akcjonariatu.

W przypadku dużych emisji akcji zastosowanie znajdują skomplikowane przepisy prawa federalnego Stanów Zjednoczonych, co istotnie wpłynie na koszty prowadzonej działalności gospodarczej. Niemniej emisja akcji skierowana do mniej niż 10 osób, które będą brały aktywnie udział w funkcjonowaniu spółki, pozwoli na wyłączenie zastosowania do emisji przepisów odnoszących się do prawa papierów wartościowych (*securities law*).

5.6. Opodatkowanie

Poza *S Corporation*, z prowadzeniem działalności w ramach korporacji związane będzie opodatkowanie zarówno dochodu spółki, jak i zysku przyznanego wspólnikom (dywidendy). Oznaczać to będzie podwójne opodatkowanie dochodu z działalności spółki.

5.7. Przeznaczenie

Spółka akcyjna jest jedną z najbardziej złożonych form prowadzenia działalności gospodarczej i jest odpowiednia dla dużych i bardzo dużych podmiotów. Zasadniczą zaletą tej formy prawnej jest możliwość zebrania dużej ilości kapitału wskutek emisji akcji spółki.

VII. Delaware

1. Ogólna charakterystyka

Stan Delaware jest miejscem, w którym funkcjonuje ponad 1,000,000 spółek handlowych, w tym 50% wszystkich spółek notowanych na giełdzie oraz 63% korporacji znajdujących się na liście *Fortune 500*. Sukces tego niewielkiego stanu, który rozpoczął się na początku XX wieku, wynika z wprowadzenia nowoczesnego prawa spółek i ciągłego dostosowywania go do potrzeb świata biznesu. Jednocześnie funkcjonuje tam sprawny wymiar sprawiedliwości, zatrudniający doświadczonych i uznanych sędziów.

2. Zakładanie spółki

2.1. Rejestracja spółki

Poza rozpoczęciem jednoosobowej działalności (*sole proprietorship*), założenie spółki wymaga wypełnienia i złożenia stosownych dokumentów w Wydziale Korporacyjnym Stanu Delaware (*Delaware Division of Corporations*). Praktycznie cały proces rejestracyjny jest możliwy do przeprowadzenia drogą internetową i przeciętnie trwa od 10 do 30 dni (istnieją możliwości skrócenia tego okresu za dokonaniem dodatkowych opłat).

Delaware Division of Corporations

PO Box 898

Dover, Delaware 19903

Tel.: (302) 739-3073

www.corp.delaware.gov

W trakcie rejestracji pobierane są dodatkowe opłaty, których wysokość zależy od rodzaju wybranej formy prawnej – spółki. Poniżej przedstawiono wysokość podstawowych opłat.

Spółka osobowa (<i>partnership</i>)	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (LLC)	Korporacja
Opłata rejestrowa (<i>filing fee tax</i>) – 200 USD	Opłata rejestrowa (<i>filing fee tax</i>) – 90 USD	Opłata pobierana przez Wydział Korporacyjny Stanu (<i>Division of Corporations Fees</i>) – 50 USD Opłata rejestrowa (<i>filing fee tax</i>) – minimalnie 15 USD (zależy od ilości wyemitowanych akcji) Opłata lokalna (<i>County Fees</i>): 24 USD Łącznie: minimum 89 USD

Do powyższych należy również doliczyć koszty uzyskania kopii certyfikatu założenia spółki (*Certificate of Incorporation*) – 50 USD. Dokument ten jest wymagany między innymi w trakcie zakładania własnego rachunku bankowego, czy rejestracji spółki w innych stanach.

Koszty utrzymania samej spółki, wliczając w to inne opłaty oraz podatki przedstawione poniżej, sięgają co najmniej 500 USD.

2.2. Zarejestrowany przedstawiciel

Prawo stanu Delaware wymaga posiadania przez każdą spółkę certyfikowanego zarejestrowanego przedstawiciela (*Registered Agent*). Wyjątkiem w tym zakresie jest sytuacja, gdy działalność gospodarcza prowadzona jest na obszarze Delaware (fizyczna obecność), wtedy sama spółka może wykonywać rolę agenta i nie musi w tym celu zatrudniać odrębnego podmiotu. Funkcję agenta może pełnić zarówno osoba fizyczna jak i osoba prawna, posiadająca miejsce zamieszkania lub siedzibę na terenie stanu Delaware. Listę certyfikowanych agentów można znaleźć na stronie: <http://corp.delaware.gov/agents/agts.shtml>.

Koszty zatrudnienia Agenta są zróżnicowane, ale co do zasady zaczynają się od kwoty 50 USD rocznie.

2.3. Franchise Tax

Jedną z opłat pobieranych corocznie⁴ od spółek w Stanach Zjednoczonych jest tzw. *franchise tax*, który nie posiada odpowiednika w polskim systemie prawnym. Co do zasady jego wysokość zależy od ilości wyemitowanych akcji, a w przypadku innych spółek ma charakter stały (zob. tabela poniżej). Minimalna wysokość tego podatku wynosi 175 USD, a maksymalna to 180,000 USD. *Franchise Tax* jest naliczany niezależnie od tego czy spółka prowadzi jakąkolwiek działalność czy zaprzestała prowadzenia działalności, aż do chwili formalnego rozwiązania spółki.

Spółka osobowa (<i>partnership</i>)	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (LLC)	Korporacja
300 USD	300 USD	Do 5,000 akcji – 175 USD 5,001 do 10,000 akcji – 325 USD Każde dodatkowe 10,000 akcji – 75 USD

2.4. Rodzaje form działalności gospodarczej

Podstawowe informacje o spółkach, które można założyć w stanie Delaware zostały zawarte w tabeli poniżej.

Rodzaj	Właściciel ekonomiczny	Kontrola	Odpowiedzialność	Opodatkowanie	Franchise Tax
Sole Proprietorship	przedsiębiorca prowadzący działalność we własnym imieniu	przedsiębiorca prowadzący działalność	właściciel odpowiada za wszystkie zobowiązania	podatek od osób fizycznych (<i>personal income tax</i>)	brak
General Partnership	dwóch lub więcej wspólników zgodnie z umową spółki (<i>partnership agreement</i>)	wspólnicy spółki zgodnie z umową spółki	Wspólnicy są odpowiedzialni solidarnie za zobowiązania spółki.	dochód przypadający na każdego wspólnika	300 USD corocznie
Limited Partnership	dwóch lub więcej wspólników zgodnie z umową spółki	Prowadzenie spraw spółki powierzone jest zwykłemu wspólnikom (<i>general</i>	Zwykli wspólnicy (<i>general partners</i>) odpowiadają za wszystkie zobowiązania spółki. Pozostali	podobnie jak w przypadku General Partnership	podobnie jak w przypadku General Partnership

⁴ W przypadku, gdy wartość *franchise tax* przekroczy w skali roku 5,000 USD, opłata ta wnoszona jest kwartalnie.

	(<i>partnership agreement</i>)	<i>partners</i>).	wspólnicy (<i>limited partners</i>) odpowiadają do wysokości wniesionych wkładów.		
Limited Liability Company	jeden lub więcej wspólników	w zależności od treści umowy spółki (<i>operating agreement</i>), wspólnicy lub powołane osoby zarządzające spółką	Wspólnicy odpowiadają do wysokości wkładów.	podobnie jak w przypadku general partnership	300 USD
"S" Corporation	akcjonariusze (do 100, nie mogą nimi być obcokrajowcy nieposiadający zielonej karty)	Spółka jest zarządzana przez zarząd (<i>board of directors</i>).	Akcjonariusze odpowiadają do wysokości wniesionych wkładów.	Opodatkowani u podlega jedynie dochód uzyskany przez akcjonariuszy.	Ustalony w oparciu o ilość wyemitowanych akcji.
"C" Corporation	akcjonariusze (najczęściej w dużej ilości)	Spółka jest zarządzana przez zarząd (<i>board of directors</i>).	Akcjonariusze odpowiadają do wysokości wniesionych wkładów.	Opodatkowani u podlega dochód spółki oraz zysk przeznaczony do podziału akcjonariuszom – podwójne opodatkowanie	Ustalony w oparciu o ilość wyemitowanych akcji.

2.5. Dalsze źródła informacji

Źródła anglojęzyczne:

- Ogół przepisów prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej można znaleźć na stronie: <http://corp.delaware.gov/DElaw.shtml>.
- Serwis internetowy dedykowany zakładaniu działalności gospodarczej na terenie Delaware: <http://www.corp.delaware.gov/DElaw.shtml>.
- Oficjalna strona internetowa stanu Delaware: <http://www.delaware.gov/>.

VIII. Nevada

1. Informacje ogólne

Nevada jest stanem, który w ostatnich latach podjął szereg działań mających na celu zachęcenie przedsiębiorców do zakładania tam swojej działalności gospodarczej. Wprawdzie niekwestionowanym liderem w ilości inkorporowanych dużych spółek jest Delaware, to jednak Nevada staje się coraz bardziej atrakcyjnym stanem dla mniejszych spółek, takich jak chociażby *Limited Liability Companies (LLC)*. Wynika to głównie z bardzo niskich podatków, a przede wszystkim braku obowiązku płacenia *franchise tax* oraz podatku dochodowego od osób prawnych, liberalnego prawa nastawionego na ochronę wspólników i menadżerów spółki oraz przyjaznej administracji.

Dodatkowo prawo Nevady gwarantuje wspólnikom duży stopień anonimowości, ich dane nie są bowiem udostępniane w publicznych rejestrach (udostępniane są jedynie dane osób zarządzających spółką). Natomiast szczególnie ważną kwestią dla funkcjonowania spółki założonej przez obcokrajowców pozostaje możliwość przeprowadzenia zgromadzenia wspólników oraz podejmowania uchwał poza obszarem USA.

Zgodnie z prawem stanu Nevada wspólnicy, dyrektorzy oraz inni oficerowie korporacji nie są odpowiedzialni za jej zobowiązania dopóki nie zostanie wykazane, że doszło do nadużycia formy prawnej korporacji (...no stock holder, director, or officer of a corporation is individually liable for a debt or liability of a corporation, unless the stockholder, director or officer acts as the alter ego of the corporation – NRS 78.747). Ma to miejsce głównie wtedy, gdy w praktyce funkcjonowania spółki zaciera się granica pomiędzy majątkiem i interesami spółki oraz wspólników. Mówiąc inaczej, wspólnicy traktują majątek spółki jako własny, a konstrukcja spółki jest im jedynie potrzebna do ograniczenia własnej odpowiedzialności.

Należy zaznaczyć, że sądy stanu Nevada niezwykle rzadko orzekają o odpowiedzialności

2. Zakładanie spółki

Założenie spółki następuje poprzez złożenie umowy spółki (**article of incorporation**) oraz formularza potwierdzenia mianowania Zarejestrowanego Przedstawiciela (*Registered Agent*) w biurze Sekretarza Stanu Nevada (*Secretary of State*). Rejestracja może odbyć się za pomocą środków porozumienia się na odległość, czyli telefonicznie oraz internetowo (<https://www.nvsilverflume.gov/startBusiness>). Podobnie jak w wielu innych stanach, prawo nie wymaga, aby założyciele spółki byli obywatelami USA lub mieli miejsce zamieszkania na

Ciekawym rozwiązaniem wprowadzonym w stanie Nevada jest założenie specjalnego portalu internetowego, który pozwala na założenie i prowadzenie spółki. W celu uniknięcia pomyłek i odróżnienia nazwy tego portalu od popularnych również w Stanach Zjednoczonych portalów, które nie mają nic wspólnego z publicznym rejestrem spółek, portal stanowy nosi nazwę SilverFlume, czyli kanał wodny wykorzystywany do transportu drewna.

terenie stanu.

Ponadto do ostatniego dnia miesiąca, w którym miała miejsce rejestracja spółki, konieczne jest przedstawienie listy dyrektorów spółki (*Initial List of Directors*). Koszt złożenia takiej listy to 125 USD.

W przypadku spółek, które emitują akcje, wysokość opłaty rejestrowej zależna będzie od ilości akcji podanej w umowie spółki. W przypadku emisji mniej niż 75,000 akcji opłata wyniesie 75 USD, a w przypadku 1,000,000 akcji 375 USD.

Prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej (*sole proprietorship*) nie wymaga spełnienia obowiązków rejestracyjnych.

3. Zarejestrowany przedstawiciel

Podobnie jak w Delaware, założenie korporacji wymaga zawarcia umowy z zarejestrowanym przedstawicielem (*Registered Agent* – NRS 78.090). Przedstawiciel powinien mieć siedzibę lub miejsce zamieszkania na terenie stanu Nevada. Jego głównym zadaniem jest odbieranie korespondencji kierowanej do spółki. Ponadto w siedzibie Agenta przechowywane powinny być między innymi takie dokumenty jak kopia umowy spółki (*articles of incorporation*), statutu (*bylaws*), księga akcyjna.

4. Wybrane rodzaje form działalności gospodarczej

4.1. Spółka osobowa (*Partnership*)

Partnership jest zrzeszeniem dwóch lub więcej osób w celu prowadzenia działalności nakierowanej na zysk. Prawo stanu Nevada wyróżnia dwa rodzaje spółek osobowych: zwykłą oraz *limited*, która przypomina polską spółkę komandytową.

Założenie spółki osobowej nie wymaga rejestracji oraz złożenia innych dokumentów do Sekretarza Stanu Nevada. Jednakże przed podjęciem działalności konieczne jest uzyskanie specjalnej licencji (**patrz pkt 5 poniżej**).

Majątek spółki jest jej majątkiem własnym i jednocześnie odrębnym od majątku poszczególnych wspólników spółki. Uprawnionymi do reprezentacji spółki są wszyscy wspólnicy, chyba że co innego postanowiono w umowie spółki. Czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu, np. sprzedaż kluczowego składnika majątku, mogą być podjęte wyłącznie za zgodą pozostałych wspólników. Niemniej prawo spółek zezwala na odmienne uregulowanie tych kwestii.

Odpowiedzialność wspólników spółki za jej zobowiązania ma charakter solidarny.

4.2. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (*Limited Liability Company*)

Limited Liability Company jest osobą prawną, odrębną od jej wspólników, która może nabywać we własnym imieniu prawa i obowiązki oraz występować przed sądem. W pierwszej kolejności założenie tego rodzaju spółki wymaga sporządzenia dokumentu nazwanego *articles of organization*. Powinien on zawierać:

- nazwę spółki (firma),
- imiona, nazwiska oraz adresy menadżerów spółki,
- imiona, nazwiska i adresy osób podpisujących *articles of organization*.

Spółka powstaje z chwilą złożenia *articles of organization* w biurze Sekretarza Stanu Nevada oraz wpłacenia opłaty rejestrowej.

Wspólnicy mogą również zawrzeć dodatkowe porozumienie określane jako *operating agreement*, w którym doprecyzują stosunki między wspólnikami oraz organizację wewnętrzną spółki.

Zasadniczo *LLC* zarządzana jest przez wspólników, a zakres ich uprawnień, o ile co innego nie wynika z dokumentów konstytuujących spółkę (*articles of organization* lub *operating agreement*), zależy od wielkości wkładów wniesionych przez poszczególnych wspólników. W *articles of organization* wspólnicy mogą powierzyć zarząd spółki osobie trzeciej – menadżerowi.

Z racji tego, że *LLC* jest odrębną osobą prawną, zarówno wspólnicy jak i menadżerowie (o ile zostali powołani) nie odpowiadają za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę. Wyjątkiem w tym zakresie jest sytuacja, w której wspólnik, nieuprawniony do reprezentacji spółki, zaciągnął zobowiązanie w imieniu spółki. W takiej sytuacji odpowiada on solidarnie ze spółką za zobowiązania.

4.3. Prywatna spółka akcyjna (*private corporation*)

Private Corporation jest osobą prawną zbliżoną do polskiej spółki akcyjnej. Może być ona założona przez jednego lub więcej akcjonariuszy. Z założeniem spółki wiąże się zawarcie umowy spółki (*articles of incorporation*), która powinna m.in. zawierać:

- nazwę spółki (firma),
- ilość akcji, które spółka będzie mogła wyemitować (*authorized capital*),
- imiona, nazwiska oraz adresy członków rady dyrektorów,
- imiona, nazwiska i adresy osób podpisujących umowę spółki.

Prawo spółek przyznaje dużą swobodę w zakresie formułowania treści umowy, w tym kwestii związanych z zakresem obowiązków i praw osób zarządzających spółką, czy podziałem zysków spółki.

Sprawami spółki i jej reprezentacją zajmuje się zarząd (*board*) składający się z co najmniej jednego dyrektora. Ponadto zarząd posiada uprawnienie, o ile nie zostało ono wyłączone w umowie spółki, do określenia treści statutu spółki (*bylaws*), który determinuje wewnętrzną strukturę spółki (m.in. organizacja i przebieg zgromadzenia akcjonariuszy lub zarządu, możliwość i sposób wypłaty dywidendy, emisja nowych akcji).

Analogiczną formą do prywatnej spółki akcyjnej jest spółka akcyjna zamknięta, która jest przewidziana głównie dla mniejszych działalności, a to z uwagi na to, że ilość akcjonariuszy nie może przekroczyć 30 osób.

5. Inne obowiązki

Dodatkowym wymogiem, z którym liczyć się musi przedsiębiorca zakładający działalność gospodarczą na terenie Nevady, jest konieczność uzyskania specjalnej licencji (*Business Licenses*), która powinna być odnawiana w każdym kolejnym roku. Koszt jej uzyskania to każdorazowo 200 USD. Przed otrzymaniem licencji przedsiębiorstwo nie może prowadzić działalności gospodarczej na terenie Nevady (NRS 76.100). Wniosek o licencję składa się na specjalnym wniosku przygotowanym przez Sekretarza Stanu Nevada.

6. Dalsze źródła informacji

Źródła anglojęzyczne:

- Oficjalna strona Sekretarza stanu Nevada: <http://nvsos.gov/index.aspx?page=425>.
- Wykaz przepisów stanu Nevada: <http://www.leg.state.nv.us/NRS/>.
- Serwis internetowy poświęcony zakładaniu działalności gospodarczej w Nevadzie: <https://www.nvsilverflume.gov/startBusiness>.

IX. Kalifornia

1. Informacje ogólne

Kalifornia jest stanem położonym na południowo-zachodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych, który z populacją liczącą prawie 39 mln osób stanowi najbardziej zaludniony stan w USA. Ponadto PKB Kalifornii wynosi ponad 2.2 biliona i jest większe niż PKB takich krajów jak Rosja, Włochy, Indie czy Hiszpania.

Z uwagi na wielkość gospodarki Kalifornii i potencjał pozyskania kapitału oraz klienteli jest ona w czołówce stanów, w których dochodzi do inkorporacji nowych przedsięwzięć biznesowych. Do największych korzyści, jakie niesie za sobą założenie działalności gospodarczej na terenie Kalifornii, zalicza się:

- zwiększenie wiarygodności, a przez łatwiejszy dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięcia,
- anonimowość – prawo tego stanu wymaga ujawnienia w publicznym rejestrze wyłącznie danych dyrektorów spółki,
- stosunkowo niski podatek dochodowy płacony przez spółki – 9%.

Zasadniczo założenie działalności w Kalifornii będzie opłacalne, jeżeli ktoś zamierza właśnie tam faktycznie prowadzić działalność gospodarczą.

2. Zakładanie działalności gospodarczej

Rejestracja działalności gospodarczej dokonywana jest w zasadniczej części przy udziale Sekretarza Stanu Kalifornii. Na specjalnie przygotowanej stronie internetowej znajdują się wszelkie niezbędne dokumenty i formularze, do wypełnienia i złożenia których zobowiązane są osoby rozpoczynające działalność gospodarczą na terenie Kalifornii.

Secretary of State

Document Filing Support Unit

P.O. Box 944225

Sacramento, CA 94244-2250

Tel: (916) 657-5448

Strona internetowa: <http://www.sos.ca.gov/business-programs/business-entities/forms/>

Ponadto na terenie Kalifornii działa wiele organizacji, których zadaniem jest pomaganie przedsiębiorcom w rozpoczęciu działalności gospodarczej (adres jednej z nich podany został poniżej).

California Chamber of Commerce

1215 K Street, Suite 1400

Sacramento, CA 95814

Tel: (916) 444-6670

Strona internetowa: <http://www.calchamber.com/>

3. Wybrane rodzaje form działalności gospodarczej

3.1. Sole Proprietorship

Wykonywanie działalności we własnym imieniu i bez tworzenia dodatkowych struktur prawnych określane jest mianem *Sole Proprietorship*, czyli indywidualnej działalności gospodarczej. W jej ramach jedna osoba zarządza całym przedsięwzięciem i czerpie z tego zyski oraz ponosi straty. W tym ostatnim przypadku przedsiębiorca odpowiada swoim osobistym majątkiem, a uprawnieni wierzyciele mogą skierować egzekucję do każdego składnika majątku przedsiębiorcy.

W sytuacji, gdy przedsiębiorca zamierza prowadzić działalność pod nazwą inną niż własne imię i nazwisko, powinien to zgłosić do lokalnego urzędu właściwego według miejsca prowadzenia działalności gospodarczej (zob. na stronie: <http://www.counties.org/californias-counties>).

3.2. General Partnership

General Partnership jest odpowiednikiem polskiej spółki jawnej, stanowiąc odrębny od samych wspólników podmiot prawny. Założenie Partnership wymaga wspólnej woli co najmniej dwóch osób.

Ciążąca na nich odpowiedzialność za zobowiązania oraz obowiązki podatkowe są właściwie takie same jak w przypadku prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej. Oznacza to, że odpowiadają oni za zobowiązania spółki solidarnie i całym swoim majątkiem, a opodatkowaniu podlega wyłącznie zysk przekazany poszczególnym wspólnikom (podatek od osób fizycznych). Stąd *General Partnership* jest tworem prawnym, który służy połączeniu wspólnych sił osobowych i majątkowych przez kilka osób.

Ustalenie struktur wewnętrznych oraz zasad funkcjonowania *General Partnership* pozostawione zostało wspólnikom, którym przysługuje w tym zakresie znaczna swoboda kontraktowa.

Osoby chcące założyć *General Partnership* zobowiązane są do wypełnienia i złożenia Sekretarzowi Stanu specjalnie przygotowanego formularza – *Statement of Partnership Authority* (zob. 2 pkt powyżej). Po przeprowadzeniu procesu rejestracji Sekretarz Stanu przesyła certyfikat rejestracji spółki. Ponadto Sekretarzowi Stanu zgłaszane są wszelkie zmiany dotyczące spółki, w tym związane z jej reprezentacją i składem wspólników, oraz jej rozwiązanie.

Jeżeli spółka osobowa prowadzi faktycznie działalność gospodarczą na terenie Kalifornii to jest dodatkowo zobowiązana do płacenia podatku w wysokości **800 USD** w każdym kolejnym roku.

3.3. *Limited Partnership*

Limited Partnership jest tworzone przez dwóch lub więcej wspólników, z których jeden jest zwykłym wspólnikiem (*general partner*), ponoszącym pełną odpowiedzialność za zobowiązania spółki oraz zarządzającym spółką, a drugi jest „ograniczonym” wspólnikiem (*limited partnership*), którego odpowiedzialność jest ograniczona do wysokości wniesionego wkładu i który nie uczestniczy w zarządzaniu spółką. Zatem konstrukcja tej spółki przypomina polską spółkę komandytową.

Należy zaznaczyć, że w przypadku, gdy wspólnik *limited* faktycznie będzie uczestniczył w zarządzaniu spółką, może utracić przywilej nieodpowiadania za zobowiązania spółki.

Rejestracja spółki odbywa się poprzez wypełnienie i przesłanie stosownych formularzy (zob. 2 pkt powyżej).

Jeżeli spółka osobowa prowadzi faktycznie działalność gospodarczą na terenie Kalifornii to jest dodatkowo zobowiązana do płacenia podatku w wysokości co najmniej 800 USD w każdym kolejnym roku.

3.4. *Limited Liability Company*

Limited Liability Company jest odpowiednikiem polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, co oznacza, że jej udziałowcy nie odpowiadają za zobowiązania spółki powyżej wniesionych wkładów. Do ustanowienia tej spółki, poza sporządzeniem *articles of organization*, konieczne jest zawarcie umowy (*operating agreement*), która może być zawarta na piśmie.

Założenie *LLC* wymaga przesłania Sekretarzowi Stanu *articles of organization* oraz wypełnionych formularzy znajdujących się na stronie internetowej (zob. 2 pkt powyżej).

Po przesłaniu *articles of association* spółka powinna w terminie 90 dni przesłać wypełniony formularz SI-350, które dotyczy informacji na temat spółki, takich jak adres siedziby spółki, dane menadżerów spółki, rodzaj prowadzonej działalności, dane zarejestrowanego przedstawiciela spółki. Opłata za przesłanie formularza wynosi dodatkowo 20 USD.

Spółka jest zarządzana co do zasady przez udziałowców, chyba że inaczej postanowiono w *articles of organization*, gdzie można powierzyć sprawowanie zarządu i reprezentację spółki podmiotom spoza grona udziałowców.

Dla celów podatkowych *LLC* jest traktowane tak jak spółka osobowa, a więc nie dochodzi w tym wypadku do podwójnego opodatkowania, tak jak ma to miejsce przy *Corporation*. Jeżeli spółka prowadzi faktycznie działalność gospodarczą na terenie Kalifornii to jest dodatkowo zobowiązana do płacenia podatku w wysokości 800 USD w każdym kolejnym roku. Ponadto prawo stanu Kalifornia nakłada obowiązek płacenia podatku w wysokości około 12,000 USD w przypadku *LLC*, których dochód przekracza 5 mln USD.

3.5. *Corporation*

Corporation jest osobą prawną, której udziałowcami są akcjonariusze. Podobnie jak przy *LLC*, akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Zarząd nad spółką sprawuje rada dyrektorów (*board of directors*).

Utworzenie *Corporation* wymaga sporządzenia *articles of association* i przesłania tego dokumentu do Sekretarza Stanu. Wzór dokumentu znajduje się na stronie internetowej

Sekretarza Stanu (zob. 2 pkt powyżej). Składa się on z 4 elementów: nazwy spółki (firma), oświadczenia, danych wybranego agenta rejestrowego, informacji o ilości akcji, które spółka będzie mogła wyemitować (*authorized capital*).

Ponadto prawo stanowe spółek wymaga sporządzenia statutu spółki (*bylaws*), który określa wewnętrzne reguły funkcjonowania spółki, w tym ilość członków rady dyrektorów i zasady wyboru dyrektorów, zasady zwoływania zgromadzeń akcjonariuszy itd. Statutu spółki nie trzeba składać do publicznego rejestru, a jedynie jego kopia powinna znajdować się w siedzibie spółki.

Opłata rejestrowa wynosi 100 USD. Należy dodać, że złożenie każdego dokumentu do publicznego rejestru w tym stanie wiąże się z obowiązkiem dokonania stosownej opłaty. Wykaz opłat można znaleźć na stronie: <http://bpd.cdn.sos.ca.gov/pdf/be-fees.pdf>.

Po przesłaniu *articles of association* spółka powinna w terminie 90 dni (oraz kolejnych latach) przesłać wypełniony formularz SI-350, które dotyczy informacji na temat spółki, takich jak adres siedziby spółki, dane oficerów spółki, rodzaj prowadzonej działalności, dane zarejestrowanego przedstawiciela spółki.

Wraz z utworzeniem spółki konieczne jest powołanie dyrektorów spółki, przy czym ich ilość powinna być równa lub większa od liczby akcjonariuszy. Ta ostatnia reguła nie ma zastosowania, jeżeli liczba akcjonariuszy przekracza 3, wtedy spółka powinna mieć co najmniej 3 dyrektorów. Prawo nie stawia wymogu, aby dyrektorzy mieli miejsce zamieszkania na terenie Kalifornii.

Wadą prowadzenia działalności gospodarczej w formie korporacji jest istnienie podwójnego opodatkowania zysków spółki. Dochód spółki najpierw podlega opodatkowaniu podatkiem od osób prawnych, a następnie zysk przeznaczony dla akcjonariuszy (dywidenda) podlega opodatkowaniu podatkiem od osób fizycznych. Podstawowa stawka Franchise Tax w Kalifornii wynosi 8,84%.

4. Dalsze źródła informacji

Źródła anglojęzyczne:

- Serwis internetowy dedykowany zakładaniu działalności gospodarczej na terenie Kalifornii: <http://www.sos.ca.gov/business-programs/business-entities/>.
- Serwis internetowy administracji podatkowej stanu Kalifornia: <https://www.ftb.ca.gov/businesses/>.
- Wyszukiwarka spółek inkorporowanych w Kalifornii: <http://kepler.sos.ca.gov/>.

Projekt współfinansowy przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

